

Analytická část

**Aktualizace Programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje
na období 2015 – 2020**

Zpracovatel

Naviga 4, s.r.o.
Pobřežní 249/46
186 00 Praha 8
t: +420 224 815 557

Zadavatel

Středočeský kraj
Zborovská 11
150 21 Praha 5

OBSAH

1	ÚVOD	4
2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA STŘEDOČESKÉHO KRAJE	5
3	ANALÝZA NABÍDKY CESTOVNÍHO RUCHU	7
3.1	Přírodní bohatství	7
3.2	Kulturní a historické bohatství.....	9
3.3	Analýza infrastruktury cestovního ruchu	13
3.3.1	Ubytovací kapacity.....	13
3.3.2	Infrastruktura pro jednotlivé druhy cestovního ruchu	17
4	ANALÝZA POPTÁVKY CESTOVNÍHO RUCHU	20
4.1	Návštěvnost Středočeského kraje.....	20
4.2	Kvalitativní data o návštěvnosti.....	27
5	HODNOCENÍ POTENCIÁLU PRO CESTOVNÍ RUCH	32
5.1	Účel použití potenciálu a postup zpracování.....	32
5.2	Hodnocení atraktivit.....	33
5.3	Hodnocení ploch	34
5.4	Celkové hodnocení	35
5.4.1	Hodnocení potenciálu ze strany dotazovaných subjektů	36
6	INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU VE STŘEDOČESKÉM KRAJI	38
6.1	Systém řízení cestovního ruchu	38
6.2	Klíčové subjekty v cestovním ruchu ve Středočeském kraji	39
6.2.1	Středočeský kraj	39
6.2.2	Destinační managementy	41
6.2.3	Místní akční skupiny	42
6.2.4	Obce	46
6.2.5	Turistická informační centra.....	48
6.2.6	Soukromý sektor.....	49
6.3	Informovanost návštěvníků.....	50
7	SHRNUTÍ A ZÁVĚRY	54
8	PŘÍLOHY	56
8.1	Příloha č. 1: Počet hostů HUZ ve Středočeském kraji v letech 2012 až 2014	56

8.2	Příloha č. 2: Podíl návštěvnosti jednotlivých krajů na celkové návštěvnosti Česka	57
8.3	Příloha č. 3: Ochota doporučit region svým blízkým a přátelům v krajích v létě 2014	58
8.4	Příloha č. 4: Atraktivnost aktivit pro turisty v regionu.....	58
8.5	Příloha č. 5: Počty hromadných ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji podle SO ORP v letech 2006 – 2014.....	59
8.6	Příloha č. 6: TOP 20 zdrojových zemí návštěvníků HUZ ve Středočeském kraji v roce 2014	60
8.7	Příloha č. 7: Návštěvnost HUZ v SO ORP ve Středočeském kraji v roce 2014	61
8.8	Příloha č. 8: Mapové výstupy	62
8.8.1	Návrh zonace CHKO Brdy	62
8.8.2	Přírodní podmínky	63
8.9	Příloha č. 9: Koncentrace ubytovacích zařízení v krajích ČR.....	64
8.10	Příloha č. 10: Počet hostů a počet přenocování v krajích ČR.....	64
8.11	Příloha č. 11: Průměrný počet přenocování v HUZ ve Středočeském kraji	65
8.12	Příloha č. 12: Počet přenocování v HUZ	66
8.13	Příloha č. 13: Bodové hodnoty použité při výpočtu potenciálu	67
8.13.1	Atraktivity.....	67
8.13.2	Plochy.....	69

1 ÚVOD

Předložený dokument představuje výstup první fáze veřejné zakázky „Aktualizace programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje na období 2015 – 2020“, kterou je analytická část Programu rozvoje cestovního ruchu.

Klíčovou snahou zpracovatelského týmu akcentovanou také zadavatelem bylo zpracování dokumentu, který bude prakticky využitelný při řízení aktivit Středočeského kraje při rozvoji cestovního ruchu na svém území.

Analytická část byla zpracovávána zejména s využitím desk research, v rámci kterého byly provedeny analýzy zpracovaných šetření a výzkumů v oblasti cestovního ruchu a vyhledávací analýza pro potřeby zhodnocení potenciálu cestovního ruchu na území Středočeského kraje. V analytické části byly využity i výsledky z vlastních šetření provedených zpracovatelem pomocí online nástroje pro dotazníkové šetření.

Celá analytická část je koncipována do 7 základních kapitol. Po úvodu je zpracována stručná charakteristika Středočeského kraje, která je globálním východiskem pro následnou vlastní analýzu situace. Ve třetí kapitole je zpracována analýza nabídky cestovního ruchu ve Středočeském kraji, která se zaměřuje na hlavní atraktivitu kraje (přírodní, kulturní a historické) a dále na současný stav infrastruktury cestovního ruchu. Další kapitola obsahuje analýzu poptávky a hodnotí tedy trendy v počtu a struktuře návštěvníků kraje a základní charakteristiky a požadavky návštěvníků. V páté kapitole je provedeno vyhodnocení potenciálu cestovního ruchu. Pro jeho zpracování byla upravena metodika Ústavu územního rozvoje a následně provedena detailní vyhledávací studie pro jednotlivé obce Středočeského kraje a následné výpočty potenciálu. V šesté kapitole je provedena analýza institucionálního zajištění cestovního ruchu v kraji a její hodnocení ze strany vybraných subjektů. Poslední kapitola pak obsahuje klíčové závěry celé analytické části, které budou následně vstupovat do dalších fází zpracováváné aktualizace programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje.

2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA STŘEDOČESKÉHO KRAJE

Středočeský kraj vznikl jako samosprávný celek 1. 1. 2000 a jako jediný z krajů nemá své sídlo na vlastním území, ale je jím Praha, která má status samostatného kraje. Středočeský kraj se nachází v centrální části Čech a se svojí rozlohou je největším ze všech 14 krajů. Území kraje se rozprostírá kolem hlavního města Prahy a jeho vnitřní část tvoří společně s Prahou dynamicky se rozvíjející sídelní aglomeraci. Blízkost hlavního města významně ovlivňuje veškeré socioekonomické a demografické charakteristiky Středočeského kraje. Při jejich hodnocení se vyskytují značné regionální rozdíly, neboť území kraje se skládá z mnoha oblastí s odlišnými charakteristikami.

Obr. č. 1: Územní členění Středočeského kraje na okresy a ORP

Na rozdíl od většiny ostatních krajů se Středočeský kraj vyznačuje rostoucím trendem počtu obyvatelstva. Během posledních pěti let se stal krajem s největším počtem obyvatel (k 31. 12. 2014 zde žilo více než 1 315 tis. obyvatel¹) a lze očekávat, že trend růstu počtu obyvatel bude pokračovat i v budoucnosti. Nejvýrazněji rostou okresy Prahy-západ a Prahy-východ, tyto okresy mají rovněž v průměru nejmladší obyvatelstvo. K úbytku obyvatel naopak dochází v periferních oblastech Rakovnicka, Příbramska nebo Kutné Hory, které leží při vnější hranici kraje. Pro kraj je charakteristický nízký podíl městského obyvatelstva². Mezi pět největších měst v kraji patří Kladno, Mladá Boleslav, Příbram, Kolín a Kutná Hora. Specifikem kraje je absence krajského města, které

¹ Zdroj: ČSÚ (2015): Veřejná databáze. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>>.

² Podíl městského obyvatelstva byl v roce 2013 ve Středočeském kraji 52 % a byl tak nejnižší v rámci všech krajů.

by bylo přirozeným centrem kraje. Roli krajského města zde plní Praha, která má však vzhledem ke své velikosti status samostatného kraje. Celkem bylo v roce 2013 na území Středočeského kraje 1 145 obcí.

Po Praze je Středočeský kraj zároveň druhý ekonomicky nejsilnější region a oproti většině ostatních krajů vykazuje mírně zvyšující se podíl regionu na celkové tvorbě republikového HDP. Ekonomická aktivita v regionu, vyjádřená relativním počtem ekonomických subjektů a ekonomicky aktivních obyvatel, je v krajském porovnání jedna z nejvyšších. Kromě tuzemských podniků působí na území kraje také celá řada významných zahraničních společností, neboť díky své poloze a dobré dopravní dostupnosti se stal Středočeský kraj velmi atraktivním regionem pro zahraniční investice.

Pro kraj je typickým rysem rozvinutý průmysl a intenzivní zemědělská výroba, která se koncentruje zejména v oblasti Polabí. Nejvýznamnějšími průmyslovými odvětvími jsou automobilový průmysl, strojírenství a potravinářství. V průmyslu pracuje zhruba třetina ekonomicky aktivních. Nejvíce pracujících, necelé dvě třetiny, je zaměstnáno ve službách, což je po Praze druhý největší podíl pracujících v tomto sektoru. Zbývající desetina pracujících je zaměstnána ve stavebnictví a zemědělství. Nezaměstnanost se ve Středočeském kraji během posledních pěti let pohybuje kolem 6 % a kraj tak patří mezi kraje s nižší nezaměstnaností. Vyšší míra nezaměstnanosti je zejména v okresech Příbram, Kolín, Kutná Hora, Nymburk a Kladno.

Samotný cestovní ruch se podílí na HDP kraje asi 2,5 %³. Z hlediska zaměstnanosti pracuje v oblasti cestovního ruchu ve Středočeském kraji přibližně kolem 25 tisíc zaměstnanců (tj. přibližně 4,1 %⁴ zaměstnanosti v rámci kraje), v návazných odvětvích poté další tisíce lidí. V porovnání s ostatními kraji je zdejší podíl cestovního ruchu na ekonomice kraje jeden z nejnižších.

Přírodní podmínky Středočeského kraje jsou velmi různorodé. Severovýchod kraje tvoří Polabská nížina, která je díky kvalitní půdě a vhodným klimatickým podmínkám intenzivně zemědělsky využívána. Jihozápadní části dominuje Středočeská pahorkatina spolu s výše položenými Brdy. Zde leží také nejvýše položený bod v kraji, brdský vrchol Tok s nadmořskou výškou 865 metrů.

Na rozsáhlém území kraje je hned několik chráněných krajinných oblastí s celou řadou cenných lokalit. Nejvýznamnějšími jsou biosférická rezervace UNESCO Křivoklátsko, CHKO Český ráj, Kokořínsko nebo CHKO Českého krasu se známými Koněpruskými jeskyněmi. Dalšími významnými oblastmi z pohledu cestovního ruchu jsou oblasti Polabí nebo Posázaví. Oblíbenými místy v letní sezóně jsou vodní přehrady na Vltavské kaskádě a také toky zdejších řek, zejména Berounky a Sázavy.

V kraji se rovněž nachází mnoho vzácných historických památek, jakými jsou hrady Karlštejn, Křivoklát, Kokořín, Český Šternberk, zámky Konopiště či Loučeň. Mezi řadou historických měst středních Čech vyniká především Kutná Hora, jejíž historické jádro města s kostelem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci je zapsáno na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Středočeský kraj má zkrátka návštěvníkům co nabídnout.

³ Zdroj: KMPG (2013): Postavení a význam cestovního ruchu v České republice. Dostupné z: <<https://www.kpmg.com/CZ/cs/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Press-releases/Documents/KPMG-Prinosy-Vydaje-CR-krajske-cleneni-2013.pdf>>.

⁴ Zdroj: ČSÚ (2015): Veřejná databáze. Dostupné z: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>>.

3 ANALÝZA NABÍDKY CESTOVNÍHO RUCHU

Na území Středočeského kraje se nachází významné množství přírodních a kulturně-historických památek, z nichž některé mají nadregionální až mezinárodní význam. Podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v kraji jsou nicméně značně diferencované a soustřeďují se spíše do menších oblastí nebo jednotlivých lokalit.

3.1 Přírodní bohatství

Středočeský kraj se díky svým různorodým fyzicko-geografickým podmínkám vyznačuje rozmanitou přírodou s celou řadou specifických oblastí. Na území kraje se vyskytují jak rovinaté nížiny s úrodnou půdou a listnatými lesy, tak pahorkatiny a vrchoviny se smrkovými nebo smíšenými lesy. Specifickými oblastmi jsou například krasová oblast Český kras, pískovcová oblast Českého ráje a Polomených hor nebo kaňonovitá údolí Berounky, Sázavy a středního toku Vltavy.

Na území kraje se nachází nebo do něj částečně zasahuje hned pět velkoplošných zvláště chráněných území, CHKO Blaník, Český kras, Český ráj, Kokořínsko - Máchův kraj a Křivoklátsko. Nejvýznamnější a největší z nich je CHKO Křivoklátsko, která se vzhledem ke svému významu vyskytuje i na seznamu biosférických rezervací UNESCO. Bohatství zdejší krajiny je do značné míry podmíněno historickým vývojem. Oblast Křivoklátska byla vždy velmi řídko osídlená, neboť ležela mimo hlavní starou sídelní oblast. Díky tomu se dnes na území Křivoklátska nachází rozsáhlý komplex zachovalých listnatých nebo smíšených lesů a zdejší příroda se vyznačuje vysokou druhovou rozmanitostí. Charakteristickým rysem zdejší krajiny je velká členitost reliéfu spolu s kaňonovitým údolím řeky Berounky. Vzhledem k jedinečnému charakteru území se od roku 2008 diskutuje o možnosti vzniku národního parku na území současné CHKO Křivoklátsko.

Jihozápadně od Prahy směrem k Berounu v blízkosti Křivoklátska se nachází CHKO Český kras. Mnohotvárné území s krasovými útvary, z nichž nejznámější je jeskynný systém Koněpruské jeskyně. U jižní hranice kraje, nedaleko města Vlašim se poté nachází vůbec nejmenší chráněná krajinná oblast CHKO Blaník, jejíž ústřední dominantou je památná hora Blaník, k níž se pojí starobylé pověsti o blanických rytířích. Zdejší oblast si dodnes uchovala charakter typické české krajiny s vysokou druhovou rozmanitostí. Částečně se ve Středočeském kraji nachází také turisticky hojně navštěvované CHKO Český ráj (nejstarší CHKO v České republice) a část CHKO Kokořínsko - Máchův kraj.

Nově se počet chráněných krajinných oblastí na území kraje rozšíří od začátku příštího roku. V souvislosti se zrušením Vojenského újezdu Brdy dojde 1. ledna 2016 ke vzniku CHKO Brdy, jehož většinová část bude na území Středočeského kraje⁵. Zpřístupnění území bývalého Vojenského újezdu veřejnosti představuje spolu se vznikem nové chráněné krajinné oblasti významnou příležitost pro rozvoj cestovního ruchu v daném regionu a okolí. Kromě velkoplošných zvláště chráněných území se na území Středočeského kraje vyskytuje 278 maloplošných zvláště chráněných území, z nichž se jich nejvíce nachází v okresech Rakovník, Příbram a Mělník.

⁵ Návrh zonace CHKO Brdy viz Příloha č. 1

Obr. č. 2: CHKO ve Středočeském kraji a přírodní atraktivita ve Středočeském kraji

Zdroj: Atlas cestovního ruchu (2006)

Dalšími atraktivními oblastmi jsou geoparky. Jedná se o geologicky cenná území národního významu, kde jsou ve spolupráci s místními obyvateli a regionálními organizacemi rozvíjeny aktivity na podporu rozvoje oblasti a její návštěvnosti. Geoparky nejsou další zákonem vymezenou kategorií chráněného území, nýbrž jsou primárně iniciativou místních a regionálních institucí. Ve Středočeském kraji se nachází geopark Kraj blanických rytířů, který vznikl v roce 2014 a část nejstaršího českého geoparku Český ráj, který je současně geoparkem UNESCO. O zařazení mezi národní geoparky v současnosti navíc usiluje geopark Joachima Barranda.

Nedílnou součástí krajiny jsou také vodní plochy a toky, které představují značný potenciál pro rozvoj určitých odvětví cestovního ruchu. Nadregionální význam pro letní rekreaci u vody mají především přehradní kaskády Slapy a Orlík. Velmi dobré podmínky má Středočeský kraj z hlediska vodní turistiky. Tradičními vodáckými řekami jsou zejména Sázava a Berounka, které patří k nejnavštěvovanějším řekám v Česku. Vůbec nejnavštěvovanější řeka Vltava je atraktivní pro sjezd zejména na horním toku od Vyššího Brodu do Českých Budějovic v Jihočeském kraji. Na území Středočeského kraje slouží spíše pro výletní plavby.

Nejvýznamnější přírodní pozoruhodnosti:

- biosférická rezervace UNESCO Křivoklátsko
- pískovcová skalní oblast Český ráj a Kokořínsko
- jeskynní systémy v Českém krasu
- Posázaví a okolí Berounky
- Labe a Jizera
- Brdská vrchovina
- přehradní kaskády Vltavské kaskády

3.2 Kulturní a historické bohatství

Region středních Čech představuje území, které je významně spjato s dějinami naší země. V minulosti zde vládla první česká knížecí a královská dynastie, rod Přemyslovců, za jejichž vlády došlo ke sjednocení zdejšího území a vzniku soustavy hradišť, vztahujících se k počátkům raného českého státu (Levý Hradec, Budeč, Stará Boleslav, Libice nad Cidlinou, Tetín nebo Libušín). Přemyslovci nejdříve sídlili ve středověkém hradišti Levý Hradec, později však přesídlili na území dnešního Pražského hradu. Během období jejich vlády se Praha stala centrem vznikajícího českého státu a ve středních Čechách vznikly stovky měst, vsí, hradů nebo klášterů.

Celkem se ve Středočeském kraji k 1. lednu 2015 nacházelo 4 335 chráněných nemovitých památek. To je po Jihočeském kraji druhé největší množství nemovitých památek. Vzhledem k rozloze kraje je však počet chráněných památek v porovnání s ostatními kraji spíše podprůměrný⁶. Z celkového počtu chráněných nemovitých památek je 28 objektů vyhlášeno národní kulturní památkou.

Památky UNESCO ve Středočeském kraji

K nejvýznamnějším památkám patří bezesporu historické jádro Kutné Hory s chrámem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, které je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO. Vedle Kutné Hory je na tomto prestižním seznamu také zámecký park v Průhonicích, který se v roce 2010 oficiálně stal součástí pražské památkové rezervace, která je na seznamu UNESCO již od roku 1992. Průhonický park představuje unikátní dílo zahradní architektury a spolu s blízkým novorenesančním zámekem se tak stal druhou památkou Středočeského kraje na tomto seznamu. Mezi současnými kandidáty usilující o to stát se součástí světového dědictví UNESCO figuruje ze Středočeského kraje hrad Karlštejn, který již jednou o zápis neúspěšně usiloval.

Městské památkové rezervace a zóny

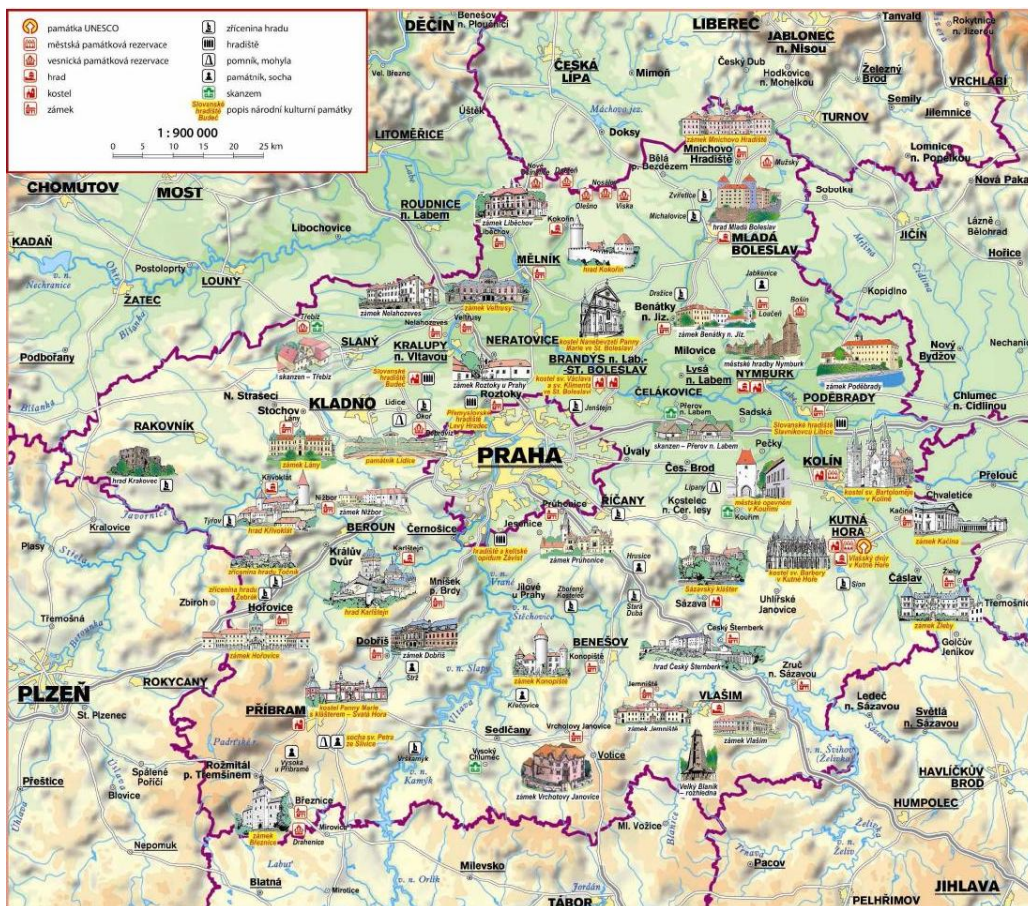
Díky bohaté historii se dnes může celá řada měst ve Středočeském kraji chlubit zachovalým historickým centrem, v některých lze dokonce nalézt pozůstatky hradeb a vstupních bran. Jedinečné postavení mezi historickými městy v kraji zaujímá výše zmíněná Kutná Hora, jejíž historické centrum je vyhlášeno městskou památkovou rezervací a je zároveň součástí světového dědictví UNESCO. Městskou památkovou rezervací je zpravidla území, které se vyznačuje kompaktní, historickou zástavbou s velkým počtem nemovitých kulturních památek. Statut městské památkové rezervace má ve Středočeském kraji mimo Kutné Hory pouze město Kolín. Mezi další historická města patří Mělník, Nymburk, Mladá Boleslav, Poděbrady, Beroun nebo Slaný.

Hrady a zámky

Hrady, zámky a jejich okolí dnes lákají nejen k poznávání historie a kulturního dědictví, ale také k zábavě, kulturnímu vyžití, ke sportovním aktivitám nebo odpočinku. Známy a hojně navštěvovanými jsou ve Středočeském kraji především slavné středověké hrady Karlštejn, Křivoklát, Kokořín nebo Český Šternberk a řada renesančních nebo barokních zámků, jakými jsou zámky Konopiště, Loučeň, Žleby, Mníšek pod Brdy, Dobříš, Kačina či Nelahozeves. Z dalších hradů a zámků lze zmínit například hrady Okoř, Krakovec, Točnick a Žebrák nebo hrad s muzeem českého venkova Červený Újezd. Mezi zámky stojí ještě za zmínku zámek Hořovice a zámky Mnichovo Hradiště, Jemniště, Vrchotovy Janovice či Nižbor. V kraji se rovněž nachází desítky zřícenin a tvrzí. Zajímavými jsou například zříceniny hradů Michalovice nebo Zlenice.

⁶ Ve Středočeském kraji se nachází přibližně 4 chráněné památky na 10 km², přičemž celorepublikový průměr činí více než 7 chráněných památek na území 10 km².

Obr. č. 3: Kulturní památky Středočeského kraje

Zdroj: Tematický atlas Středočeského kraje (2007)

Církevní památky

Nejnámějšími církevními památkami ve Středočeském kraji jsou již zmíněný chrám sv. Barbory v Kutné Hoře spolu s katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, které jsou zapsány na seznamu světového dědictví UNESCO. Významnými církevními památkami jsou kromě toho například Sázavský klášter, kostel sv. Bartoloměje v Kolíně, kostel Nanebevzetí Panny Marie s kostelem sv. Klimenta a nedalekou bazilikou sv. Václava ve Staré Boleslavi, kostel sv. Jakuba v Jakubu u Kutné Hory, nejstarší dochovaná stavba v Čechách - rotunda Petra a Pavla u Zákolan nebo slovanské a přemyslovské hradiště Levý Hradec.

Z hlediska církevní turistiky je významná především přítomnost mnoha poutních míst. Nejnavštěvovanějším takovým místem v kraji je Svatá Hora u Příbrami, kterou ročně navštíví desítky tisíc návštěvníků. Mezi další poutní místa patří Stará Boleslav, obec Svatý Jan pod Skalou s kostelem sv. Jana Křtitele nebo poutní kostel na Skalce u Mníšku pod Brdy. Nevýhodou církevních památek je jejich omezená přístupnost, mnohé z nich jsou přístupné pouze v době bohoslužeb nebo po předchozí domluvě.

Technické památky

K atraktivním turistickým cílům návštěvníků patří technické památky, které vypovídají o historickém vývoji různých oborů lidské činnosti. Na území Středočeského kraje se jedná zejména o technické skanzeny nebo muzea související s historickou těžbou nerostných surovin, technické památky z oblasti vodního stavitelství a průmyslové památky (Muzeum Škoda auto v Mladé Boleslavi).

Památky hornictví a hutnictví:

- Hornické muzeum v Příbrami – rozsáhlý areál původních důlních budov a podzemních šachet s řadou expozic a atrakcí
- České muzeum stříbra v Kutné Hoře – muzeum představující historii Kutné Hory s prohlídkovou trasou středověkého dolu, přibližující zpracování stříbrné rudy a ražbu mincí
- Hornický skanzen Mayrau v Kladně – skanzen věnující se těžbě černého uhlí na Kladensku
- Solvayovy lomy – Muzeum těžby a dopravy vápence v Českém krasu s jízdou důlním vláčkem na úzkorozchodné trati a prohlídkou podzemní štoly
- Chrutenická šachta – skanzen těžby železné rudy
- Jílové u Prahy – muzeum těžby zlata

Vodní stavitelství:

- vodní elektrárna Orlík a Štěchovice
- vodárenská věž v Nymburku
- zdymadlo Hořín na Vltavě
- vodní mlýny v Chotči a ve Starosedlském hrádku
- vodojem s vyhlídkovou věží v Berouně

Dopravní stavitelství:

- železniční viadukt Žampach
- viadukt u Krnska
- most T. G. Masaryka v Kralupech nad Vltavou

Ostatní technické památky:

- Muzeum Škoda auto
- hvězdárna Ondřejov
- elektroskanzen Čechův mlýn ve Šlovicích
- Rajmanova knihařská dílna v Rožďalovicích
- větrný mlýn u Příčov

Možnost prohlídky s ukázkou výroby nabízí například sklárny v Nižboru, v Nenačovicích, v Poděbradech nebo Centrum sklářského umění v Sázavě, cukrovar v Dobrovicích, pivovary Krušovice, Velké Popovice, Ferdinand v Benešově, Berounský medvěd nebo Kostelec nad Černými lesy, ale například i výrobce cigaret v Kutné Hoře Philip Morris.

Vojenské památky

Pozoruhodnými jsou rovněž místa vztahující se k vojenství a válečné historii. Jedná se zejména o různé pevnostní objekty a památníky. Navštívit lze například bunkr Drnov v Žižicích s muzeem studené války a protivzdušné obrany, vojenskou pevnost Javor 51 u Míšova s muzeem jaderného zbrojení, nebo vojenský skanzen Smečno či památníky Vojna u Lešetic (jediný dochovaný komunistický lágr v Česku), památník Lidice, památník ukončení 2. světové války u Slivice či vojenský hřbitov Milovice.

Kulturní zařízení

Ve Středočeském kraji se nachází značné množství kulturních zařízení, muzeí, galerií nebo památníků s různorodým zaměřením a tematickým obsahem⁷. Největší podíl na cestovním ruchu má kategorie muzeí, některá z nich jsou sama o sobě celorepublikově známá a představují tak hlavní atraktivity v daném regionu. Ta méně významná plní důležitou doplňkovou funkci ve vztahu k ostatním kulturně historickým památkám v rámci cestovního ruchu.

Nejvýznamnějšími kulturními zařízeními podle návštěvnosti⁸ jsou Hornické muzeum v Příbrami, Škoda Auto muzeum, České muzeum stříbra v Kutné Hoře, Galerie Středočeského kraje, Památník Lidice, Muzeum 3. odboje Příbram, Muzeum T. G. M. Rakovník, Polabské muzeum v Poděbradech, Muzeum Českého krasu, Regionální muzeum v Kolíně, Železniční muzeum Českých drah v Lužné u Rakovníka. Dalšími místy s atraktivními expozicemi jsou například Automuzeum Praga, muzeum motocyklů Jawa na Konopišti, Dobrovické muzeum cukrovarnictví, lihovarnictví a řepařství, muzeum Lega v Kutné hoře nebo muzeum historických hraček v Benátkách nad Jizerou. Nově otevřeným kulturním zařízením, které má díky své velikosti potenciál stát se významnou atraktivitou v regionu je Letecké muzeum Metoděje Vlacha v Mladé Boleslavi. V muzeu, jehož zřizovatelem je Středočeský kraj se nachází expozice historických a současných letadel, ale i řada interaktivních prvků, například různé letecké simulátory. Z galerií jsou těmi nejnavštěvovanějšími Galerie Středočeského kraje v Kutné hoře a Rabasova galerie v Rakovníku.

Kulturní akce a folklór

Nabídka pravidelných kulturních akcí nadregionálního významu ve Středočeském kraji je značně omezená. Na území kraje se nekoná žádná z celorepublikově nejvýznamnějších a nejprestižnějších kulturně-společenských akcí, kterými jsou například MFF Karlovy Vary, Pražské Jaro, Smetanova Litomyšl, Colours of Ostrava apod. K velkým kulturním akcím, které lákají široký okruh návštěvníků, patří ve Středočeském kraji hudební festivaly SázavaFest, Okoř se šťávou, Dvořákova hudební Nelahozevés, nebo Slánské jazzové dny. Dalšími oblíbenými kulturními událostmi jsou například vinobraní v Mělníku, hrnčířské trhy v Berouně, Královské stříbření Kutné Hory, nebo Královský průvod z Prahy na Karlštejn.

Jedním z faktorů, který omezuje rozvoji kulturní činnosti založené na tradicích a zvyklostech je skutečnost, že se na území Středočeského kraje oproti některým ostatním krajům nenachází žádná významná oblast se specifickými kulturními tradicemi a zvyklostmi.

⁷ V roce 2013 se ve Středočeském kraji nacházelo celkem 102 muzeí včetně jejich poboček, 8 galerií a 11 památníků. Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2014.

⁸ Návštěvnost muzeí, památníků a galerií v krajích ČR v roce 2013, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, údaje pouze za subjekty veřejného sektoru.

3.3 Analýza infrastruktury cestovního ruchu

Infrastrukturu cestovního ruchu tvoří zejména ubytovací a stravovací zařízení, sportovní, rekreační, kulturně-společenská zařízení a informační služby.

3.3.1 Ubytovací kapacity

Turistický význam regionu nebo jednotlivých lokalit je sledován kromě ukazatelů vztahujících se k návštěvnosti⁹ (počet příjezdů hostů, počet přenocování aj.) také prostřednictvím ukazatelů vybavenosti daného území ubytovací infrastrukturou (počet hromadných ubytovacích zařízení, počet objektů individuální rekreace, počty lůžek, pokojů atd.). Ubytovací infrastrukturu tvoří zejména hromadná ubytovací zařízení (hotely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy, individuální ubytování a ostatní hromadná ubytovací zařízení¹⁰) a individuální ubytování (pronajímané pokoje, byty, chaty, chalupy apod.).

Hromadná ubytovací zařízení

Pro účely cestovního ruchu sloužilo k 31. 12. 2014 v České republice 9 013 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) s 519 909 lůžky. Obecně jsou soustředěna zejména ve střediscích s významným kulturně-historickým bohatstvím (například historická města nebo lázně) a také ve střediscích s významným přírodním potenciálem (horská střediska, střediska letní rekreace u vody aj.).

Nejvíce HUZ stejně jako nejvyšší ubytovací kapacita, kromě Prahy, se nachází na území Jihočeského a Královéhradeckého kraje. V porovnání s nimi se Středočeský kraj s 34 900 lůžky v 668 HUZ řadí k průměru České republiky.

Počet HUZ na 100 km² činí ve Středočeském kraji 6,1 což je nejméně ze všech krajů. Tento ukazatel do určité míry vypovídá o rozvinutosti cestovního ruchu. Nízká hodnota v případě Středočeského kraje je určena především malým počtem nadregionálně významných turistických destinací na velkém území kraje a může být také ovlivněna vysokým počtem objektů individuální rekreace (chaty, chalupy apod.), které se ve středních Čechách nacházejí. Největší počet HUZ ve vztahu k velikosti území je kromě Prahy, v regionech s významnými českými pohořími či lázeňskými městy, jakými jsou Liberecký, Královéhradecký a Karlovarský kraj.

Tabulka č. 1: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2014¹¹

Kraj	Počet zařízení	Lůžka	Místa pro stany a karavany	Lůžková kapacita v % v rámci ČR	Počet HUZ na 100 km ²	Index změny počtu HUZ (2012/2005) v %
Česká republika	9 013	519 909	50 837	100,0	11,4	100,3
Hlavní město Praha	757	87 961	967	16,9	152,6	104
Středočeský kraj	668	34 900	5 607	6,7	6,1	99,8
Jihočeský kraj	1 208	59 247	13 809	11,4	12,0	99,2

⁹ Viz kapitola 4 Analýza poptávky cestovního ruchu

¹⁰ Mezi ostatní hromadná ubytovací zařízení patří např. rekreační zařízení podniků, školicí střediska, kulturně-historické objekty, lázeňská zařízení a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.)

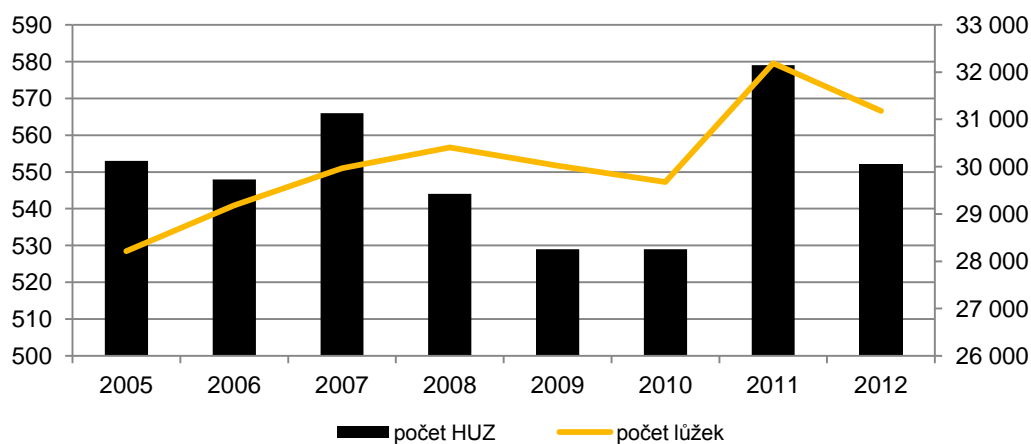
¹¹ V rámci metodiky ČSÚ je za hromadné ubytovací zařízení považováno zařízení s minimálně pěti pokoji a deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Ubytovací zařízení s nižší kapacitou se řadí do kategorie individuální ubytovací zařízení (neboli ubytování v soukromí). Tyto jednotky již nejsou šetřeny od roku 2002.

Kraj	Počet zařízení	Lůžka	Místa pro stany a karavany	Lůžková kapacita v % v rámci ČR	Počet HUZ na 100 km ²	Index změny počtu HUZ (2012/2005) v %
Plzeňský kraj	517	28 044	3 754	5,4	6,8	113,9
Karlovarský kraj	439	30 786	1 152	5,9	13,2	96,2
Ústecký kraj	446	22 047	1 825	4,2	8,4	95,7
Liberecký kraj	866	42 607	2 915	8,2	27,4	85
Královéhradecký kraj	1 034	47 866	5 304	9,2	21,7	96,8
Pardubický kraj	335	20 363	1 812	3,9	7,4	126,3
kraj Vysočina	452	24 031	3 399	4,6	6,5	109,6
Jihomoravský kraj	816	44 213	5 666	8,5	11,5	107,7
Olomoucký kraj	461	22 621	1 146	4,4	8,9	107,6
Zlínský kraj	445	25 767	1 431	5,0	11,2	95,6
Moravskoslezský kraj	569	29 456	2 050	5,7	10,3	100,4

Zdroj: ČSÚ

Mezi lety 2005 a 2012 došlo v celé České republice k minimálnímu navýšení počtu hromadných ubytovacích zařízení. Nejvýraznější nárůst počtu HUZ a lůžek byl zaznamenán v Pardubickém a Plzeňském kraji a také v kraji Vysočina. U Středočeského kraje došlo v porovnání s ostatními kraji ke stagnaci počtu HUZ a mírně nadprůměrnému nárůstu počtu lůžek¹². Vývoj v posledních letech ilustruje Graf č. 1

Graf č. 1: Počty HUZ a lůžek v letech 2005-2012 ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet HUZ a lůžková kapacita je na území Středočeského kraje rozmístěna velmi nevyrovnaně. Vyšší ubytovací kapacitu z hlediska počtu HUZ a lůžek k rozloze území¹³ vykazují například správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) Mnichovo Hradiště, Říčany, Poděbrady, Benešov, Sedlčany nebo Černošice, kde se nachází mnoho přírodních či historických památek a další atraktivity. Naopak v SO ORP s malou ubytovací kapacitou, jako Neratovice, Český Brod, Votice nebo Čáslav, není pro rozvoj dostatečný počet turistických atraktivit. Počty HUZ se během let 2005 – 2014 na území jednotlivých SO ORP kraje výrazně neměnily.

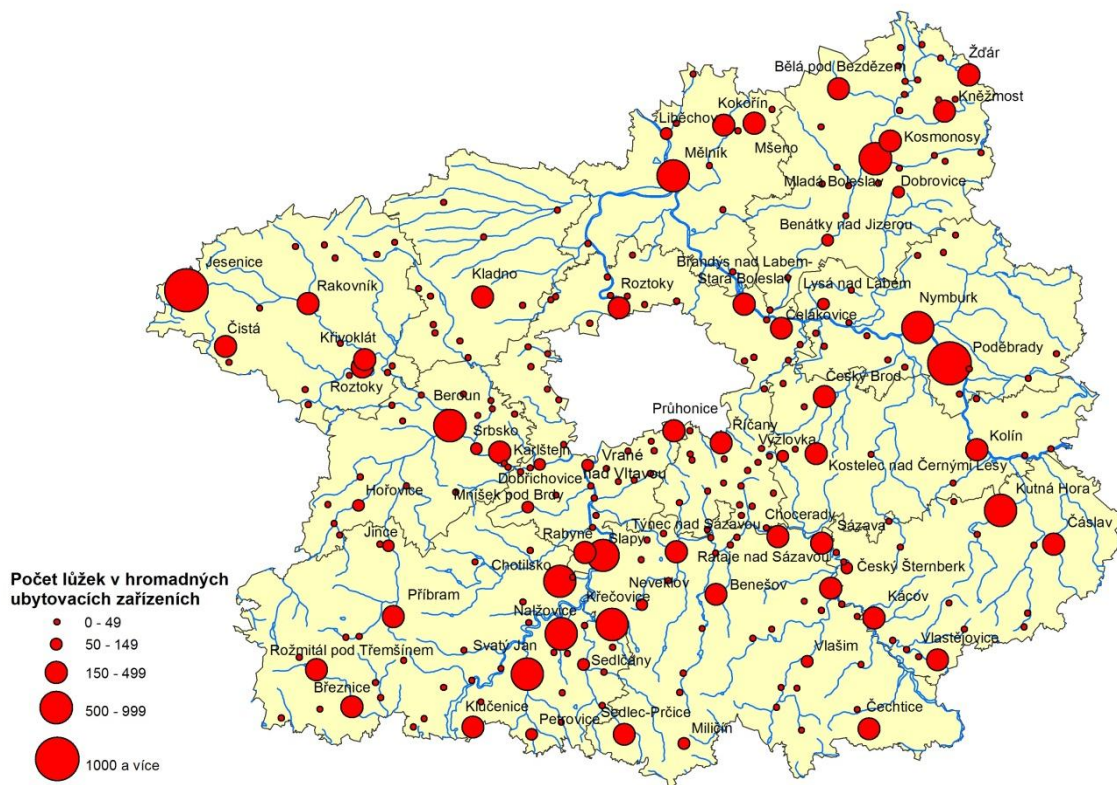
¹² Na základě výsledků projektu Ministerstva pro místní rozvoj "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" byl aktualizován Registr hromadných ubytovacích zařízení ČSÚ a došlo k revizi dat kapacit i návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z tohoto důvodu dochází k přerušení publikování dat v souvislé časové řadě a nelze proto porovnat údaje týkající se ubytovacích kapacit za období 2005 – 2012 s údaji za rok 2013 a novějšími.

¹³ Vztaženo k rozloze území, jedná se o počet HUZ a lůžek na 100 km², údaje k 31. 12. 2014.

Významný nárůst počtu HUZ a lůžek byl zaznamenán pouze v SO ORP Mělník a Příbram, mírný nárůst poté v SO ORP Benešov, Kutná Hora a Nymburk. K znatelnému poklesu ubytovacích kapacit došlo například na Kladensku nebo v Kralupech nad Vltavou.

Konkrétně se největší část lůžkové kapacity ve Středočeském kraji nachází v Poděbradech, ve střediscích městského a kulturně poznávacího cestovního ruchu v Mladé Boleslavi, Berouně, Kutné Hoře, Benešově, dále ve střediscích letní rekreace v oblasti vodní nádrže Slapy, v Posázaví a v části CHKO Český ráj.

Obr. č. 4: Ubytovací kapacity

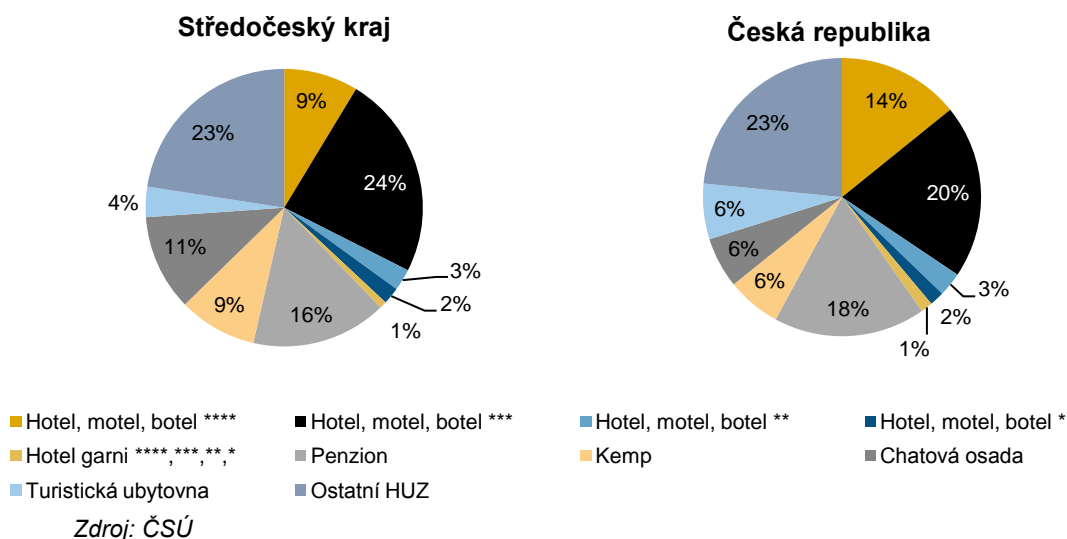

Zdroj: ČSÚ (2015), vlastní zpracování

Druhá struktura HUZ Středočeského kraje se příliš neliší od průměrného zastoupení jednotlivých druhů HUZ v Česku. Na území kraje se však nachází menší podíl tří a více hvězdičkových hotelů a penzionů, oproti tomu má kraj vyšší podíl v kategorii kempů a chatových osad.

I ve Středočeském kraji nicméně došlo v posledním desetiletí ke kvalitativní změně v oblasti nabídky, podobně jako v celém odvětví cestovního ruchu. S tím souvisí zvýšení počtu ubytovacích zařízení poskytující kvalitnější služby, zejména hotelů a penzionů a naopak snížení počtu chatových osad a ostatních hromadných ubytovacích zařízení.

Graf č. 2: Podíl lůžek jednotlivých kategorií HUZ Středočeského kraje a České republiky (k 31. 12. 2014)

Druhé bydlení

Významné postavení v rámci ubytovací turistické infrastruktury představují objekty individuální rekreace resp. druhé bydlení. To je v Česku velmi rozšířené a počet objektů individuální rekreace vztážen k rozloze území patří k nejvyšším v Evropě¹⁴. Objekty individuální rekreace jsou zejména chaty, chalupy, rekreační apartmánové byty a ostatní obytné objekty, které jsou přechodným bydlištěm vlastníka a slouží převážně k rekreačním účelům.

Obecně jsou objekty individuální rekreace lokalizovány zejména v zázemí velkých měst, v oblastech letní rekreace u vody a poté v horských oblastech. V roce 1991 bylo v České republice při sčítání lidu, domů a bytů zjištěno téměř 400 tisíc takových objektů, přičemž v roce 2001 dosáhl jejich počet kolem 450 000¹⁵.

Středočeský kraj v tomto ohledu zaujímá prvenství, neboť na území kraje se v porovnání s ostatními kraji nachází nejvíce objektů sloužících k individuální rekreaci. Tento jev je dán především polohou Středočeského kraje, který slouží jako přirozené rekreační zázemí Prahy. Více než pětina pražských domácností vlastní objekt určený k individuální rekreaci¹⁶ a lze předpokládat, že většina se nachází na území Středočeského kraje. Můžeme tak říct, že druhé bydlení zde tvoří skutečně významný typ cestovního ruchu i s ohledem na jeho komerční využití, kdy dochází u značného počtu těchto objektů také k jejich pronájmu. Dle odhadů pronajímá chaty a chalupy zhruba desetina majitelů těchto objektů.

Z hlediska prostorové diferenciaci se druhé bydlení ve Středočeském kraji významně koncentruje zejména v blízkosti řek Vltavy, Sázavy a Berounky.

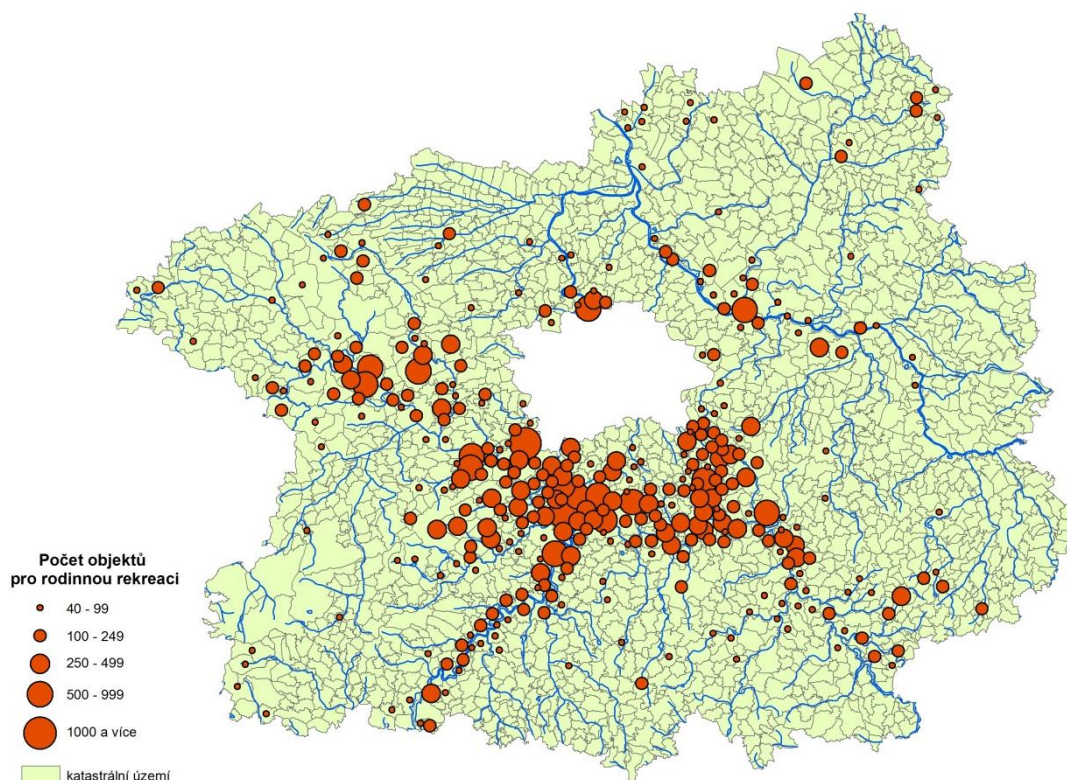
¹⁴ Viz Vágner, J., Fialová, D. (2011): Druhé bydlení – nejen české specifikum. Geografické rozhledy, 21, č. 1, s. 8-9

¹⁵ Viz Hrnčiarová T., Mackovčin, P., Zvára, I. eds. (2010): Atlas krajiny České republiky, s. 171.

¹⁶ Viz Vystoupil, J. a kol. (2006): Atlas cestovního ruchu České republiky, s. 50

Obr. č. 5: Druhé bydlení

Zdroj: ČÚZK (2010), vlastní zpracování

3.3.2 Infrastruktura pro jednotlivé druhy cestovního ruchu

Infrastruktura pro pěší turistiku

- rozvinutá síť značených turistických cest¹⁷
- široká nabídka naučných stezek v celkové délce 473 km s 636 poučnými či zábavně naučnými zastaveními
- oblíbenými oblastmi pro pěší turistiku jsou především Český kras, Křivoklátsko, Kokořínsko a Český ráj, nebo okolí vodních nádrží Orlik a Slapy

Infrastruktura pro cykloturistiku

- stále se rozvíjející síť více než 3 900 km cyklistických tras a téměř 320 km cyklistických stezek různé náročnosti, díky husté železniční síti většina snadno dostupná železniční dopravou
- 2 mezinárodní dálkové cyklistické trasy Eurovelo (Eurovelo 4 a 9) a 8 dálkových cyklotras v rámci České republiky
- 5 cyklistických tras Greenways (Labská stezka, Vltavská cyklistická stezka, Greenway Praha – Wien, Greenway Berounka-Střela a Greenway Jizera), jejichž fyzická infrastruktura je navíc ve většině případů podpořena kvalitně zpracovanou webovou prezentací s komplexní nabídkou služeb z oblasti ubytování

¹⁷ K 1. 1. 2015 evidováno dle KČT celkem 6 068 km pěších tras.

a stravování. Některé úseky Greenways nemají charakter cyklostezky, ale cyklotrasy (např. Greenway Jizera)

- postupný rozvoj doplňkových služeb (speciální vlakové spoje určené pro cyklisty, cyklobusy, půjčovny kol aj.)

Infrastruktura lázeňství a wellness

- Lázně Poděbrady, lázně s dlouholetou tradicí, patří mezi nejnavštěvovanější lázeňské střediska v Česku, jsou zaměřeny na nemoci oběhového ústrojí, nemoci nervové, onkologické, či nemoci pohybového ústrojí dětí i dospělých
- druhé lázeňské středisko v kraji, Lázně Toušeň, jsou oproti tomu spíše menším lázeňským střediskem, kde se zaměřují na léčbu onkologických nemocí nebo nemoci pohybového ústrojí dospělých
- kromě výše zmíněných ryze lázeňských středisek (Poděbrady, Toušeň) se ve Středočeském kraji nachází rovněž řada ubytovacích zařízení pro wellness pobyty (například zámek Liblice, zámek Chateau Mcely nebo Golf & Spa Resort Konopiště a řada dalších)

Vodní turistika

- oblíbené vodácké řeky Berounka a Sázava, sjízdne většinou celoročně
- oproti tomu Vltava a Labe, nejsou na území Středočeského kraje vodácky příliš atraktivní, z ostatních menších řek jsou navštěvovány například Jizera, Cidlina nebo Výrovka a některé přítoky Berounky a Sázavy
- výletní plavby na Vltavě a po Labi, pravidelná osobní lodní doprava na vodních nádržích Slapy a Orlik
- plánovaná výstavba nových veřejných přístavišť na Labi a Vltavě pro výletní vyhlídkové lodě, lodě hotelového typu, ale také pro malá rekreační plavidla a hausbóty

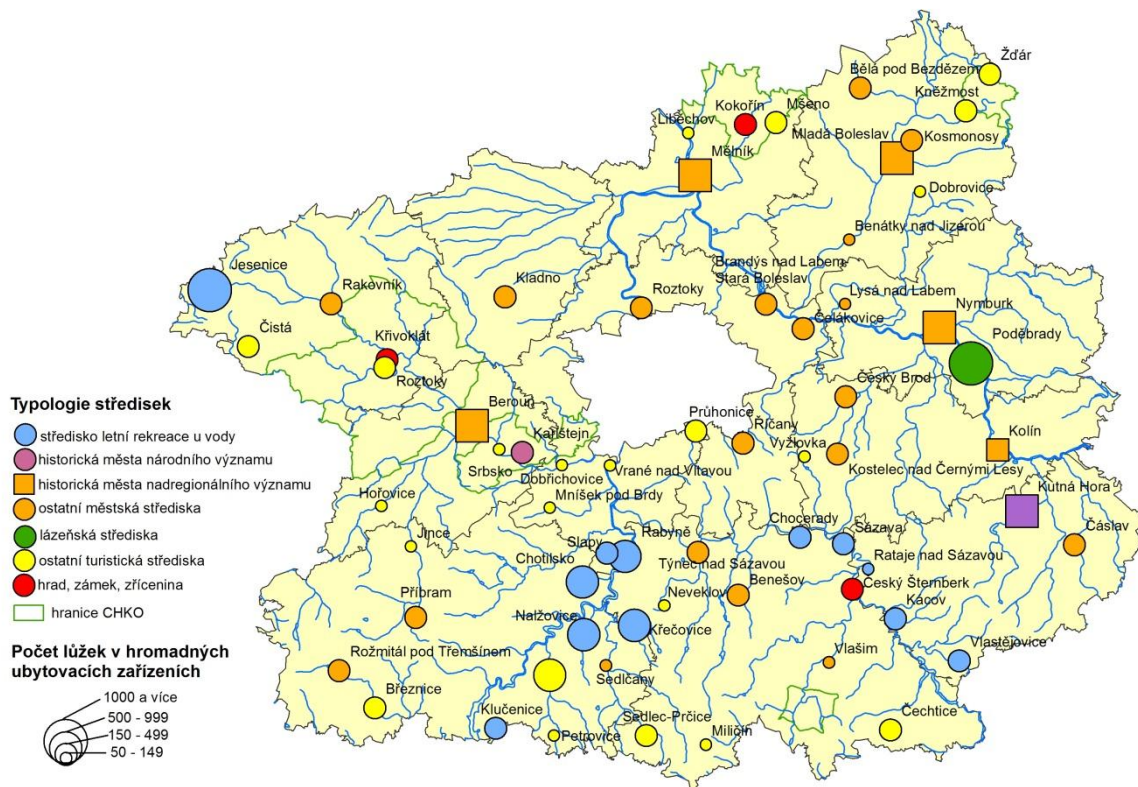
Infrastruktura pro hipoturistiku

- rozšířená infrastruktura pro hipoturistiku (jezdecké stáje, apod.), zejména v blízkém okolí Prahy a v jižní části kraje
- hipostezky v celkové délce přibližně 1 000 km

Infrastruktura pro další aktivity

- velký počet golfových hřišť
- omezená nabídka aktivit pro trávení volného času v případě nepříznivého počasí (kryté bazény, aquaparky apod.)
- infrastruktura se neustále rozvíjí, například lze uvést úspěšné projekty jako labyrintárium zámku Loučeň, zábavní park Mirakulum a tankodrom Milovice

Obr. č. 6: Typologie středisek z hlediska cestovního ruchu

Zdroj: ČSÚ (2015), Atlas cestovního ruchu (2006), vlastní zpracování

Shrnutí:

- dlouhodobě se zlepšuje kvalita ubytovacích kapacit, nicméně v posledních letech například u tří a více hvězdičkových hotelů dochází ke stagnaci jejich počtu a kapacit
- široká síť značených turistických tras a stezek
- rozvíjející se síť cyklotras a cyklostezek a doplňkových služeb
- nedávné projekty, například labyrintárium zámku Loučeň, zábavní park Mirakulum a tankodrom Milovice
- omezená nabídka atraktivit pro trávení volného času v případě nepříznivého počasí

4 ANALÝZA POPTÁVKY CESTOVNÍHO RUCHU

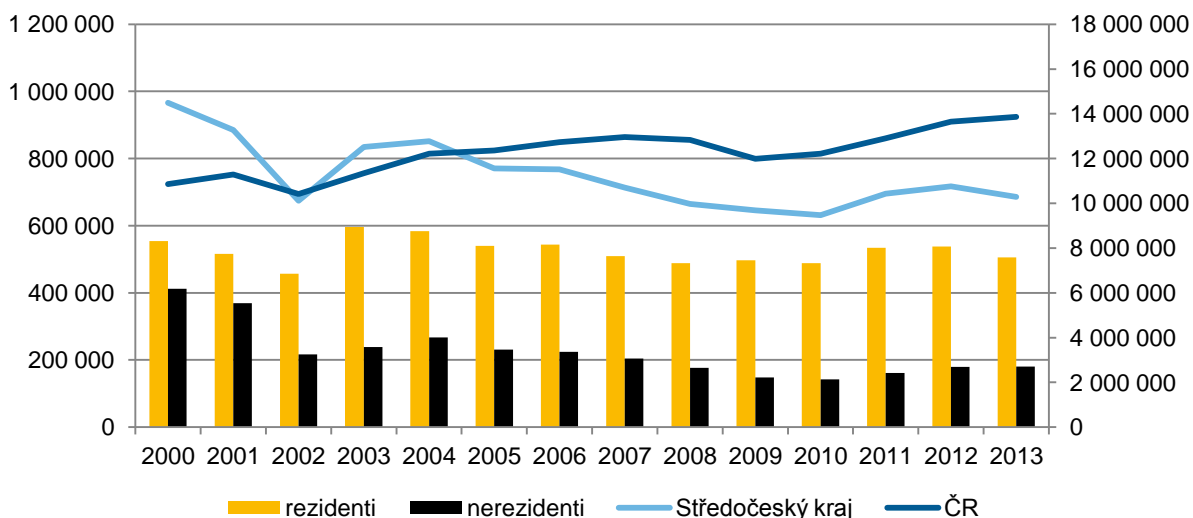
4.1 Návštěvnost Středočeského kraje

Vývoj počtu návštěvníků Středočeského kraje

Počet hostů hromadných ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji má v posledních deseti letech s výjimkou let 2011 a 2012 převážně klesající tendenci. Tento trend potvrzují i aktuální statistiky návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení, podle kterých Středočeský kraj navštívilo v roce 2014 o 20 tisíc návštěvníků méně než v roce předchozím, což představuje pokles přibližně o 2,5 %.

Vývoj návštěvnosti Středočeského kraje se do značné míry odlišuje od celorepublikového trendu. Na rozdíl od celorepublikového vývoje zaznamenal Středočeský kraj pokles návštěvnosti již v období před začátkem ekonomické krize, zatímco celkový počet hostů Česka se zvyšoval. Během následujících let došlo k dalšímu poklesu návštěvnosti. Počet návštěvníků Středočeského kraje se začal zvyšovat až od roku 2011. Tento pozitivní trend však trval pouze dva roky (2011 a 2012). V posledních dvou letech se počet hostů, kteří Středočeský kraj navštívili, nadále snižuje¹⁸. Náznak změny negativního trendu však vykazují poslední aktuální statistiky za první čtvrtletí roku 2015, kdy oproti prvnímu čtvrtletí roku předchozího navštívilo kraj o téměř 10 tisíc hostů více¹⁹.

Graf č. 3: Počet zahraničních a domácích hostů v hromadných ubytovacích zařízeních ve Středočeském kraji a v České republice v letech 2000 – 2013

Zdroj: ČSÚ

Porovnání s ostatními kraji

V porovnání s ostatními kraji se řadí návštěvnost Středočeského kraje v absolutních číslech k průměrným hodnotám a v pořadí návštěvnosti se v posledních deseti letech umísťuje na 5. – 7. místě ze 14 krajů.

¹⁸ Viz Příloha 1

¹⁹ Viz Příloha 1

Mezi dlouhodobě nejnavštěvovanější kraje patří kromě Prahy kraje Jihomoravský, Jihočeský a Královéhradecký. Oproti tomu nejnižší návštěvnost mají kraje Pardubický, Ústecký a kraj Vysočina. Pokud však hodnotíme návštěvnost krajů vzhledem k rozloze jejich území, patří Středočeský kraj mezi nejméně navštěvované regiony Česka.

Tabulka č. 2: Počet návštěvníků v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů v roce 2014

Kraj	celkem	domácí	zahraniční	cizinci v (%)	počet hostů na km ²	průměrný počet přenocování
Česká republika	15 587 076	7 491 191	8 095 885	51,9	198	2,8
Hlavní město Praha	6 096 015	780 961	5 315 054	87,2	12 290	2,4
Středočeský kraj	799 530	615 721	183 809	23,0	73	2,5
Jihočeský kraj	1 176 046	811 155	364 891	31,0	117	2,7
Plzeňský kraj	568 746	366 150	202 596	35,6	75	2,6
Karlovarský kraj	776 671	259 348	517 323	66,6	234	5,8
Ústecký kraj	431 882	283 133	148 749	34,4	81	2,7
Liberecký kraj	700 144	556 774	143 370	20,5	221	3,2
Královéhradecký kraj	936 736	717 686	219 050	23,4	197	3,3
Pardubický kraj	359 665	306 470	53 195	14,8	80	2,8
kraj Vysočina	447 603	381 660	65 943	14,7	65	2,6
Jihomoravský kraj	1 499 974	985 181	514 793	34,3	212	2,0
Olomoucký kraj	487 641	379 324	108 317	22,2	95	3,3
Zlínský kraj	603 414	504 894	98 520	16,3	152	3,1
Moravskoslezský kraj	703 009	542 734	160 275	22,8	127	2,8

Zdroj: ČSÚ

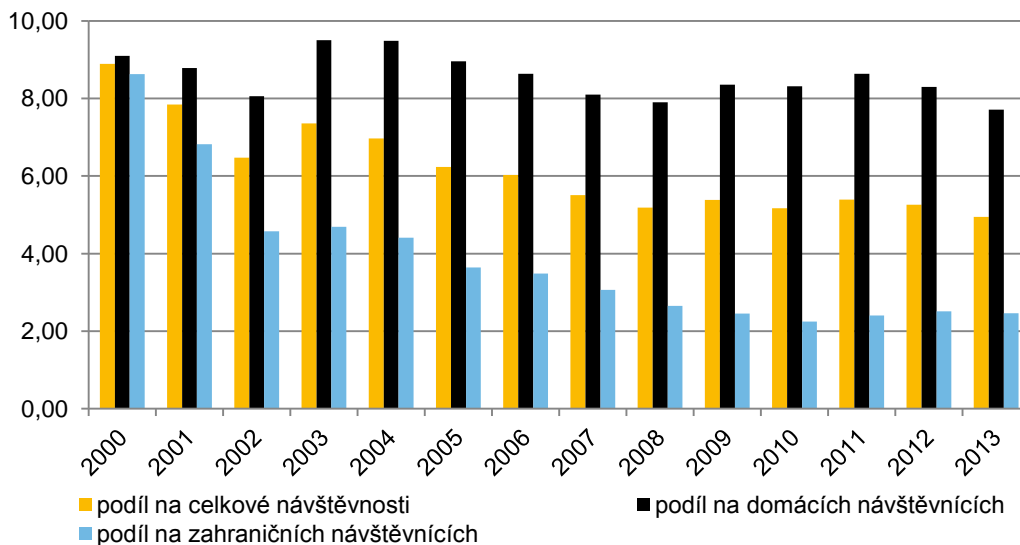
Na celkovém počtu hostů z evidence HUZ se Středočeský kraj podílel v roce 2014 přibližně 5 %. Za posledních deset let se však podíl Středočeského kraje snížil téměř nejvíce ze všech krajů. Středočeský kraj tak stále méně často figuruje v konkurenci s ostatními kraji jako cílová destinace cestovního ruchu. To platí zejména pro oblast zahraničních návštěvníků. Za poslední dva roky zaznamenal Středočeský kraj v porovnání s ostatními kraji druhý největší pokles zahraničních hostů a třetí největší pokles domácích hostů HUZ.

Je však nutné zmínit, že se jedná pouze o návštěvnost HUZ. Významnou složku celkové návštěvnosti regionu tvoří také jednodenní návštěvnost. Průměrně představuje jednodenní návštěvnost asi 15 % příjezdového cestovního ruchu (tj. zahraniční návštěvníci)²⁰ a téměř až dvě třetiny domácího cestovního ruchu²¹.

²⁰ Viz Koncepce státní politiky cestovního ruchu na období 2014 – 2020 str. 12.

²¹ Dle monitoringu návštěvnosti jednotlivých turistických oblastí a regionů. Zdroj: CzechTourism (2014).

Graf č. 4: Podíl Středočeského kraje na celkové návštěvnosti Česka v letech 2000 - 2013 (v %)

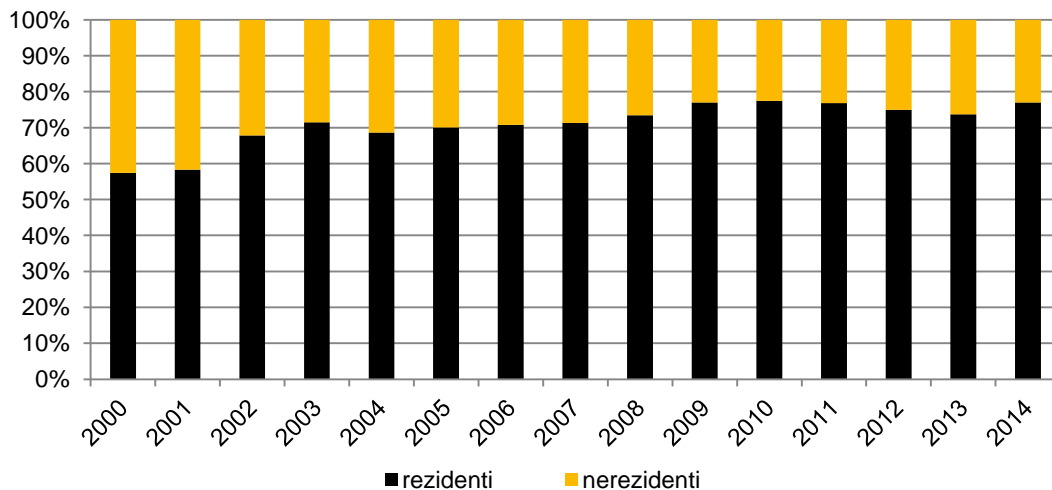

Zdroj: ČSÚ

Podíl zahraničních a domácích hostů ve Středočeském kraji

Mezi návštěvníky ve Středočeském kraji převažují domácí turisté, kteří tvoří přibližně tři čtvrtiny hostů. Zahraniční hosté poté představují zbývající jednu čtvrtinu hostů, přičemž se jejich podíl na celkovém počtu za posledních deset let trvale snižuje ve prospěch domácích hostů.

Graf č. 5: Podíl domácích a zahraničních hostů HUZ ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014

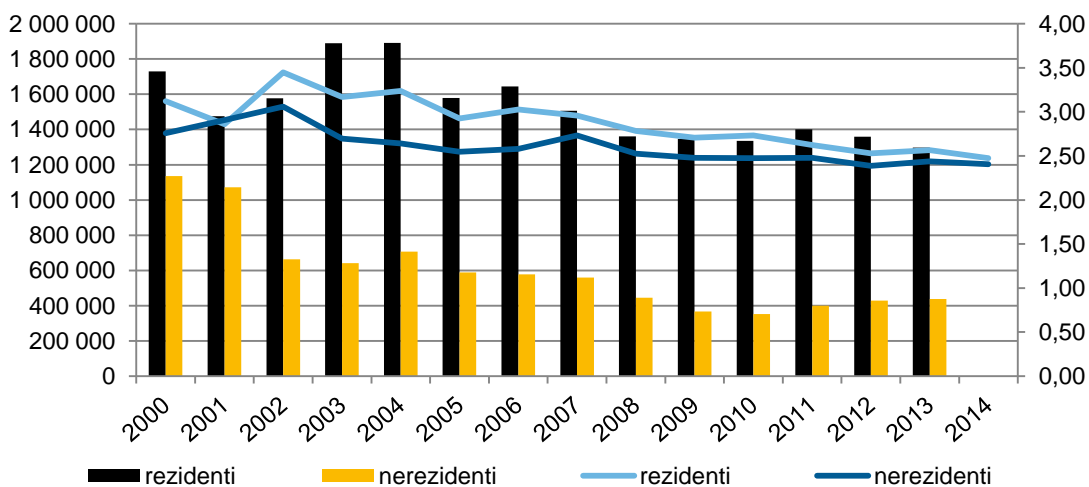
Zdroj: ČSÚ

Délka pobytu

Délka pobytu je kromě samotného počtu návštěvníků dalším důležitým hodnotícím faktorem cestovního ruchu, zejména z hlediska finančních přínosů cestovního ruchu plynoucích do regionu. Průměrná délka pobytu v HUZ ve Středočeském kraji byla v roce 2014 2,46 noci. Kratší dobu pobývají turisté pouze v Jihomoravském kraji a v Praze. Podprůměrná délka pobytu je dána především absencí delších pobytů v rámci zimní nebo lázeňské

turistiky a vysokým počtem jednodenních návštěv. Zkracování délky pobytu je nicméně v oblasti cestovního ruchu dlouhodobým trendem. Oproti minulosti dochází k častějšímu cestování, avšak na výrazně kratší dobu.

Graf č. 6: Počet přenocování a průměrný počet nocí v HUZ ve Středočeském kraji v letech 2000 – 2014

Zdroj: ČSÚ

Zahraniční hosté Středočeského kraje

Počet zahraničních návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji má stejně jako celkový počet návštěvníků dlouhodobě převážně klesající tendenci, výjimku představuje léta 2011 a 2012. Trend za období posledních deseti let názorně ilustruje následující tabulka.

Tabulka č. 3: Trend počtu zahraničních návštěvníků HUZ ve Středočeském kraji v letech 2005 – 2014²²

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet zahraničních návštěvníků	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↑	↑	→	↓

Struktura zahraničních návštěvníků Středočeského kraje

Největší část zahraniční klientely ve Středočeském kraji představují turisté z Německa, kteří tvoří přibližně čtvrtinu všech zahraničních návštěvníků. Mezi další významné země patří Slovensko, Rakousko, Polsko ale také Jižní Korea nebo Rusko. V první desítku zdrojových zemí je ještě Nizozemsko, Francie, Itálie a Maďarsko²³.

Hlavní změny ve struktuře zahraničních návštěvníků Středočeského kraje:

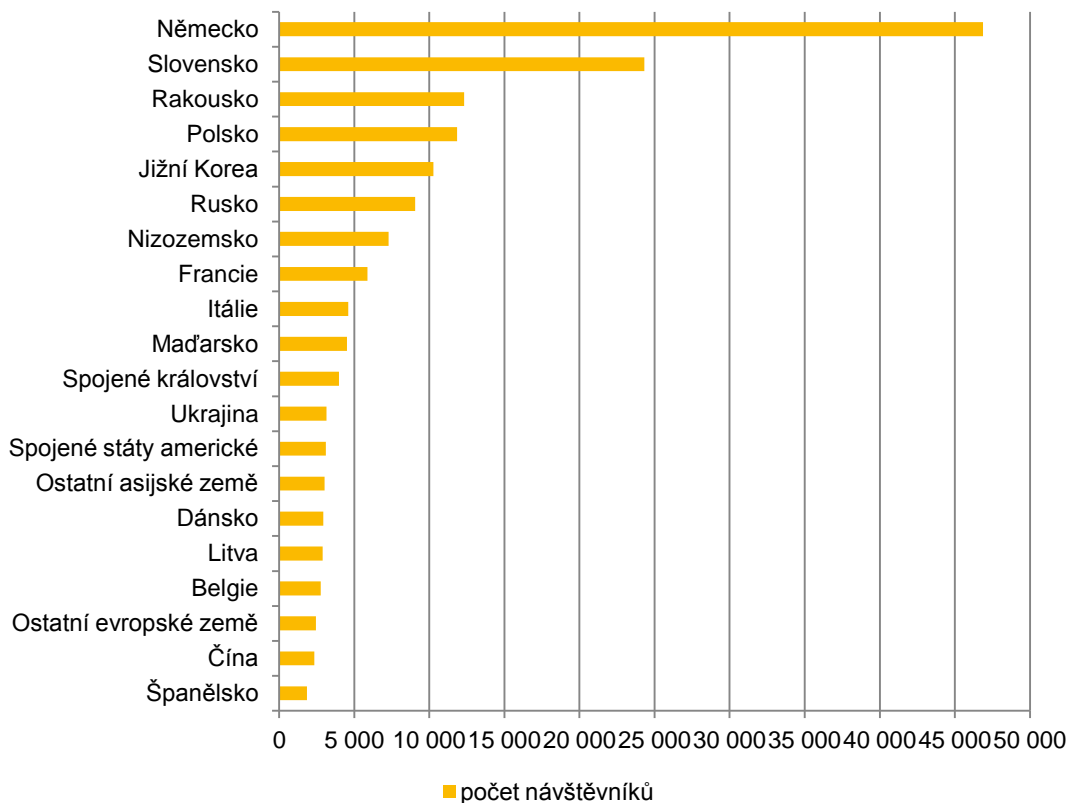
- největší zdrojovou zemí je dlouhodobě Německo
- pokles počtu turistů z Jižní Koreje a Ruska v roce 2014, jejichž počet v předchozích letech strmě stoupal (výrazně vyšší pokles počtu turistů byl v případě Jižní Koreje, kdy ještě v roce 2012 a 2013 byl počet turistů z této země třetí nejvyšší ze všech sledovaných zemí, nyní se nachází v žebříčku na pátém místě)
- nárůst počtu turistů z Rakouska a Slovenska v posledních dvou letech
- zmenšující se podíl turistů z Polska a Itálie, oproti tomu byl po dlouhodobě trvajícím poklesu zaznamenán nárůst podílu turistů z Nizozemska

²² Jedná se o daný rok vždy ve srovnání s rokem předchozím.

²³ Podle údajů o počtu zahraničních návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení v roce 2014.

- do první desítky nejvýznamnějších zdrojových se za posledních pět let zařadily Jižní Korea a Maďarsko na úkor turistů z Velké Británie a Dánska, mimo první desítku zemí byl největší nárůst u turistů z Číny
- nejkratší dobu ubytování volili Jihokorejci, nejdéle v kraji zůstávají hosté z Ruska a Nizozemska

Graf č. 7: Zahraniční turisté v hromadných ubytovacích zařízeních ve Středočeském kraji v roce 2014

Zdroj: ČSÚ

Návštěvnost v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností (SO ORP)

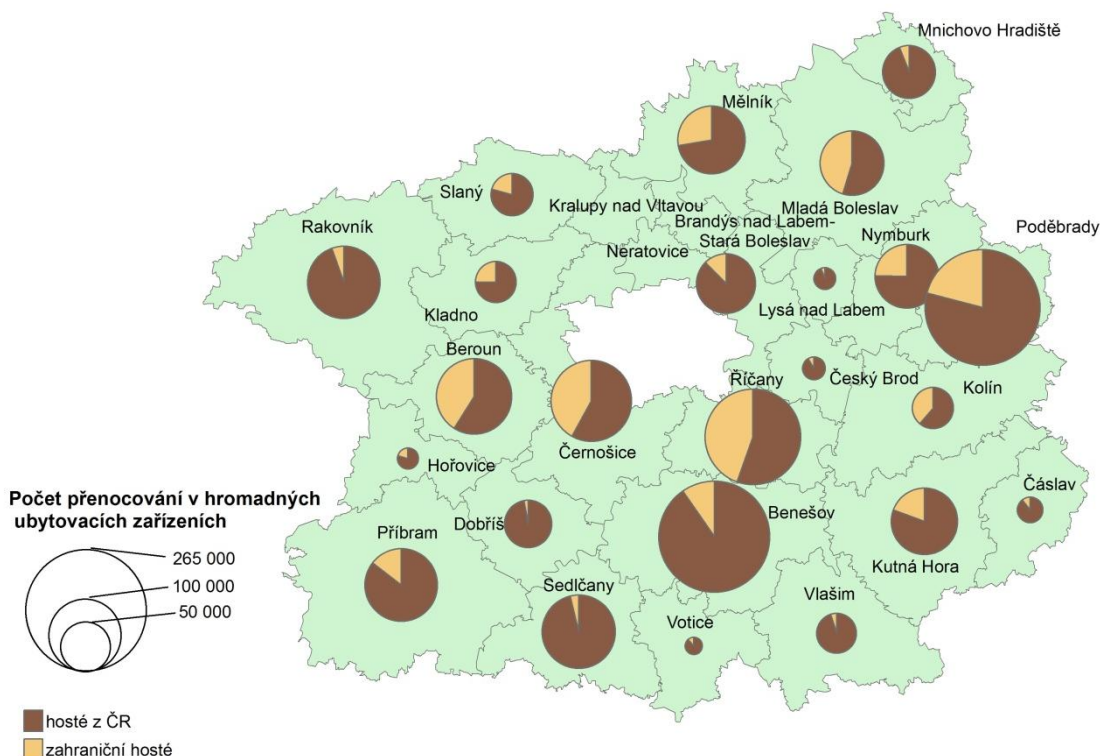
Nejnávštěvovanějším SO ORP byly v roce 2014 Říčany, dále Benešov, s odstupem poté Černošice, Poděbrady, Beroun, Příbram a Rakovník, přičemž třetina všech ubytovaných návštěvníků byla ubytována v prvních třech zmíněných oblastech. Nejvyšší podíl zahraničních turistů mají SO ORP Černošice, Mladá Boleslav a Říčany (dohromady téměř polovina všech ubytovaných zahraničních turistů).

Během posledních pěti let se výrazně zvýšila návštěvnost²⁴ v SO ORP Říčany (téměř o polovinu), Benešov a Černošice (více než o třetinu), k významnému nárůstu návštěvnosti došlo také na Mladoboleslavsku a Mělnicku. Opačný trend poklesu návštěvníků ubytovacích kapacit byl zaznamenán v SO ORP Kladno, Beroun a Kralupy nad Vltavou. Souhrnně dochází k poklesu návštěvnosti turistické oblasti Střední Čechy – západ, zatímco u oblastí Střední Čechy – jihovýchod a Střední Čechy – Polabí došlo k nárůstu počtu návštěvníků.

²⁴ Hodnocen rozdíl v počtu návštěvníků HUZ v letech 2013 a 2009, vztaheno k rozloze dané oblasti.

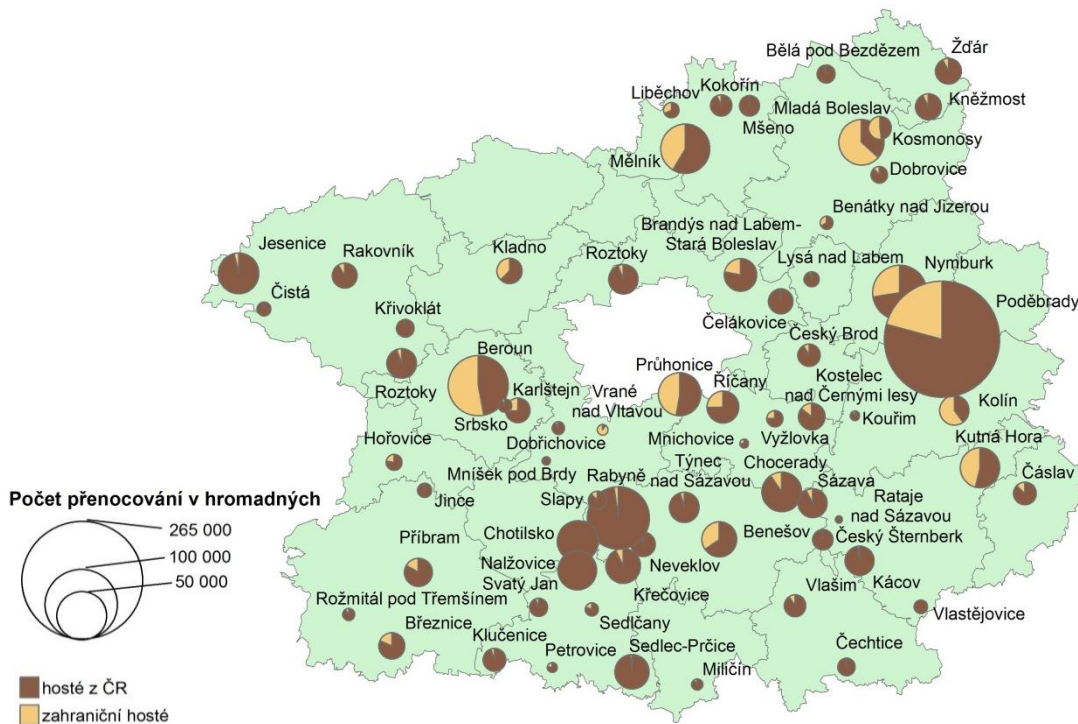

Obr. č. 7: Počty přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v jednotlivých SO ORP

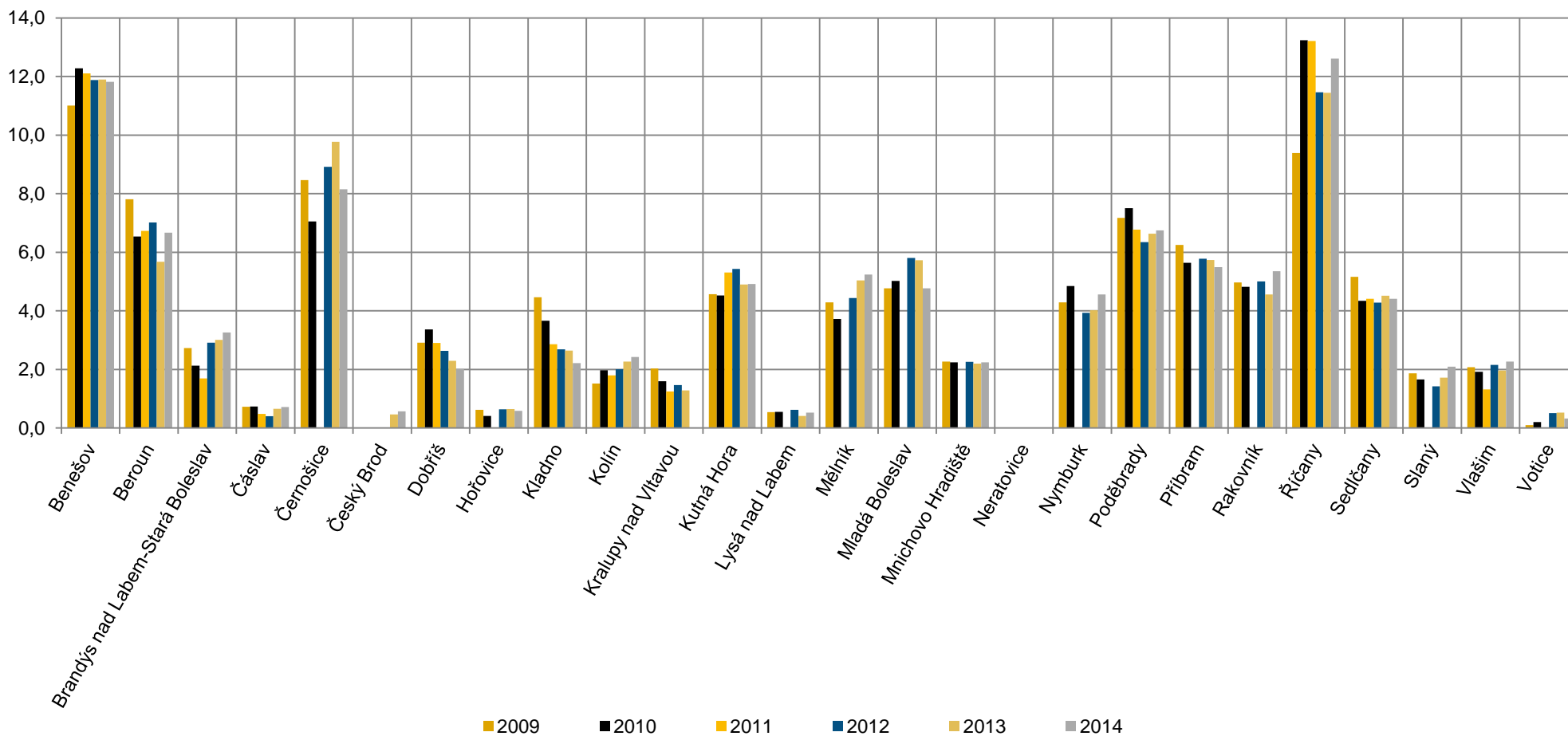
Zdroj: ČSÚ (2015), vlastní zpracování

Obr. č. 8: Počty přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v obcích

Zdroj: ČSÚ (2015), vlastní zpracování

Graf č. 8: Podíl jednotlivých SO ORP na návštěvnosti HUZ ve Středočeském kraji v letech 2009 – 2014

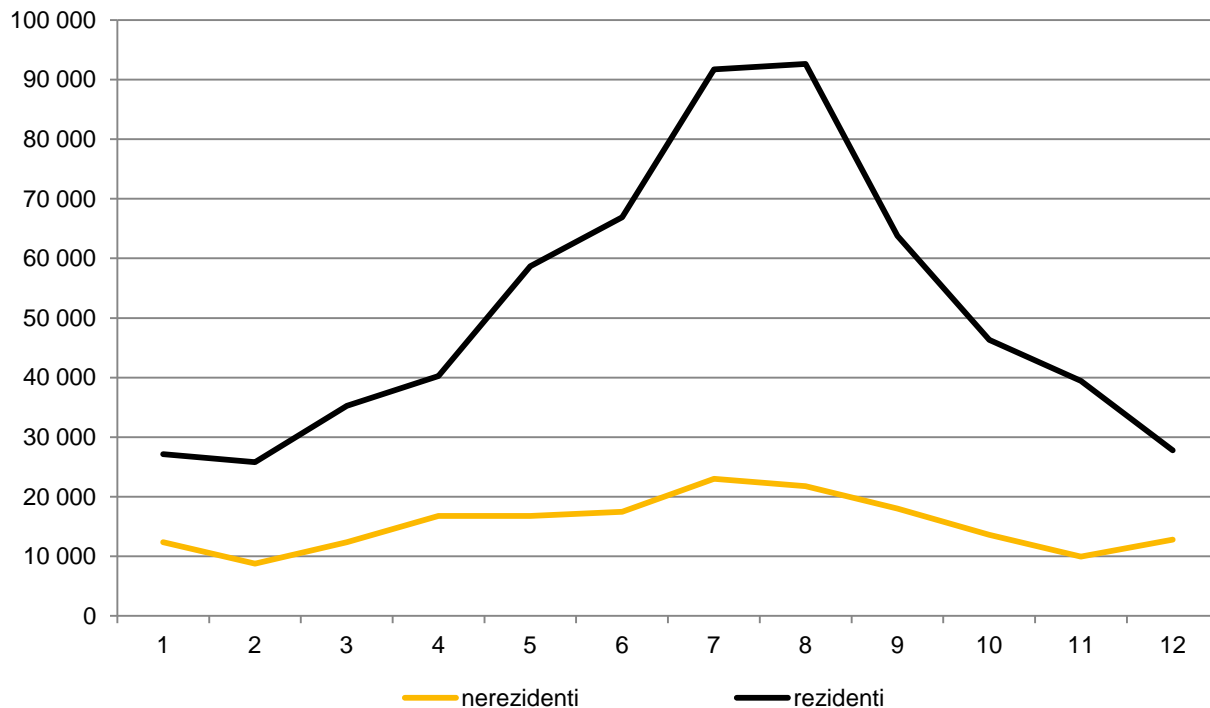

Zdroj: ČSÚ

Sezónnost návštěvnosti Středočeského kraje

Středočeský kraj se vyznačuje stejně jako většina ostatních krajů vysokou sezónností. Hlavní turistická sezóna začíná přibližně v polovině června a končí v polovině září. Během těchto měsíců navštíví kraj téměř polovina všech návštěvníků.

Graf č. 9: Počet domácích a zahraničních hostů HUZ ve Středočeském kraji v jednotlivých měsících v roce 2014

Zdroj: ČSÚ

4.2 Kvalitativní data o návštěvnosti

Kromě kvantitativních údajů týkajících se návštěvnosti regionu je neméně důležité vyhodnotit současně také skladbu návštěvníků, jejich spokojenost s nabídkou cestovního ruchu, kvalitou infrastruktury a služeb v daném regionu. K tomu slouží tzv. kvalitativní údaje. Zdrojem těchto údajů je monitoring návštěvnosti jednotlivých turistických oblastí a regionů České republiky realizovaný agenturou CzechTourism ve spolupráci s výzkumnou agenturou Ipsos s.r.o.²⁵. Respondenty výzkumu byli pouze domácí návštěvníci.

Základní charakteristika pobytu (léto 2014)

- region středních Čech navštěvují lidé ze všech vzdáleností, přičemž mírně přibýlo těch, kteří jsou ze vzdálenějších lokalit, většina lidí přicestuje autem
- nejčastěji návštěvníci přijíždějí na jednodenní návštěvy bez noclehu (téměř 2/3 návštěvníků)
- pokud se v regionu ubytují, tak většinou v penzionu nebo u známých, popřípadě na vlastní chatě či chalupě

²⁵ Zdroj: CzechTourism (2014): Dostupné z: <<http://monitoring.czechtourism.cz/CzechTourism/uvod.html>>.

- průměrná útrata v regionu se oproti minulému roku zvýšila, polovina návštěvníků denně utratí mezi 201 až 500 Kč, avšak přibýlo těch, kteří utratí mezi 501 až 1 000 Kč na osobu na den
- nejvíce lidí je zde s partnery či přáteli, přibývá návštěvníků, kteří jsou zde s dětmi
- hlavním impulsem pro návštěvu je především dobrá zkušenost z předchozích pobytů nebo doporučení přátel a blízkých

Důvod návštěvy, preferenční aktivity

- nejčastějšími důvody návštěvy jsou poznání, relaxace, turistika a sport nebo návštěva příbuzných či známých
- z aktivit návštěvníky nejvíce láká poznávací (60 %) a pěší turistika (34 %), dále pak cykloturistika (19 %), koupání a vodní sporty (14 %)²⁶

Vztah k regionu

- velmi málo návštěvníků zde bylo poprvé, většinou se jedná o opakované návštěvy, více než polovina návštěvníků zde byla vícekrát než třikrát a naprostá většina uvažuje o opakované návštěvě

Celková spokojenost

- celková spokojenost návštěvníků je na vysoké úrovni, avšak podíl velmi spokojených návštěvníků je po Praze a Českolipsku s Jizerskými horami nejnižší ze všech sledovaných regionů
- dvě třetiny lidí řadí Střední Čechy mezi preferované regiony, kterým dávají přednost v souvislosti s výletem nebo pobytem
- 61 % návštěvníků by doporučilo návštěvu středních Čech svým blízkým či přátelům (v porovnání s ostatními regiony se jedná o průměrnou hodnotu, velmi doporučované regiony patří například Jižní Čechy, Střední Morava s Jeseníky nebo Jižní Morava)²⁷

Hodnocení regionu – jednotlivé oblasti služeb

- nejvíce jsou návštěvníci spokojeni s péčí o památky a turistické atraktivity, péčí o životní prostředí a péčí o čistotu a pořádek
- naopak menší spokojenost je s cenovou úrovní služeb, službami pro motoristy, rozsahem a dostupností ubytovacích kapacit nebo příležitostmi pro zábavu a společenské využití

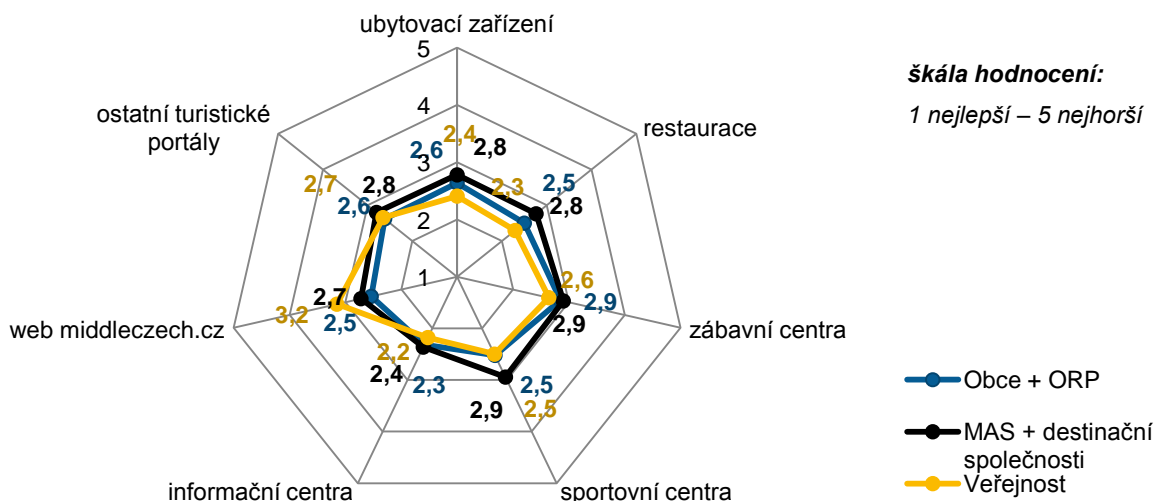
Spokojenost s nabídkou služeb a infrastrukturou cestovního ruchu

- vlastní dotazníkové šetření ukázalo, že návštěvníci kraje z řad veřejnosti jsou s nabídkou služeb v oblasti cestovního ruchu spíše spokojeni, nejlépe hodnotili nabídku služeb informačních center, restaurací a ubytovacích zařízení, naopak nejméně spokojeni jsou s nabídkou informací na internetu, jak na webu middlecech.cz, tak na ostatních turistických webech
- téměř shodně hodnotí nabídku služeb také soukromé a veřejné subjekty působící v kraji

²⁶ Každému druhu aktivit se mohlo vyslovit kladně 100 % respondentů. Souhrn všech druhů dotazovaných aktivit včetně výsledků v rámci regionu Středních Čech uvádí Příloha č. 3.

²⁷ Porovnání s ostatními regiony ilustruje Příloha č. 2.

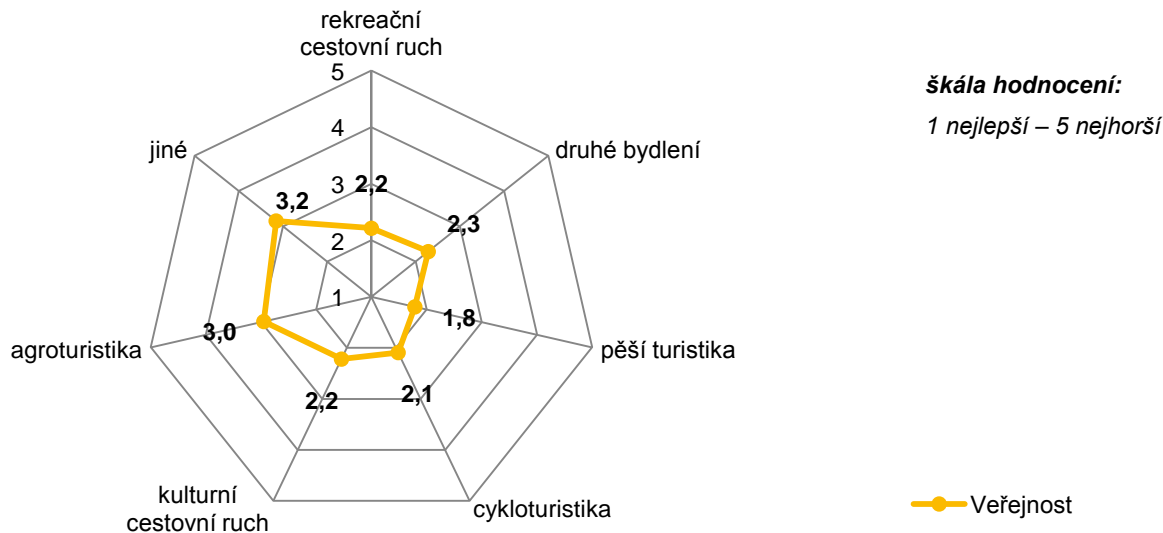
Graf č. 10: Spokojenost s nabídkou služeb cestovního ruchu ve Středočeském kraji

Zdroj: dotazníkové šetření

- velmi kladně hodnotí návštěvníci kraje infrastrukturu cestovního ruchu, zejména pro pěší a cykloturistiku
- spokojeni jsou také se zázemím pro kulturní vyžití a rekreaci a to jak v rámci druhého bydlení, tak v rámci rekreačního cestovního ruchu
- naopak jen průměrně hodnotí infrastrukturu pro agroturistiku a jiné formy cestovního ruchu, například vodního turismu

Graf č. 11: Spokojenost s infrastrukturou cestovního ruchu ve Středočeském kraji

Zdroj: dotazníkové šetření

Významné posuny od roku 2010

- přibývá návštěvníků, kteří se během půl roku chtějí vrátit
- klesá nespokojenost s dopravní infrastrukturou a nákupními možnostmi
- zlepšuje se vnímání lidí ohledně vybavenosti regionu atrakcemi pro děti

- postupně se zhoršuje hodnocení rozsahu a dostupnosti ubytovacích kapacit
- návštěva kulturních akcí je méně častou aktivitou
- využívání turistických informačních center jako zdroje informací postupně klesá, stejně tak využití internetových turistických informačních portálů

Klady a zápory regionu Středních Čech v oblasti cestovního ruchu (léto 2014)

+	-
region je atraktivní pro lidi z různých lokalit	převaha jednodenních pobytů bez noclehu
vysoký podíl spokojených a loajálních návštěvníků	méně velmi spokojených návštěvníků než v ostatních regionech
návštěvníci přijíždějí opakovaně a chtějí se sem vrátit i v budoucnosti	nižší spokojenost s rozsahem a dostupností ubytovacích a stravovacích kapacit
velká celková spokojenost	neuspokojivá cenová úroveň služeb
většina návštěvníků se alespoň částečně stravuje v restauračních zařízeních	internet jako téměř jediný zdroj informací

Informační zdroje

- informace o regionu získávají návštěvníci nejčastěji na internetu pomocí vyhledávačů

Nejnavštěvovanější cíle ve Středočeském kraji v roce 2014

TOP 10 nejnavštěvovanější cíle v roce 2014	
Kutná Hora – Kostnice	339 926
Průhonický park	242 500
Karlštejn	210 684
Zámek Loučeň	168 677
Zámek Konopiště	162 607
Hornické muzeum v Příbrami	127 874
Škoda Auto muzeum	111 615 (2013)
České muzeum stříbra	108 699
Památník Lidice	63 701
Polabské muzeum v Poděbradech	58 987

Shrnutí:

- návštěvnost Středočeského kraje v posledních letech klesá (dle počtu návštěvníků HUZ)
- celkovou návštěvností se kraj řadí k průměru, při vztahení počtu návštěvníků k rozloze kraje je však počet návštěvníků jeden z nejnižších v porovnání s ostatními kraji
- vysoký podíl jednodenních návštěv, z hlediska domácího cestovního ruchu mají vyšší podíl jednodenních návštěv bez noclehu pouze turistické regiony Severozápadní Čechy, Severní Moravě a Slezsko a Vysočina
- nejnavštěvovanějšími oblastmi jsou SO ORP Benešov, dále Říčany a Černošice, s větším odstupem poté Poděbrady, Příbram, Mladá Boleslav a Beroun

- v monitoringu návštěvnosti jednotlivých lokalit dosahuje region Středních Čech poměrně dobrých výsledků, nedosahuje však tak výrazných výsledků jako turistické regiony, kterými jsou například Jižní Čechy, Jižní Morava nebo Šumava
- celková spokojenost domácích návštěvníků je přesto na vysoké úrovni, nicméně podíl velmi spokojených návštěvníků je po Praze a Českolipsku s Jizerskými horami nejnižší ze všech sledovaných regionů
- dvě třetiny lidí řadí Střední Čechy mezi preferované regiony, kterým dávají přednost v souvislosti s výletem nebo pobytem
- 61 % návštěvníků by doporučilo návštěvu Středních Čech svým blízkým či přátelům, u turistických regionů jako jsou například Jižní Čechy, Jižní Morava nebo Šumava se ochota návštěvníků pohybuje až kolem 80 % návštěvníků
- zahraniční návštěvníci pochází nejčastěji z Německa a ostatních okolních zemí (Slovensko, Rakousko, Polsko), dále z Jižní Koreje a Ruska

5 HODNOCENÍ POTENCIÁLU PRO CESTOVNÍ RUCH

5.1 Účel použití potenciálu a postup zpracování

Cílem zhodnocení potenciálu území pro cestovní ruch v analytické části je zejména identifikování regionů (obcí), které mají dobré předpoklady pro rozvoj aktivit cestovního ruchu bez ohledu na konkrétní formy nebo návštěvnickou skupinu. Potenciál území pro cestovní ruch je mnohvrstevnou a multikriteriální charakteristikou, která zahrnuje jak jasně definovatelné (tvrdé) faktory, tak i řadu nekvantifikovatelných a subjektivních kritérií (genius loci, historické vazby konkrétních osob na dané území, pověst konkrétního poskytovatele služeb a řada dalších). Zpracování potenciálu cestovního ruchu pro velký územní celek tak nezbytně vede ke zjednodušení a jsou postiženy pouze tvrdé faktory a aspekty.

Z tohoto důvodu je třeba potenciál cestovního ruchu vnímat jako obecný předpoklad daného území a nikoliv jako rigorózní kritérium, které danou obec nebo širší území z pohledu cestovního ruchu může eliminovat.

Při nastavení metodiky zpracování potenciálu cestovního ruchu pro potřeby aktualizace programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje na období 2015 – 2020 byla jako zdroj využita metodika použitá Ústavem územního rozvoje při zpracování Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice v roce 2010²⁸. Tato metodika byla upravena pro potřeby Středočeského kraje tak, aby byly hodnoceny atraktivita daného území (zejména možné návštěvnické cíle) a současně také krajinný charakter (přírodní podmínky) území. Potenciál byl v rámci území Středočeského kraje počítán pro obecní úroveň.

Obecný postup hodnocení potenciálu

Potenciál cestovního ruchu obce je součtem bodového hodnocení za atraktivitu a bodového hodnocení za plochy. Při hodnocení byla v prvním kroku provedena rozsáhlá vyhledávací studie, kdy pro každou obec Středočeského kraje byla individuálně posbírána sada údajů o:

1) Atraktivitách obce

– přírodní pozoruhodnosti	– muzea, galerie
– historické městské soubory	– muzea v přírodě, skanzeny
– historické vesnické soubory	– lázeňská místa
– zámky	– zoologické zahrady, zooparky
– hrady, tvrze, zříceniny	– botanické zahrady, arboreta
– křesťanské sakrální památky	– aqvaparky, plavecké bazény, koupaliště
– židovské památky	– golfová hřiště
– vojenské památky	– farmy pro hipoturistiku
– pietní památky	– vinařský věhlas
– technické památky	– pivovarnický věhlas
– archeologické památky	– jiné atraktivitu
– historické podzemí	

²⁸ Ústav územního rozvoje (2010). Dostupné z: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>>.

2) Plochách obce

1) Podíl vybraných ploch na celkové ploše. Vybrané plochy:

– zahrady	– vinice
– sady	– trvalé travní porosty
– chmelnice	– lesní půda

2) Přítomnost vodních toků vhodných pro:

- vodácký sport
- rekreaci

3) Poloha obce v chráněné krajinné oblasti

Za každý z údajů získala obec (v případě přítomnosti atraktivit) stanovený počet bodů a součtem byly získány body celkem za atraktivitu a celkem za plochy²⁹. U některých kritérií zejména u atraktivit byly různé úrovně dle významu konkrétních atraktivit. Součtem hodnocení za atraktivitu a plochy byl následně vypočten celkový potenciál obce.

Získané výsledky jsou prezentovány v následujících podkapitolách zpracovanými mapovými výstupy, ze kterých je patrné rozložení území s vyšším a nižším potenciálem (za atraktivitu, plochy i celkem) v rámci celého Středočeského kraje. Právě celkový pohled v rámci kraje je z pohledu zpracovávání aktualizace Programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje velmi vhodný.

5.2 Hodnocení atraktivit

Atraktivitu představují reálné turistické cíle návštěvníků dané obce či regionu. Tyto atraktivitu zahrnují širokou skupinu, které mají dvojitý charakter:

- **územní charakter atraktivit** – tento typ atraktivit zahrnuje „klasické“ turistické cíle. Dělí se na bodové (hrady, zámky, zoologickou zahradu, vodopád apod.) nebo územně plošné (historické jádro města, skalní město apod.). Obecně se však jedná o fyzicky poměrně jasně ohraničené území, které představuje hlavní nebo vedlejší návštěvní cíl.
- **věhlas obce nebo regionu** – na rozdíl od předchozího územního charakteru, který je zřetelně územně vymezený a tzv. hmatatelný se jedná o atraktivitu, jejichž charakter nemá výraznou fyzickou povahu, ale rozhodující je obecně vnímaná image dané obce/regionu nebo její věhlas. Dobrým příkladem jsou vinařské regiony resp. vinařský věhlas daného regionu.

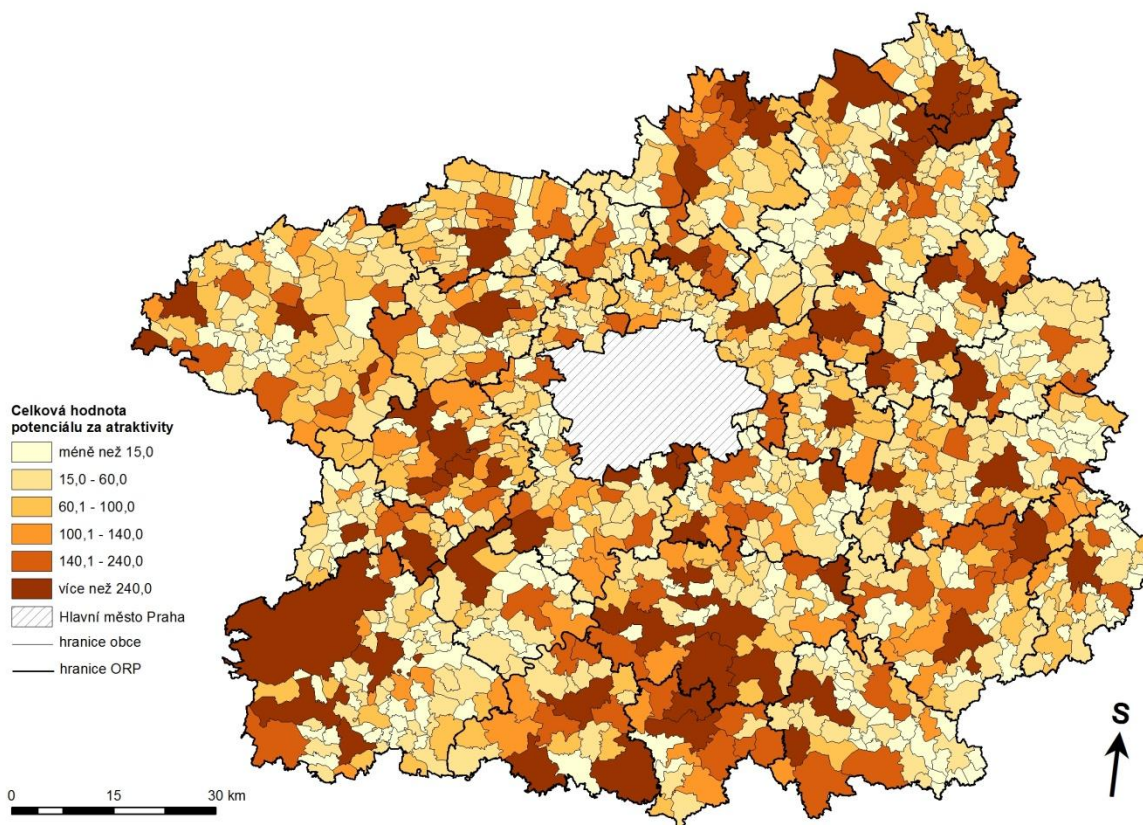

Atraktivitu zahrnuté do hodnocení potenciálu (uvedené v kapitole 5.1) jsou diferencované dle svého významu, protože je vhodné zohlednit rozdílnou atraktivitu. Lze oprávněně předpokládat, že zámek se statutem národní kulturní památky má zřejmě větší význam z pohledu rozvoje cestovního ruchu než méně významný zámek ve stejném regionu.

²⁹ Podrobná tabulka s uvedenými bodovými hodnotami přiřazenými hodnoceným atraktivitám je uvedena v příloze č. 13

Rozložení potenciálu obcí dle atraktivit ukazuje následující mapa. Vzhledem ke konstrukci ukazatele, který zahrnuje jak přírodní, tak i nepřírodní atraktivity je územní distribuce potenciálu atraktivit, i přes vyšší hodnoty v okrajových částech kraje, zejména v severovýchodní, jižní a jihozápadní části kraje, relativně rovnoměrně rozložena.

Obr. č. 9: Bodová hodnota potenciálu za atraktivity

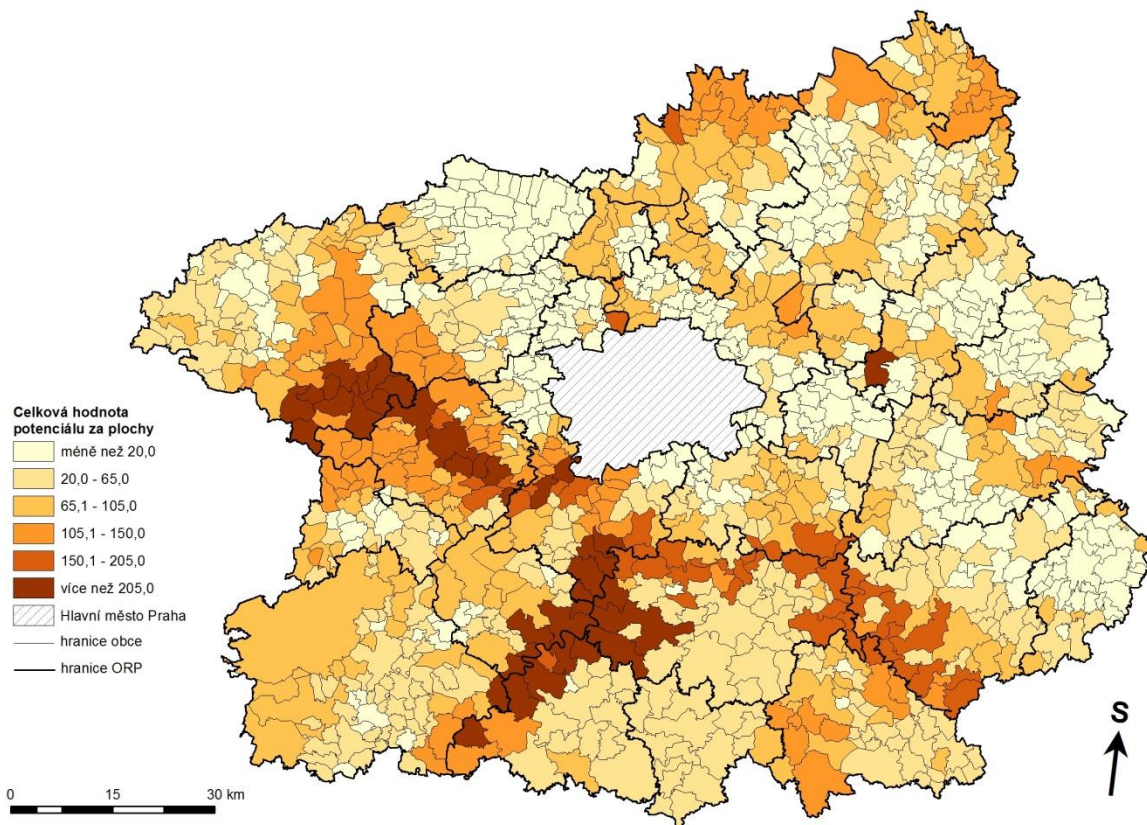
Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Hodnocení ploch

Na rozdíl od atraktivit představují plochy druhou komponentu potenciálu a fakticky nepředstavují přímý turistický cíl, ale vyjadřují pouze potenciální podmínky dané přírodním charakterem území hodnocené obce. Jako pozitivní jsou vnímány plochy sadů, vinic, zahrad, lesů a trvalých travních porostů, dále pak přítomnost vodních toků vhodných pro vodácký sport a pro rekreaci. Specificky je oceněna vysoká kvalita krajiny, pokud území hodnocené obce spadá do území chráněné krajinné oblasti. Při hodnocení potenciálu je zejména vodním plochám dán velký význam, protože v podmínkách Středočeského kraje se jedná o významný prvek cestovního ruchu a na druhé straně chybí přírodní atraktivity nejvyšší úrovně (hory, národní park).

S ohledem na konstrukci ukazatele hodnocených ploch je velký potenciál území dle ploch (přírodních předpokladů) rozložen primárně podél řek v jižní polovině kraje a v blízkosti Vltavské kaskády. Vysoký potenciál je dále v západní části kraje v oblasti Křivoklátska a na severu v oblasti Kokořínska.

Obr. č. 10: Bodová hodnota potenciálu za plochy

Zdroj: vlastní zpracování

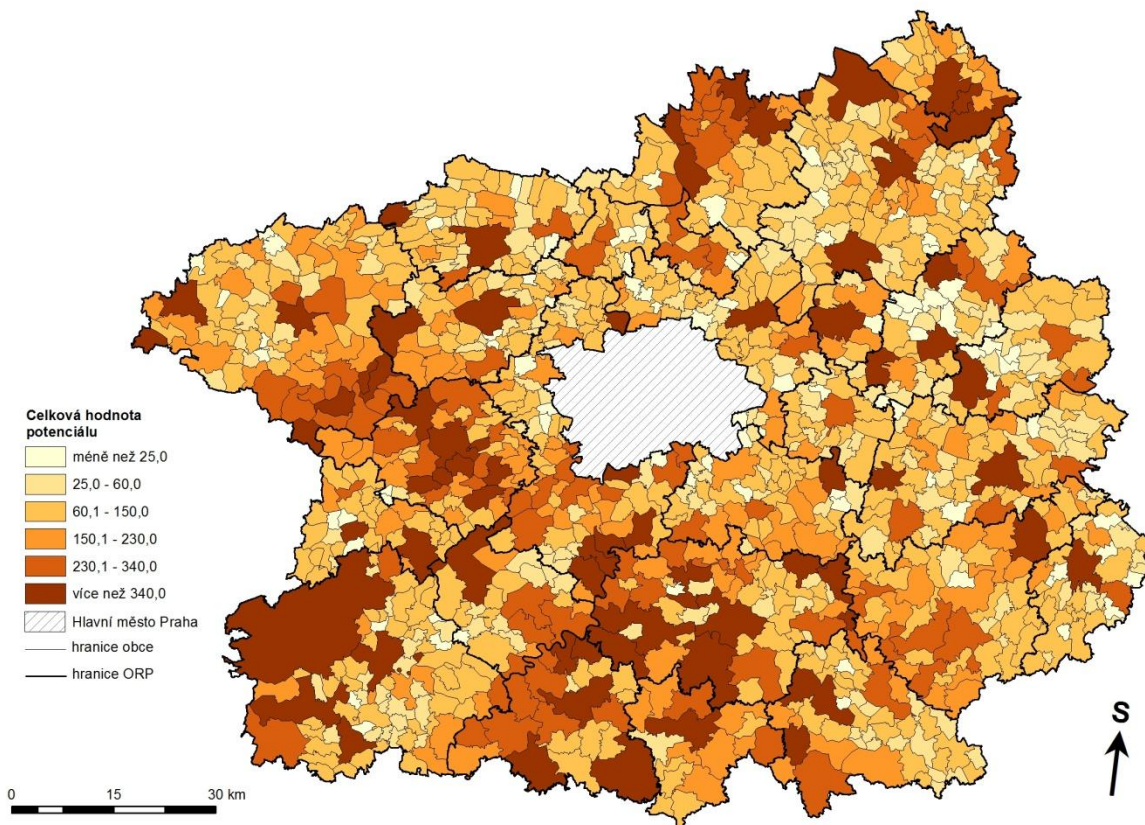
5.4 Celkové hodnocení

Celkové hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích zohledňuje oba aspekty, tedy atraktivitu i plochy na území dané obce. Následující mapa zobrazuje územní rozložení potenciálu v rámci obcí Středočeského kraje.

Vzhledem ke konstrukci celého ukazatele je třeba jej vnímat jako skutečný potenciál, tj. podmínky a předpoklady pro cestovní ruch, který hodnotí návštěvnickou atraktivitu. Na druhé straně nízkou hodnotu potenciálu obce v žádném případě nelze chápat jako diskvalifikační parametr, protože ukazatel potenciálu nezohledňuje mimo jiné kvalitu nabízených služeb, v konkrétním zařízení, historické vazby potenciálních návštěvníků na dané místo apod.

V regionálním členění jsou větší regionální oblasti s vysokým potenciálem koncentrovány primárně do jižní až západní části kraje a dále pak při severní hranici. Ve zbylých částech kraje je vyšší potenciál vázán na konkrétní města a obce. Typickým příkladem je Kutná Hora, která má díky historickému dědictví mimořádnou atraktivitu pro turisty nebo obecně cestovní ruch, ale její okolí již mezi vysoce atraktivní oblasti nepatří.

Obr. č. 11: Bodová hodnota potenciálu celkem

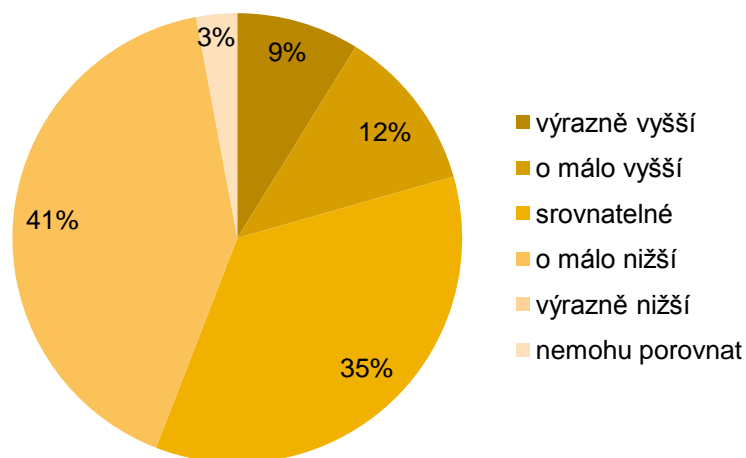

Zdroj: vlastní zpracování

5.4.1 Hodnocení potenciálu ze strany dotazovaných subjektů

Součástí dotazníkového šetření zpracovaného v průběhu analýzy mezi vybranými subjekty veřejného sektoru veřejností a soukromými subjekty působícími v sektoru cestovního ruchu byly otázky, které hodnotí pohled respondentů na předpoklady Středočeského kraje pro cestovní ruch v rámci celé ČR.

Graf č. 12: Hodnocení předpokladů Středočeského kraje pro CR v porovnání s ostatními kraji ČR

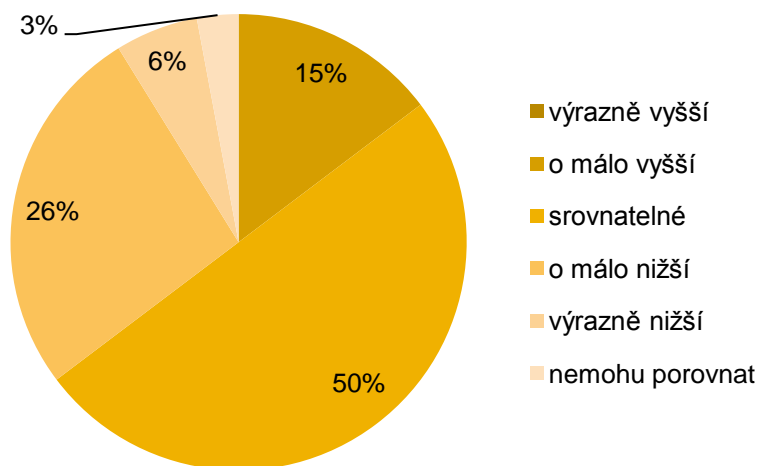

Zdroj: dotazníkové šetření

Ze získaných odpovědí vyplývá, že postavení Středočeského kraje z pohledu podmínek pro rozvoj cestovního ruchu jsou hodnoceny převážně jako průměrné nebo mírně podprůměrné v porovnání s ostatními kraji České republiky.

Z pohledu hodnocení kvality služeb, které jsou velice důležitou součástí potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu a současně nebyly v souladu se zvolenou metodikou zahrnuty do výpočtů za jednotlivé obce, vychází Středočeský kraj v provedeném šetření pozitivně, resp. jako srovnatelné nebo mírně vyšší než v ostatních krajích České republiky.

Graf č. 13: Hodnocení kvality služeb v CR ve Středočeském kraji v porovnání s ostatními kraji ČR

Zdroj: dotazníkové šetření

Shrnutí:

- potenciál slouží k identifikování obecných předpokladů území pro rozvoj cestovního ruchu
- v rámci České republiky je potenciál cestovního ruchu ve Středočeském kraji průměrný
- v celkovém potenciálu mají v podmínkách Středočeského kraje dominantní vliv atraktivity, tedy konkrétní návštěvnické cíle, přírodní podmínky jsou méně významné a velký význam v nich mají především vodní plochy vhodné pro vodácký sport a rekreaci
- větší oblast s vysokým potenciálem pro cestovní ruch se nachází v pásu od západní k jižní hranici kraje a úzkém pásu Kokořínska při severní hranici
- zejména ve východní části kraje jsou hodnoty potenciálu obecně nižší, ale jsou zde současně města/obce s velmi vysokým potenciálem

6 INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ CESTOVNÍHO RUCHU VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

6.1 Systém řízení cestovního ruchu

V České republice funguje destinační management na úrovni turistických regionů³⁰ či turistických oblastí. Velký rozmach zakládání těchto společností nastal po roce 2000, přičemž krajské destinační společnosti začaly vznikat až po roce 2005. Úrovně, na kterých je zajišťován destinační management, se v rámci jednotlivých krajů České republiky liší. V některých krajích již fungují destinační společnosti spravující celý turistický region zasahující na území kraje (patří mezi ně např. Pardubický kraj, Jihočeský kraj, Zlínský kraj, Jihomoravský kraj). Naopak v jiných krajích působí organizace na poli destinačního managementu prozatím pouze na úrovni turistických oblastí, podobně jako tomu je v případě Středočeského kraje.

Vybudování systému organizace (uspořádání) cestovního ruchu včetně úpravy kompetencí jednotlivých aktérů by mohla do budoucna přinést novela zákona o podpoře cestovního ruchu.

Destinační management ve Středočeském kraji

Na institucionálním zajištění cestovního ruchu ve Středočeském kraji se podílejí tyto hlavní subjekty, jejichž role v organizaci cestovního ruchu bude dále specifikována:

- Středočeský kraj
- Destinační managementy (místní akční skupiny s rolí organizace destinačního managementu)
- Místní akční skupiny (s působností v oblasti regionálního rozvoje)
- Obce
- Turistická informační centra
- Soukromý sektor

Společnosti cestovního ruchu fungují ve Středočeském kraji na nižších řádovostních úrovních, než je úroveň kraje. Centrální rozvoj cestovního ruchu tak vychází od samotného Středočeského kraje, resp. jednotlivých kompetentních odborů krajského úřadu, přičemž samostatné *Oddělení cestovního ruchu* bylo zřízeno v roce 2015. Organizace zastávající funkci destinačního managementu na úrovni turistických oblastí začaly ve Středočeském kraji vznikat od roku 2004 a v současné době zde funguje celkem šest společností (Posázaví, Zlatý pruh Polabí, Rakovnicko, Průvodcovská služba Kutná Hora, Sdružení Český ráj a Toulava), které koordinují aktivity cestovního ruchu na území svých turistických oblastí. Rozvoj cestovního ruchu je součástí činností i dalších subjektů na regionální, mikroregionální či lokální úrovni (např. MAS, obce, i subjekty v soukromém sektoru).

Je důležité si uvědomit, že pro konkurenceschopný rozvoj cestovního ruchu v regionu je klíčová vzájemná spolupráce všech zainteresovaných subjektů cestovního ruchu, tedy veřejného i soukromého sektoru i místních

³⁰ Turistický region je území cestovního ruchu vymezeného rajonizací agentury CzechTourism. Česká republika je dle ní rozdělena na 17 turistických regionů, které se skládají z menších územních celků - turistických oblastí (celkem 40). Rajonizace je marketingovým nástrojem, který vychází z potřeby co nejučelnější propagace turistické nabídky území. Území a regiony byly vymezeny s ohledem na potenciál v cestovním ruchu a předpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky. (Czechtourism)

obyvatel. Pro zajištění této spolupráce je klíčové, aby v regionu fungovala organizace, jejíž úlohou je řízení a koordinace aktivit v cestovním ruchu. Ve Středočeském kraji není v současné době ustanovena zastřešující krajská organizace, která by naplňovala požadavky moderního řízení cestovního ruchu, resp. destinačního managementu v regionu.

Prostředky na rozvoj cestovního ruchu v kraji

Pro finanční zajištění rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji bylo zásadní čerpání prostředků v rámci ROP Střední Čechy, především v rámci prioritní osy 2 – Cestovní ruch. Pro tuto oblast byly alokovány finanční zdroje ve výši celkem 2,16 mld. Kč, přičemž veškeré prostředky se podařilo vyčerpat, resp. rozdělit mezi příjemce. Stav čerpání k 1. 5. 2015 uvádí následující tabulka.

Tabulka 4: ROP Střední Čechy – alokace zdrojů pro prioritní osu 2 Cestovní ruch

Prioritní osa / Oblast podpory	Podíl prostředků v rámci ROP / prioritní osy (%)	Celková alokace podpory (tis. Kč)
2 Cestovní ruch	14,80	2 161 306
2.1 Podnikatelská infrastruktura a služby cestovního ruchu	30,00	619 321
2.2 Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu	60,00	1 404 151
2.3 Propagace a řízení turistických destinací Středočeského kraje	10,00	137 834

Dalším zdrojem finančních prostředků pro rozvoj cestovního ruchu v kraji je Středočeský fond cestovního ruchu, financovaný z prostředků Středočeského kraje. Jeho zaměření a fungování je popsáno v dalším textu.

6.2 Klíčové subjekty v cestovním ruchu ve Středočeském kraji

6.2.1 Středočeský kraj

V současné době vykonává činnost související s řízením cestovního ruchu Středočeský kraj. V rámci organizační struktury kraje mají kompetence v oblasti cestovního ruchu tyto odbory *Krajského úřadu Středočeského kraje*:

- Odbor regionálního rozvoje – Oddělení cestovního ruchu (od března 2015)
- Odbor kultury a památkové péče
- Odbor Kancelář ředitele

Hlavní aktivity týkající se řízení cestovního ruchu spadají do působnosti *Odboru regionálního rozvoje*, přičemž samostatné *Oddělení cestovního ruchu* v rámci odboru vzniklo v březnu roku 2015. Řízení cestovního ruchu má dále částečný přesah do činností *Odboru kultury a památkové péče*, a to v oblasti správy muzeí a galerií v kraji. *Odbor Kancelář ředitele* pak zajišťuje provoz *Informačního střediska Středočeského kraje*, které sídlí v budově krajského úřadu a *Informačního centra Středočeského kraje* v Praze 1, Husově ulici.

Pracovní náplň oddělení cestovního ruchu na Odboru regionálního rozvoje Středočeského kraje v samostatné působnosti je následující:

- a) koordinuje propagační aktivity cestovního ruchu na území kraje ve veřejném a neziskovém sektoru,
- b) realizuje vlastní projekty na podporu rozvoje turistického ruchu,
- c) spolupracuje s destinačními managementy a MAS na podpoře cestovního ruchu,
- d) spolupracuje s obcemi a městy na podpoře cestovního ruchu,
- e) zajišťuje spoluúčast na propagaci turistických možností kraje směrem k domácímu trhu a ve spolupráci s oddělením zahraniční spolupráce i zahraničnímu trhu,
- f) spolupracuje při tvorbě, aktualizaci a naplňování „Programu rozvoje cestovního ruchu na území Středočeského kraje“,
- g) organizuje odborné workshopy, semináře či konference na téma rozvoje cestovního ruchu a rozvoje cyklistické dopravy,
- h) spolupracuje s oddělením Informačních středisek Odboru Kancelář ředitele na podpoře cestovního ruchu v kraji,
- i) zajišťuje administraci problematiky žádostí o dotace ze Středočeských fondů na podporu cestovního ruchu.

Úloha Středočeského kraje v oblasti řízení cestovního ruchu je v současné době zejména propagační, kdy na propagaci kraje bylo zaměřeno několik projektů financovaných z ROP Střední Čechy realizovaných krajem (např. projekty „Propagace Středočeského kraje prostřednictvím zahraničních veletrhů a propagačních materiálů“, „Propagace cestovního ruchu ve Středočeském kraji - IN-FLIGHT“ nebo „Prezentace Středočeského kraje v zahraničních médiích“).

Obdobně jako v ostatních krajích byl pro řízení cestovního ruchu v roce 2007 i ve Středočeském kraji vytvořen *Program rozvoje cestovního ruchu*. Na základě analýzy a syntézy trendů vývoje a podmínek pro rozvoj cestovního ruchu byla v tomto dokumentu formulována strategie rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji do roku 2015. Součástí dokumentu byl akční plán obsahující konkrétní rozvojové projekty veřejných, podnikatelských i neziskových subjektů s dopadem zejména na návštěvnost kraje domácími i zahraničními turisty, a také přehled připravovaných investičních příležitostí v sektoru cestovního ruchu.

Nástrojem financování rozvoje cestovního ruchu z prostředků kraje je *Středočeský fond cestovního ruchu*, přičemž objem těchto prostředků byl oproti finančním prostředkům v ROP Střední Čechy řádově nižší (viz dále).

Středočeský fond cestovního ruchu

Účelem *Středočeského fondu cestovního ruchu* (dále jen „Fond“) je poskytovat příspěvky na aktivity, které není možné financovat z evropských či národních zdrojů. Z Fondu je tak poskytována podpora zejména pro malé a střední podnikání v oblasti cestovního ruchu a pro malé neinvestiční účely jako jsou opravy či údržba infrastruktury cestovního ruchu, nebo „měkké“ aktivity v této oblasti, například pořádání slavností. Dotace z Fondu jsou poskytovány na účely vymezené v rámci tzv. tematického zadání, které vždy vymezuje zaměření podpory v daném roce. Tato zadání vytváří *Oddělení strategického řízení na Odboru regionálního rozvoje KÚ Středočeského kraje*, přičemž tato kompetence bude přesunuta na nově vzniklé *Oddělení cestovního ruchu*. V posledních 5 letech byly oblasti podpory stejné, a to:

- Výstavba a vybavení turistických informačních center ve Středočeském kraji
- Podpora agroturistiky
- Historická kolejová doprava

- Údržba značení pěších a cyklistických tras
- Podpora rozvoje rekreační cyklistiky
- Naučné stezky

Rozpočet Fondu je poměrně nízký a pohybuje na úrovni cca 3 mil. Kč, přičemž v roce 2015 bylo na jeho potřeby vyčleněno 3,5 mil. Kč). Maximální výše dotace činí 100 tis. Kč, přičemž průměrná výše příspěvku v roce 2014 byla 85 tis. Kč. O příspěvek z Fondu je mezi subjekty cestovního ruchu poměrně vysoký zájem, obvykle dochází k převisu žádostí o dotaci nad objemem prostředků, které jsou k dispozici.

Vytvoření krajské organizace cestovního ruchu

Vytvoření krajské organizace cestovního ruchu, která by zajišťovala destinační management na úrovni kraje, je v současné době jednou z priorit kraje v oblasti cestovního ruchu. Krajská destinační společnost by měla vzniknout jako příspěvková organizace Středočeského kraje a měla by zahájit svůj provoz v roce 2016. Organizace by měla převzít do své kompetence aktivity v oblasti řízení cestovního ruchu. Organizace by měla fungovat jako výkonný orgán kraje pro oblast cestovního ruchu, tj. zajišťovat celkovou koordinaci, realizovat vlastní projekty, tisk propagačních materiálů, zajišťovat účast na veletrzích cestovního ruchu apod. Role Středočeského kraje pak bude spočívat v zajišťování financování krajské organizace a v kontrole naplňování strategie rozvoje cestovního ruchu.

6.2.2 Destinační managementy

Na území Středočeského kraje působí celkem šest organizací cestovního ruchu zastávající funkci destinačního managementu v turistických oblastech. Turistický region Střední Čechy je rozdělen na tři oblasti: Střední Čechy jih, Střední Čechy západ a Střední Čechy severovýchod – Polabí, ve kterých působí čtyři organizace cestovního ruchu. V případě zbylých dvou destinačních společností tj. Sdružení Český ráj a Toulava se jedná o společnosti, jejichž hlavní oblast působnosti se nachází převážně na území sousedících krajů, část jejich zájmového území se však nachází rovněž i na území Středočeského kraje. Zmíněné oblastní organizace cestovního ruchu dále spolupracují s lokálními destinačními managementy.

Posázaví, o.p.s.

V turistické oblasti Střední Čechy – jih se o koordinaci cestovního ruchu stará organizace *Posázaví, o. p. s.*, která v rámci své činnosti zajišťuje spolupráci subjektů v cestovním ruchu v této oblasti (destinační management je však pouze doplňkovou činností společnosti). Posázaví patří k neaktivnějším organizacím z hlediska rozvoje cestovního ruchu v regionu Středočeského kraje. V oblasti marketingu je příkladem dobré praxe propojení webových stránek Posázaví s turistickým portálem www.kudyznudy.cz. Zástupci organizace se účastní také aktivit agentury CzechTourism. Turistická destinace Posázaví se dále dělí na lokální destinace, z nichž neaktivnější je *Kraj Blanických rytířů*. Činnost společnosti *Posázaví, o. p. s.* je úzce propojena s aktivitami MAS *Posázaví* (viz níže).

Zlatý pruh Polabí, o. p. s.

Obecně prospěšná společnost *Zlatý pruh Polabí* zajišťuje destinační management pro turistickou oblast Střední Čechy – Polabí ležící na severovýchod od Prahy. Vznikla v roce 2005 a jejími zakládajícími členy byly podnikatelské subjekty v cestovním ruchu v regionu. Společnost v rámci rozvoje cestovního ruchu v regionu spolupracuje s turistickými informačními centry, zástupci měst a obcí a dalšími subjekty. Hlavním účelem činnosti

společnosti je trvalé zabezpečování finančních zdrojů pro propagaci a rozvoj cestovního ruchu v turistické oblasti. V rámci tohoto poslání společnost spravuje také *Fond cestovního ruchu Turistické oblasti Polabí*, jehož prostředky jsou určeny ke spolufinancování projektů v oblasti cestovního ruchu. Tento fond je financován z rozpočtu společnosti *Zlatý Pruh Polabí, o. p. s.*, přičemž dalšími příspěvateli jsou především obce, dále podnikatelé a další partnerské subjekty a část prostředků pochází z veřejných dotačních titulů.

Rakovnicko, o.p.s.

Společnost *Rakovnicko o. p. s.* vykonává funkci destinačního managementu v turistické oblasti Střední Čechy – západ. Byla založena v roce 2006 společně s *MAS Rakovnicko*, kterou zaštiťuje. Organizace vznikla na základě úspěšné realizace projektu „Rakovnicko. Společně“, jehož cílem bylo aplikování metody LEADER na území Rakovnicka. Nejvýznamnějším členem, který se největší měrou podílel na vzniku destinačního managementu, je *Svazek měst a obcí Rakovnicko*.

Průvodcovská služba Kutná Hora s.r.o.

Průvodcovská služba Kutná Hora s.r.o. působí jako destinační společnost pro území v okolí turistické destinace Kutná Hora. Za účelem vytvoření a rozvoje systému řízení koordinace aktivit cestovního ruchu v této oblasti společnost realizovala dva projekty financované z ROP Střední Čechy („Řízení nabídky cestovního ruchu v turistické destinaci Kutná Hora a okolí“ a „Propagace cestovního ruchu v turistické destinaci Kutná Hora a okolí“). Aktivity destinačního managementu společnost provozuje od roku 2011, přičemž proces vytváření organizace cestovního ruchu v destinaci stále probíhá, a to za účasti Města Kutná Hora, zástupců dalších obcí v regionu, provozovatelů památkových objektů, pořadatelů kulturních akcí, provozovatelů ubytovacích a stravovacích zařízení a dalších subjektů v cestovním ruchu.

Sdružení Český ráj

Sdružení Český ráj je zájmovým sdružením měst, obcí a dalších právnických osob, které vzniklo již v roce 1992 a v současnosti má několik desítek členů. Cílem sdružení je rozvoj cestovního ruchu v turistickém regionu Český ráj, který se rozkládá na území tří krajů: Středočeského, Libereckého a Královéhradeckého. Hlavní činností sdružení je tvorba turistické nabídky regionu a zajištění její efektivní marketingové podpory. Kromě toho se *Sdružení Český ráj* věnuje také koordinaci aktivit zdejších subjektů působících v oblasti cestovního ruchu.

Toulava, o.p.s.

Toulava je novou turistickou destinací, která se rozkládá na pomezí středních a jižních Čech, nepatří však mezi oficiální turistické oblasti. Tato oblast zasahuje svou částí do Středočeského kraje, a to v oblasti Sedlčanska a v okolí obce Sedlec-Prčice, jejím centrem je město Tábor. Destinační společnost *Toulava, o. p. s.* vznikla v roce 2013 jako výsledek spolupráce 4 místních akčních skupin - MAS Krajina srdce, MAS Střední Povltaví, MAS Sedlčansko a MAS Lužnice. Je velmi aktivním subjektem v oblasti marketingových aktivit za účelem rozvoje cestovního ruchu v oblasti (propagace značky Toulava, certifikace regionálních produktů, zážitková karta apod.), a jejím cílem je dosáhnout certifikace turistické oblasti Toulava.

6.2.3 Místní akční skupiny

V kraji působí celkem 26 místních akčních skupin (MAS), další 4 MAS pak působí s přesahem do okolních krajů. Oblasti MAS pokrývají téměř celé území kraje. Náplní činnosti MAS je všestranný rozvoj venkovského prostoru,

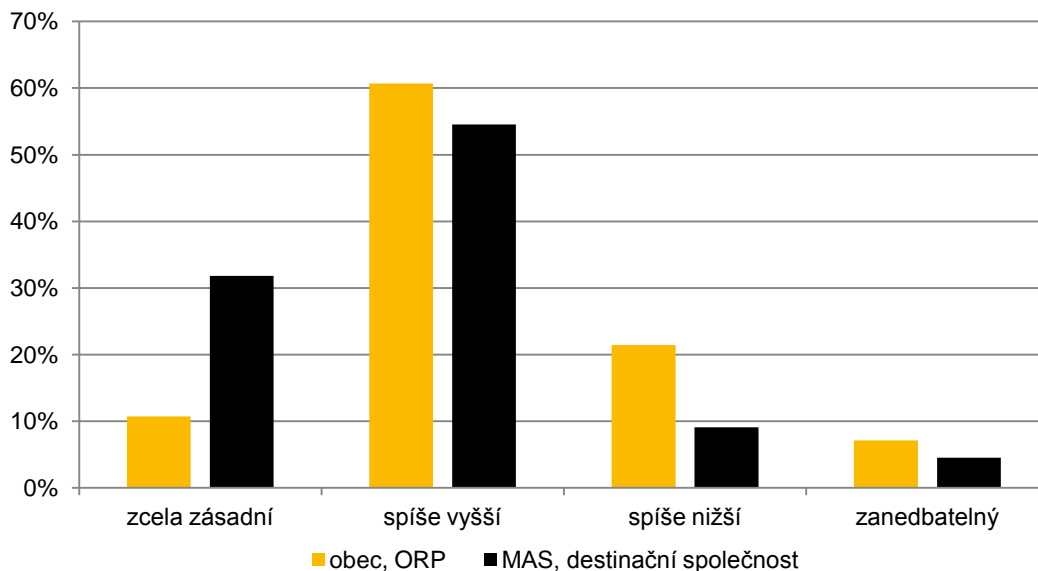
příčemž cestovní ruch je jednou z jeho součástí. Aktivita MAS v oblasti rozvoje cestovního ruchu se mezi jednotlivými skupinami liší, přičemž závisí i na kvalitě managementu dané MAS. Některé MAS tak jsou aktivnější v naplňování svých cílů (např. Posázaví, Poděbrady, Karlštejn), jiné naopak méně.

V rámci spolupráce se Středočeským krajem zastupuje krajské MAS předseda krajské sítě (a zároveň předseda *Národního Sdružení MAS ČR*). Komunikace kraje s místními akčními skupinami je funkční a kraj MAS podporuje např. v oblasti financování jejich provozu. V oblasti cestovního ruchu pak MAS spolupracují zejména s územně příslušnými oblastními destinačními společnostmi (viz výše).

Aktivity každé MAS se řídí podle vypracované strategie – *Strategie komunitně vedeného rozvoje*. Součástí těchto strategií jsou také opatření týkající se rozvoje cestovního ruchu. V mnohých případech tvoří tato opatření výraznou část strategie. Například v rámci *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Posázaví na období 2014 - 2020* se oblasti cestovního ruchu dotýká většina, tj. 4 z 5 vymezených strategických oblastí („Region s výraznými přírodními dominantami“, „Tradiční turistický region“, „Historie – památky a příběhy historických událostí“, „Služby pro obyvatele a návštěvníky“).

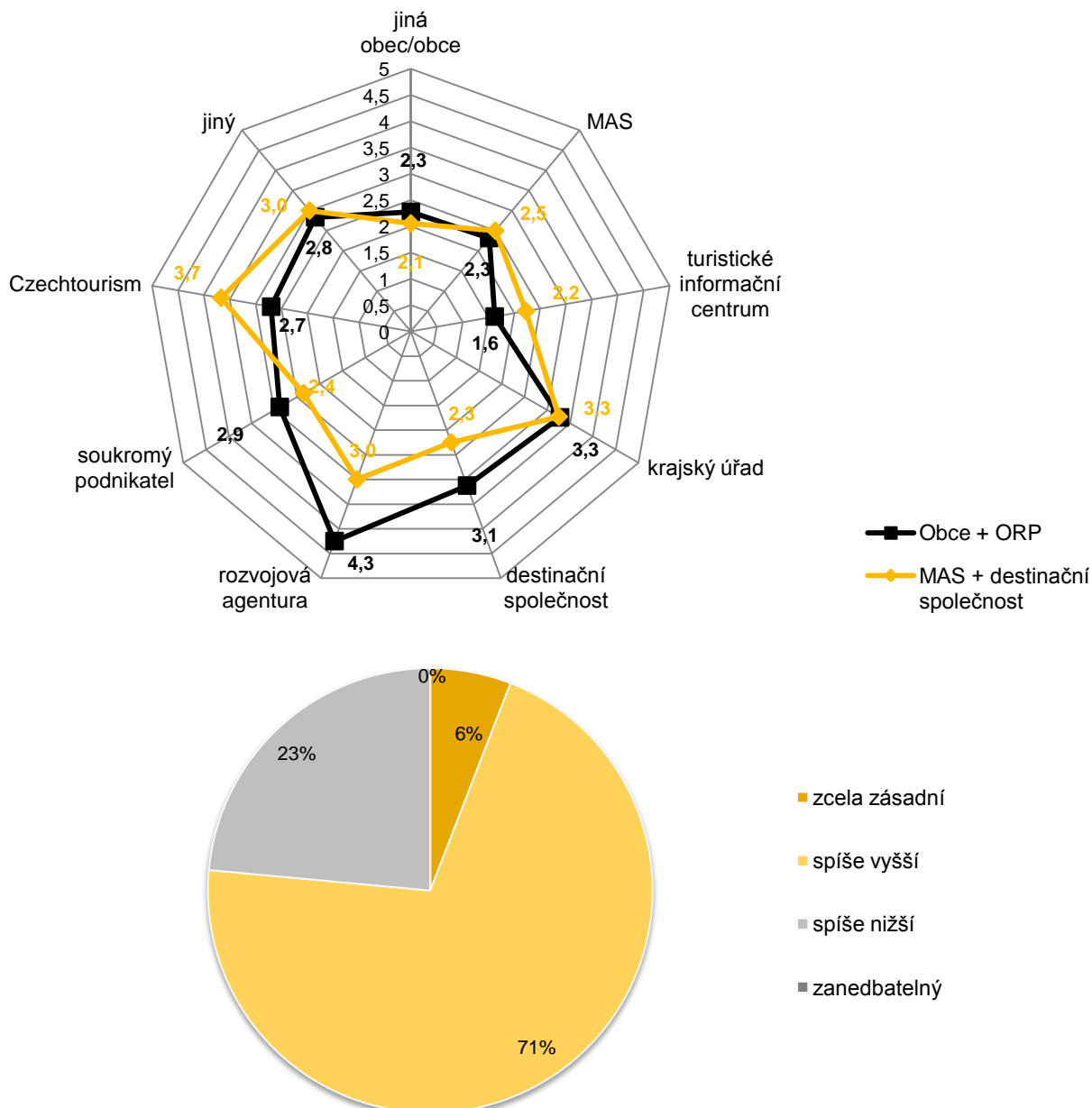
Bylo provedeno dotazníkové šetření za účelem zjištění, jaký význam přisuzují cestovnímu ruchu představitelé MAS a destinačních managementů a také jaké jsou jejich potřeby a očekávání v oblasti cestovního ruchu. Šetření se zúčastnilo celkem 17 MAS a všech 6 destinačních managementů. Celkem 87 % těchto subjektů vnímá význam cestovního ruchu pro rozvoj regionu jako zcela zásadní (32 %) či spíše vyšší (55 %), jak ukazuje Graf 14. V rámci vypracovaných strategií MAS je dle vyjádření jejich představitelů cestovní ruch jednou z prioritních oblastí strategie nebo alespoň jedním z jejich cílů, také dle výsledků šetření má cestovní ruch ve strategiích MAS význam zcela zásadní (6 %) či spíše vyšší (71 %) (viz Graf 15).

Graf 14: Vnímání významu cestovního ruchu pro rozvoj obce či regionu

Zdroj: dotazníkové šetření

Graf č. 15: Význam cestovního ruchu ve strategii MAS

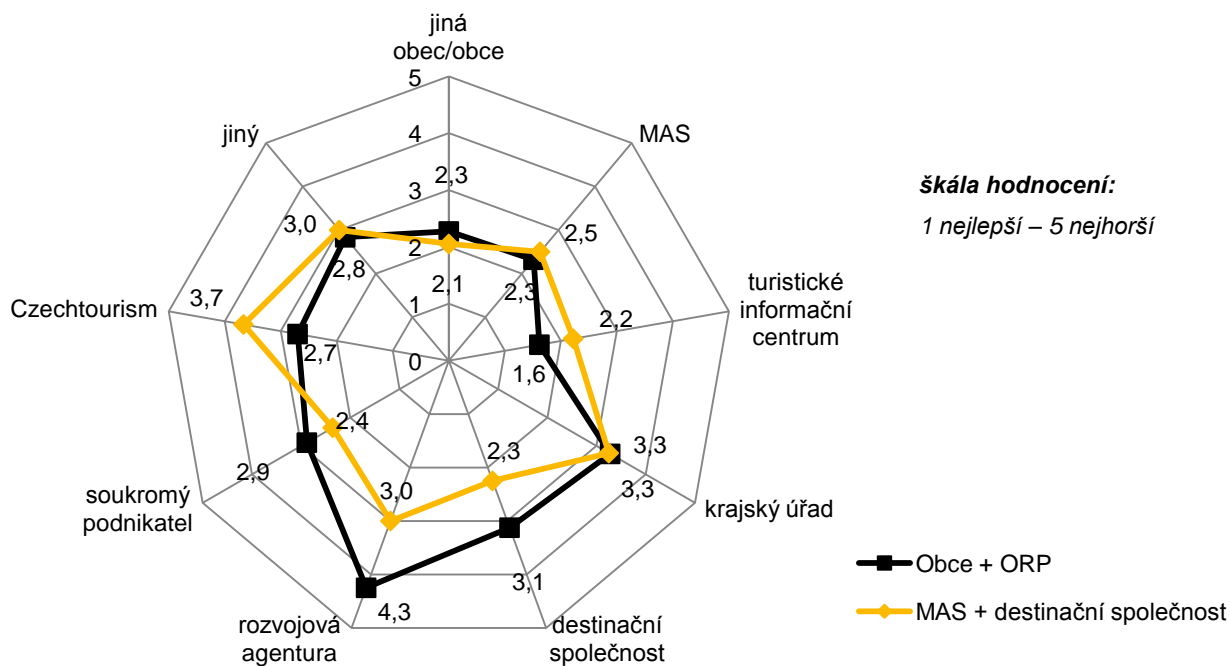
Zdroj: dotazníkové šetření

Z hlediska organizačního zajištění fungování cestovního ruchu v regionu je dle většiny představitelů MAS fungování cestovního ruchu zajištěno jednotlivými destinačními managementy, což odráží reálnou situaci. Celkem 23 % subjektů uvedlo, že na jejich území není fungování cestovního ruchu organizačně zajištěno, popřípadě že je zajištěno pouze minimálně. Dle představitelů těchto MAS je organizace cestovního ruchu často zajišťována pomocí jednotlivých subjektů samotných měst a obcí, a tudíž do ní nezasahují. Představitelé MAS dále vyjádřili v mnoha případech názor, že rozvoj cestovního ruchu by měl být zajištěn vyšším řídicím celkem, který by měl koordinovat postup všech subjektů.

V rámci spolupráce s dalšími subjekty v oblasti cestovního ruchu jsou MAS a destinační společnosti nejvíce spokojeny se spoluprací s obcemi, turistickými informačními centry a také s destinačními společnostmi (viz Graf č. 16). Spíše pozitivně byla hodnocena také spolupráce s (ostatními) MAS. V rámci národní sítě MAS

je spolupráce velmi úzká, zaměřená na předávání zkušeností a síťování turisticky zajímavých míst. MAS a destinační společnosti navazují kontakty také se soukromými podnikateli (regionální výrobci a spolupráce při budování značky, cestovní kanceláře a agentury, dopravci), které hodnotí celkově také spíše pozitivně, a dále např. s krajským úřadem (možnost dotací na podporu cestovního ruchu, spolupráce na výstavách). S některými subjekty jednotlivé MAS a destinační společnosti naopak nespolupracují vůbec, a to v největší míře s rozvojovou agenturou (91 %) a ve více než v polovině případů nespolupracují s destinační společností či agenturou Czechtourism.

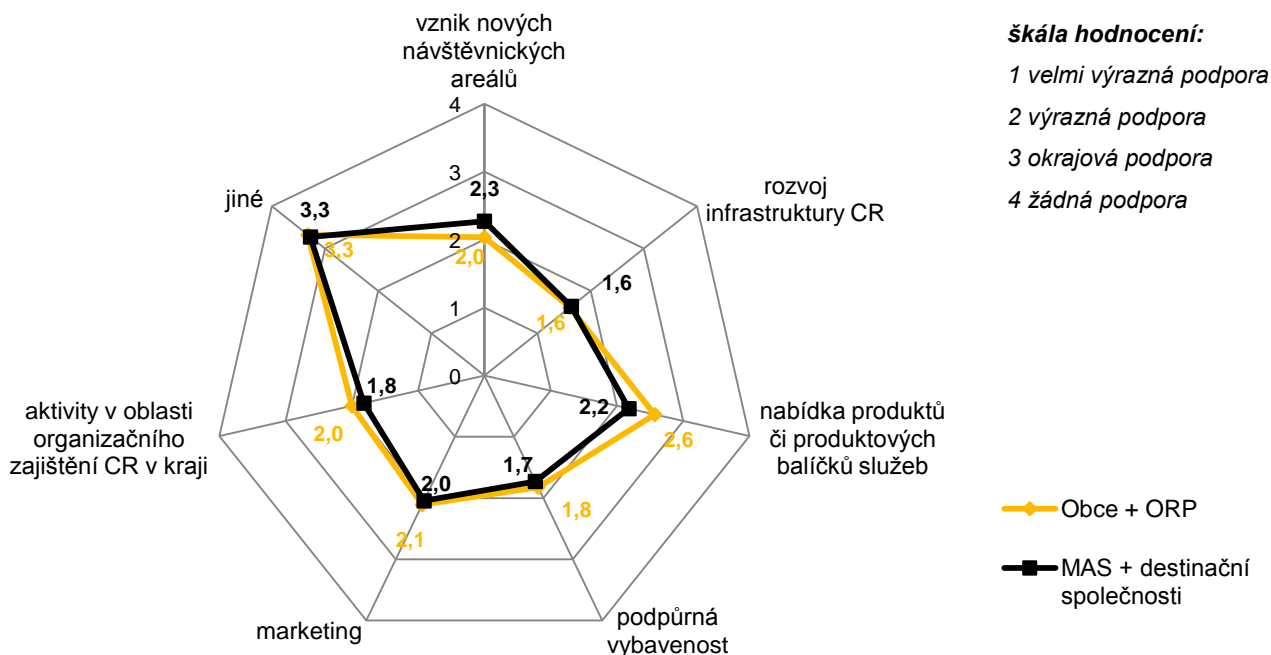
Graf č. 16: Spokojenost se spoluprací s partnery v oblasti cestovního ruchu

Zdroj: dotazníkové šetření

V oblasti podpory cestovního ruchu ze strany Středočeského kraje MAS a destinační společnosti očekávají v období 2015 – 2020 v největší míře aktualizaci a aktivní naplňování Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji (32 %) a také komplexní projekty pro podporu cestovního ruchu realizované Středočeským krajem (27 %). V rámci komentářů zástupci těchto subjektů nejčastěji očekávají koordinaci, systematizaci cestovního ruchu a jeho podporu ze strany kraje (např. pravidelné koordinační schůzky pro oblasti cestovního ruchu, semináře, školení apod.). Další očekávání pak směřují ke vzniku krajské destinační společnosti a prezentaci kraje jako turistické destinace v zahraničí a také k podpoře turistických oblastí Středočeského kraje. Z hlediska jednotlivých vybraných oblastí cestovního ruchu očekávají MAS a destinační společnosti od Středočeského kraje nejvýraznější podporu v oblasti rozvoje infrastruktury pro různé druhy cestovního ruchu (např. areály pro volný čas, zpřístupnění historických a kulturních objektů apod.) a v oblasti podpůrné vybavenosti cestovního ruchu, jako je značení tras, rozvoj ubytovacích zařízení či jiné doprovodné služby.

Graf č. 17: Očekávaná míra podpory vybraných oblastí v cestovním ruchu ze strany Středočeského kraje (pohled obcí, ORP, MAS a destinačních společností)

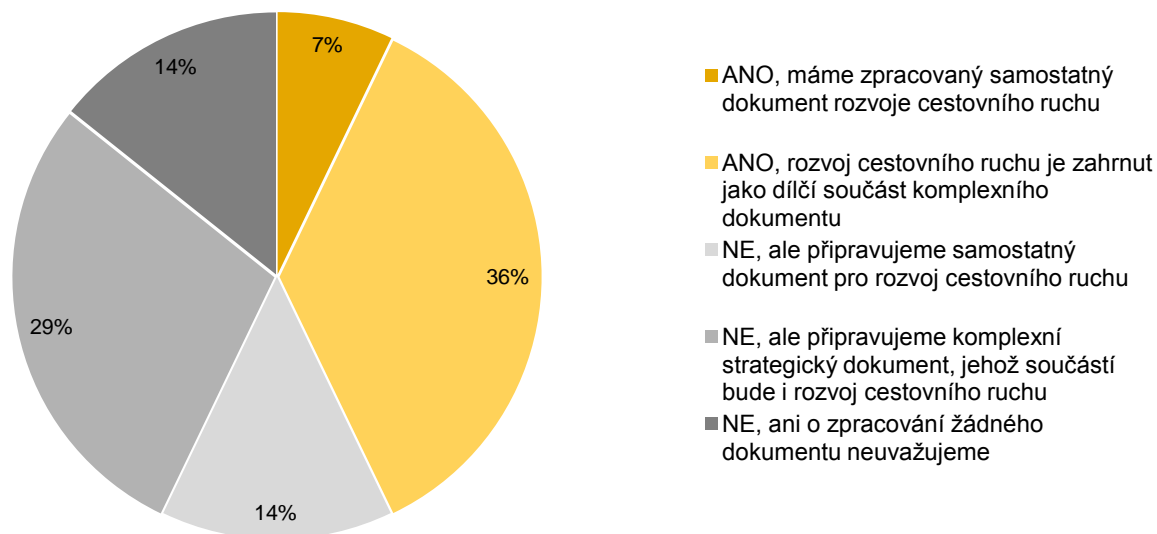
Zdroj: dotazníkové šetření

6.2.4 Obce

Roli obcí v rámci zajištění cestovního ruchu lze označit za podpůrnou, přičemž jejich působnost sahá vždy pouze na území dané obce. Vnímání významu cestovního ruchu představiteli obce a spolupráce obce s ostatními subjekty cestovního ruchu jsou však významnými faktory pro vytváření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu i v širším území (mikroregionu, turistické oblasti apod.). Obce (či svazky obcí) jsou také často členy místních akčních skupin i destinačních společností, což jim umožňuje efektivněji spolupracovat s ostatními subjekty. Aktivita obcí v oblasti rozvoje cestovního ruchu závisí také na potenciálu cestovního ruchu v daném území.

Dle dotazníkového šetření vnímá 70 % obcí, resp. ORP (z celkem 28, které se šetření účastnily) význam cestovního ruchu pro rozvoj obce jako zcela zásadní či spíše vyšší (viz Graf 15). Jak vyplývá z názorů představitelů obcí, role cestovního ruchu pro rozvoj obcí se mírně zvyšuje (například díky útlumu průmyslu v oblasti) a stává se pro některé obce nedílnou součástí strategie rozvoje. Díky posilujícímu významu CR dochází nejen k užšímu propojování a podpoře místních podnikatelů a producentů, ale i k vyššímu zájmu o ochranu a obnovu kulturních památek v regionu.

Graf č. 18: Má obec vypracovaný strategický dokument týkající se rozvoje cestovního ruchu?

Zdroj: dotazníkové šetření

Strategický dokument rozvoje cestovního ruchu, ať již ve formě samostatného dokumentu či jako součást komplexního dokumentu rozvoje, má zpracovaný celkem 43 % oslovených obcí. Stejný podíl obcí o jeho zpracování přemýšlí nebo již začala s jeho přípravami (jak vyplývá i z uvedených komentářů), pouze některé obce (14 %) o něm vůbec neuvažují. Představitelé obcí pak ve svých komentářích uvádějí, že strategický dokument týkající se rozvoje cestovního ruchu je většinou součástí samostatného strategického plánu obce.

Organizace cestovního ruchu na území obce je dle většiny zástupců obcí (43 %) dle očekávání zajišťována prostřednictvím turistických informačních center (blíže viz níže). Jak vyplývá z odpovědí, v mnoha případech dochází ke spolupráci více subjektů, např. komise nebo odboru cestovního ruchu na městském úřadě, soukromých subjektů či farností, které spravují objekty cestovního ruchu. Celkem 18 % zástupců obcí uvedlo, že na jejich území není fungování cestovního ruchu nijak organizačně zajištěno.

Z hlediska spolupráce s dalšími subjekty v cestovním ruchu zúčastněné obce a ORP nejlépe hodnotí spolupráci s turistickými informačními centry, které jsou jejich potřebám nejbližší (viz graf 16). Spíše pozitivně je hodnocena také spolupráce s jinými obcemi a MAS. Jak vyplývá z komentářů, většinou se při spolupráci jedná o propagaci nebo vzájemnou reklamu, prezentaci na internetových stránkách nebo veletrhu cestovního ruchu, společné akce a projekty, či o spolupráci při tvorbě a distribuci propagačních materiálů a turistických průvodců. V některých případech probíhá např. společný postup v oblasti propojování cest a cyklotras, turistických tras či obnovy informačních cedulí. Některé obce jsou zapojeny do sdružení Bohemia Centralis s.p.o., která se zaměřuje na rozvoj a podporu cestovního ruchu, pomocí níž rovněž dochází k vzájemné propagaci. Naopak jako nejméně kvalitní označili zástupci obcí a ORP spolupráci s rozvojovými agenturami. Podobně jako v případě MAS a destinačních společností v téměř 90 % případů obce či ORP vůbec nespolupracují s rozvojovou agenturou, dále pak dvě třetiny obcí nespolupracují s destinační společností a s agenturou Czechtourism.

Obce a ORP očekávají od Středočeského kraje v období 2015 – 2020 v oblasti cestovního ruchu podobně jako MAS a destinační společnosti zejména aktivní naplňování Programu rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji (40 %) a komplexní projekty pro podporu cestovního ruchu realizované Středočeským krajem (31 %). Shodují se také konkrétní oblasti cestovního ruchu, které by měl Středočeský kraj v tomto období dle názoru obcí a ORP nejvýrazněji podporovat, tedy rozvoj infrastruktury cestovního ruchu a jeho podpůrné vybavenosti.

6.2.5 Turistická informační centra

Přímo v regionech a obcích jsou výkonnou složkou cestovního ruchu *turistická informační centra* (TIC), jejichž zřizovateli jsou v převážné většině obce či příspěvkové organizace obcí. Nezastupitelná role TIC spočívá v přímém kontaktu s návštěvníky, kteří využívají jejich služeb k plánování svých aktivit v daném území.

Od dubna roku 2013 vešla v platnost nová certifikace turistických informačních center (TIC). Hlavním důvodem pro její vytvoření byla jednotná klasifikace TIC v České republice. Certifikovaná TIC mají možnost prověřit své služby nezávislým subjektem a sledovat návštěvnost pomocí jednoduchého systému monitoringu návštěvnosti. Certifikát přidělený organizací A.T.I.C. ČR je platný vždy po dobu 2 let. Jednotný certifikát je dokladem o splnění základního standardu služeb TIC a současně podmínkou pro certifikaci v rámci *Českého systému kvality služeb cestovního ruchu*³¹.

V oblasti Středočeského kraje je 28 certifikovaných informačních center. Hojně využívanými jsou informační centra TIC Karlštejn a Dolní Berounka a Informační centrum v Kutné Hoře³².

Územní rozložení informačních center ve Středočeském kraji je zobrazeno následující mapou, která dokazuje pokrytí celého území, s vyšší koncentrací v jižní a jihovýchodní části kraje.

Obr. č. 12: Turistická informační centra v kraji

Zdroj: CzechTourism (2015), vlastní zpracování

³¹ Zdroj: ATIC ČR (2013).

Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=200039&id_dokumenty=1792>.

³² Zdroj: CzechTourism (2015). Dostupné z: <<http://www.czechtourism.cz/institut-turismu/podpora-subjektu-v-cestovnim-ruchu/spoluprace-s-regiony/informacni-centra/informacni-centra-v-regionech/>>.

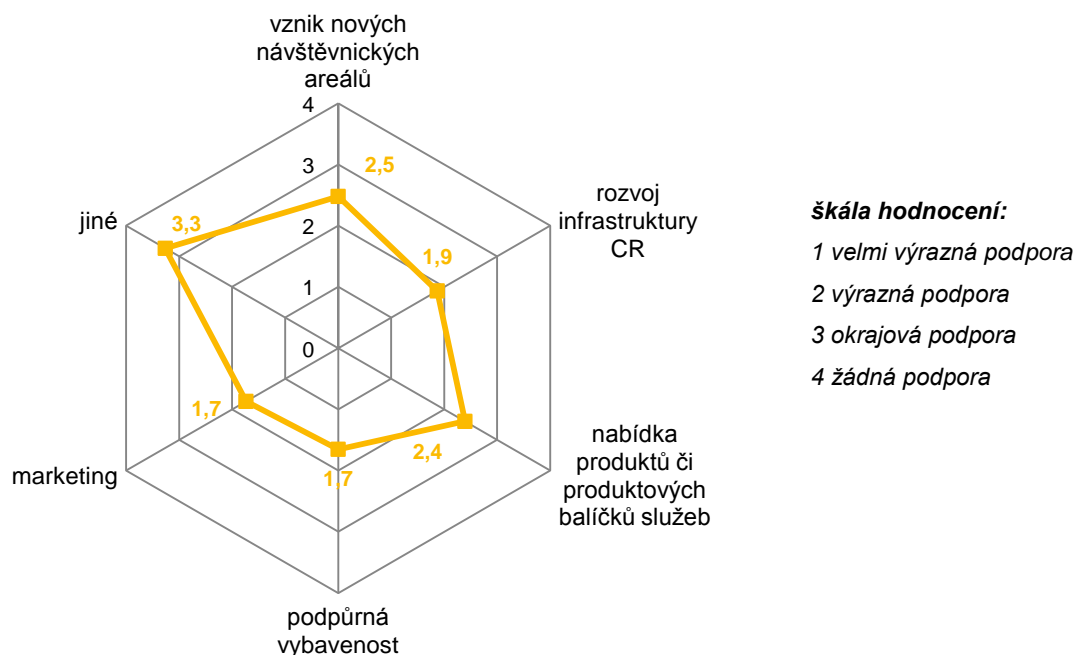

6.2.6 Soukromý sektor

V rámci institucionálního zajištění cestovního ruchu v kraji je důležitá i spolupráce se subjekty v soukromém sektoru. Jak bylo zjištěno v rámci dotazníkového šetření, soukromé subjekty v cestovním ruchu nejvíce spolupracují dle očekávání s turistickými informačními centry a s jinými soukromými subjekty v oblasti cestovního ruchu, přičemž tuto spolupráci hodnotí velmi pozitivně. Naopak spolupráce soukromých subjektů s destinačními společnostmi, MAS a krajským úřadem je dle provedeného šetření na poměrně nízké úrovni (více než polovina oslovených společností s těmito subjekty nespolupracuje vůbec, s destinačními společnostmi pak nespolupracuje dokonce 83 % oslovených soukromých subjektů).

Jak vyplynulo z šetření, soukromé subjekty očekávají od Středočeského kraje v oblasti podpory cestovního ruchu v období 2015 – 2020 především systémové projekty pro podporu cestovního ruchu (toto očekávání vyjádřilo 57 % oslovených subjektů). Z hlediska jednotlivých vybraných oblastí cestovního ruchu pak soukromé subjekty očekávají od Středočeského kraje nejvýraznější podporu v oblasti marketingu a podpůrné vybavenosti cestovního ruchu, jak ukazuje graf 19.

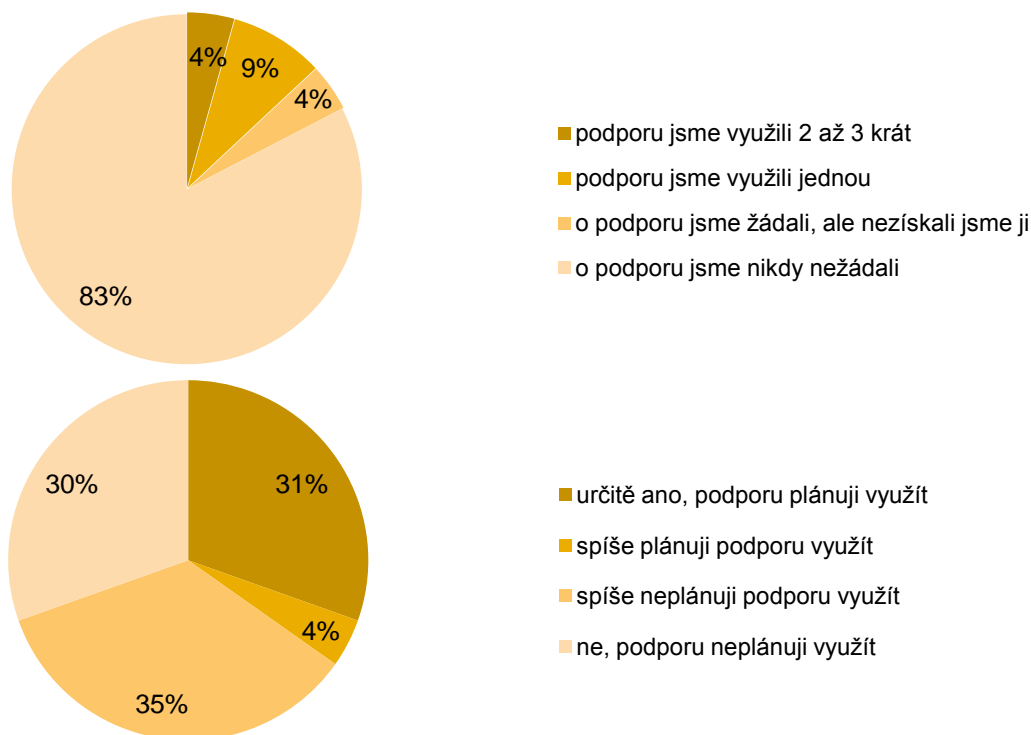
Graf č. 19: Očekávaná míra podpory vybraných oblastí v cestovním ruchu ze strany Středočeského kraje (pohled soukromých subjektů)

Zdroj: dotazníkové šetření

Většina soukromých subjektů nemá dle dotazníkového šetření zkušenosti s čerpáním podpory ze Středočeského fondu cestovního ruchu, ale třetina ji plánuje v období 2015 – 2020 využít a to buď na propagaci, nebo na rozšíření poskytovaných služeb, nejčastěji ubytovacích zařízení.

Graf č. 20: Čerpání podpory ze Středočeského fondu cestovního ruchu

Zdroj: dotazníkové šetření

Většina podnikatelů plánuje své podnikání rozšiřovat, na jedné straně zlepšováním stávajících služeb (zvýšit rozsah stávajících služeb plánuje 65 % respondentů dotazníkového šetření), ale také rozšířením nabídky a poskytováním nových služeb, nejčastěji z oblasti wellness a rekreace.

6.3 Informovanost návštěvníků

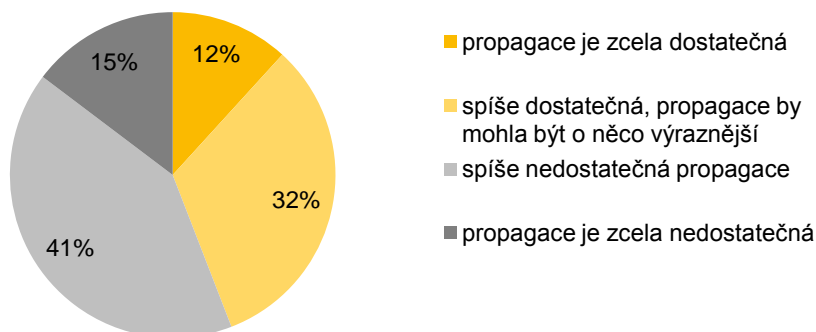
Nedílnou součástí úspěšného řízení cestovního ruchu je efektivní šíření informací o produktech cestovního ruchu návštěvníkům prostřednictvím marketingu. Koordinace marketingových aktivit ve Středočeském kraji dosud neodpovídá současným nárokům a požadavkům na tuto oblast. Aktuálně je však rozvíjena spolupráce mezi Středočeským krajem a destinačními organizacemi v oblasti společné propagace.

Na úrovni celého kraje je marketing zajišťován samotným Středočeským krajem, který realizoval několik celokrajských projektů zaměřených na propagaci kraje a jeho turistických destinací, které byly z velké části financovány z dotačních prostředků ROP Střední Čechy. Středočeský kraj spravuje také oficiální informační portál cestovního ruchu (<http://www.middleczech.cz>), jehož provoz byl obnoven v rámci jednoho z projektů financovaných z ROP Střední Čechy. Informační portál není dosud ve finální podobě a nelze jej tak objektivně srovnat s portály jiných krajů.

Středočeský kraj je propagován také prostřednictvím dalších turistických portálů, patří mezi ně např. portál „visitstrednicechy.cz“ s nabídkou služeb, aktuálními informacemi o kulturních akcích apod. provozovaný v rámci soustavy turistických informačních portálů „visitbohemia.cz“, které spravuje Vydavatelství MCU. Dalšími portály, které propagují turistické atraktivity Středočeského kraje, jsou tourism.cz či czregion.cz.

Dotazníkové šetření v řadách veřejnosti ukázalo, že většina návštěvníků vnímá marketing jako nedostatečný, kraj je zcela dostatečně propagován podle pouhých 12 % návštěvníků, 32 % návštěvníků vnímá propagaci jako spíše dostatečnou a navrhovali by ji zvýraznit.

Graf č. 21: Hodnocení propagace Středočeského kraje z hlediska cestovního ruchu

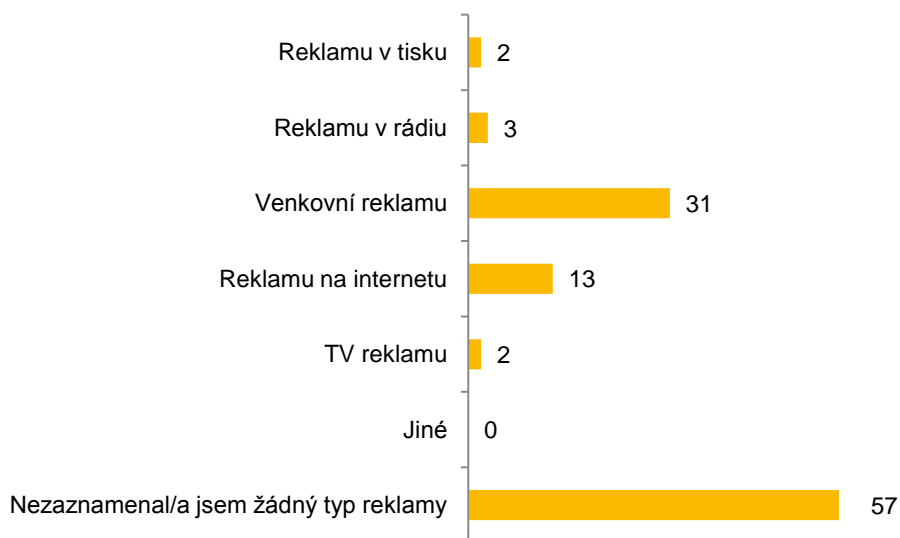

Zdroj: dotazníkové šetření

Marketingové aktivity v regionu a jejich dopad je také sledován v rámci monitoringu návštěvnosti jednotlivých turistických oblastí a regionů České republiky³³. Z výzkumu vyplývá, že více jak polovina návštěvníků nezaznamenala na region středních Čech žádnou reklamu. Třetina lidí zaznamenala venkovní reklamu a 13 % lidí pak reklamu na internetu. Reklama v ostatních typech masových médií nebyla zaznamenána téměř vůbec.

Graf č. 22: Zásah reklamou (v %)

Zaznamenal/a jste před svým příjezdem nějakou reklamu/upoutávku na tento region? Pokud ano, jakou?

Zdroj: CzechTourism (2014)

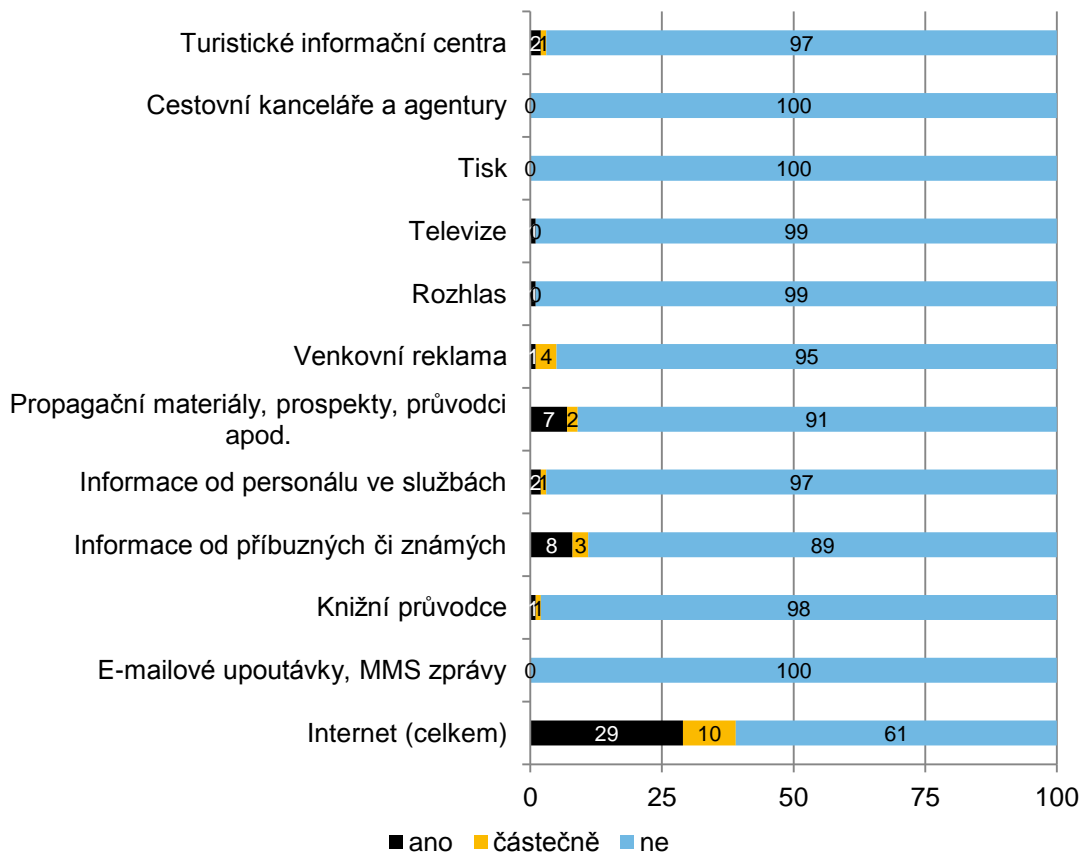
³³ Zdroj: CzechTourism (2014). Dostupné z: <<http://monitoring.czechtourism.cz/CzechTourism/uvod.html>>.

Níže uvedené výsledky jsou výstupem vyhodnocení monitoringu návštěvnosti jednotlivých turistických oblastí ve středních Čechách za léto 2014.

Z hlediska informačních zdrojů využívaných při výběru dovolené, byl nejčastějším zdrojem informací internet, konkrétně internetové vyhledávače. Dále lidé využívají zejména informace od příbuzných či známých a propagační materiály nebo prospekty.

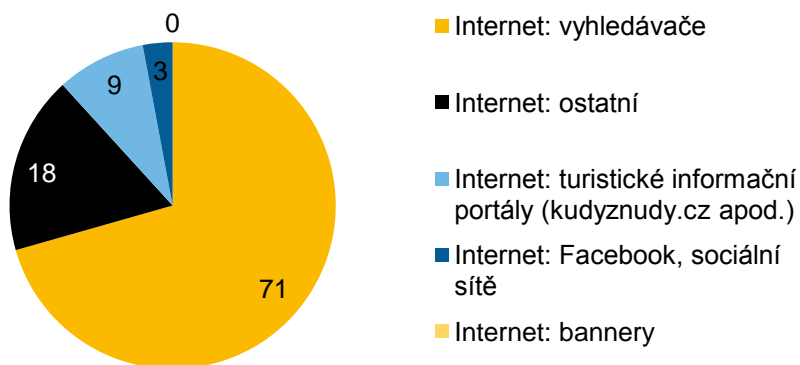
Graf č. 23: Informační zdroje (v %)

Využil jste při výběru Vaší dovolené (výletu) v tomto regionu některé informace z následujících zdrojů?

Zdroj: CzechTourism (2014)

Graf č. 24: Informační zdroje – internet (v %)

Zdroj: CzechTourism (2014)

Shrnutí:

- na území Středočeského kraje působí celkem 6 organizací destinačního managementu
- rozdělení Středočeského kraje na turistické oblasti není v reálné praxi rozvoje cestovního ruchu fakticky řešeno
- prioritou kraje je vytvoření organizace destinačního managementu s působností pro celý kraj
- téma cestovního ruchu je pro regionální aktéry velmi silné a významné
- spolupráce regionálních aktérů (obce, města, MAS a destinační společnosti) s dalšími aktéry je kladně hodnocena v případě, kdy ke spolupráci dochází s organizací s místní působností, naopak v případě spolupráce s organizacemi s působností na úrovni celého kraje a vyšší je hodnocena spíše negativně
- regionální aktéři obecně očekávají výrazné zapojení kraje do rozvoje cestovního ruchu a to v rovině „tvrdých“ i „měkkých“ rozvojových aktivit, podnikatelské subjekty pak očekávají zejména podporu v oblasti marketingu a podpůrné vybavenosti
- vcelku negativně je hodnocena propagace kraje směrem k potenciálním návštěvníkům

7 SHRNU TÍ A ZÁVĚRY

Předložená analýza představuje první etapu zpracování projektu „Aktualizace programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje na období 2015 – 2020“, na kterou následně bude navazovat etapa návrhu strategie a následně etapa zpracování akčního plánu a marketingového plánu.

V průběhu analýzy byla využita široká sada informačních zdrojů, ze kterých byly nejvýznamnější:

- **statistické údaje** – údaje Českého statistického úřadu a Agentury Czechtourism
- **relevantní studie a šetření** – primárně analýzy a šetření Czechtourism
- **mapové údaje** – informace o jednotlivých obcích (zejména www.mapy.cz) a údaje ve vybraných mapových dílech (Atlas cestovního ruchu České republiky)
- **vlastní vyhledávací analýza** – detailní analýza obcí Středočeského kraje, při které byla souběžně prováděna rešerše důležitých datových zdrojů pro zmapování současného stavu a zpracování potenciálu cestovního ruchu (databáze Národního památkového ústavu, specializované servery a další).

Z pohledu nabídky cestovního ruchu nabízí Středočeský kraj řadu zajímavých cílů a atraktivit a to přírodního, kulturního a historického bohatství. Zejména v kulturním a historickém bohatství může kraj nabídnout mimořádné zajímavosti v celorepublikovém i celoevropském měřítku. Přírodní bohatství je velmi rozmanité, včetně pěti velkoplošných zvláště chráněných území, které společně s památkami lákají návštěvníky zejména v období letní turistické sezony. Naopak slabinou kraje je absence výrazného pohoří, které by bylo využitelné pro zimní cestovní ruch. Chybí také pořádání významnějších kulturně-spoločenských akcí, které by přilákaly větší množství návštěvníků.

Na celkový potenciál cestovního ruchu ve Středočeském kraji mají dominantní vliv atraktivity, tedy konkrétní návštěvnícké cíle, přírodní plochy jsou méně výrazné, nejvýznamnějšími jsou vodní plochy vhodné pro vodní turismus a rekreaci. Jedním z rysů Středočeského kraje, mimo jiné i z důvodu jeho velikosti a polohy, je absence výrazného turistického cíle, který by byl pro kraj charakteristický a byl by všeobecně známým a typickým prvkem, se kterým by si návštěvníci jednoznačně kraj spojili.

Infrastuktura pro cestovní ruch je ve Středočeském kraji rozvinutá, zejména v oblasti pěší a cykloturistiky, hipoturistiky či golfu, v případě nepříznivého počasí je nabídka atraktivit omezená. Ubytovací zařízení se nachází zejména v obcích, v jejichž okolí jsou přírodní či historické památky a další atraktivity. Počet hromadných ubytovacích zařízení na 100 km² je nejnižší v ČR, důvodem je malý počet významných turistických destinací a rozšířené druhé bydlení. Středočeský kraj slouží jako rekreační zázemí Prahy, nachází se zde v porovnání s ostatními kraji nejvíce objektů individuální rekreace, zejména v blízkosti řek Vltavy, Sázavy a Berounky. Tento typ cestovního ruchu nelze opomíjet také z toho důvodu, že přibližně desetinu objektů jejich majitelé pronajímají dalším rekreatantům.

V absolutním objemu má Středočeský kraj návštěvnost v celorepublikovém pohledu průměrnou. V počtu jednodenních návštěv je naopak nadprůměrný, na jednodenní návštěvu přijíždí dvě třetiny domácích návštěvníků a 15 % zahraničních. Podíl zahraničních návštěvníků v kraji je zhruba čtvrtinový, přičemž dominantní zdrojovou zemí zahraničních návštěvníků je Německo, Slovensko, Rakousko, Polsko a další země. Návštěvníci jsou s návštěvou (služby a celkové hodnocení pobytu) spokojeni a hodnocení je kladné. Nízký podíl je však velmi spokojených návštěvníků. Důvodem návštěvy jsou nejčastěji poznávací aktivity, pěší turistika, cykloturistika,

koupání a vodní sporty nebo návštěva příbuzných a známých. Návštěvníci přijíždí do kraje opakovaně, chtějí se sem vrátit a více než polovina by návštěvu doporučila svým blízkým či přátelům.

Aktivity v oblasti cestovního ruchu nejsou koordinovány na úrovni kraje, ale jsou řízeny primárně organizacemi destinačního managementu na lokální úrovni. Spolupráce regionálních aktérů je hodnocena kladně v případě spolupráce s organizací s místní působností. Spolupráce s organizacemi s působností na úrovni kraje je hodnocena spíše negativně. Středočeský kraj připravuje vznik nové organizace, která by od roku 2016 zajišťovala naplňování strategických aktivit cestovního ruchu na území kraje.

Analýza identifikovala negativní hodnocení dosavadních aktivit propagace a marketingu Středočeského kraje ze strany regionálních a místních aktérů. Tímto zjištěním se bude podrobně zabývat marketingová strategie, jejíž zpracování je jednou z návazných etap celého projektu. Primárním zdrojem informací o turistických cílech je internet, návštěvníci ale nejsou příliš spokojeni s dostupnými webovými stránkami.

8 PŘÍLOHY

8.1 Příloha č. 1: Počet hostů HUZ ve Středočeském kraji v letech 2012 až 2014

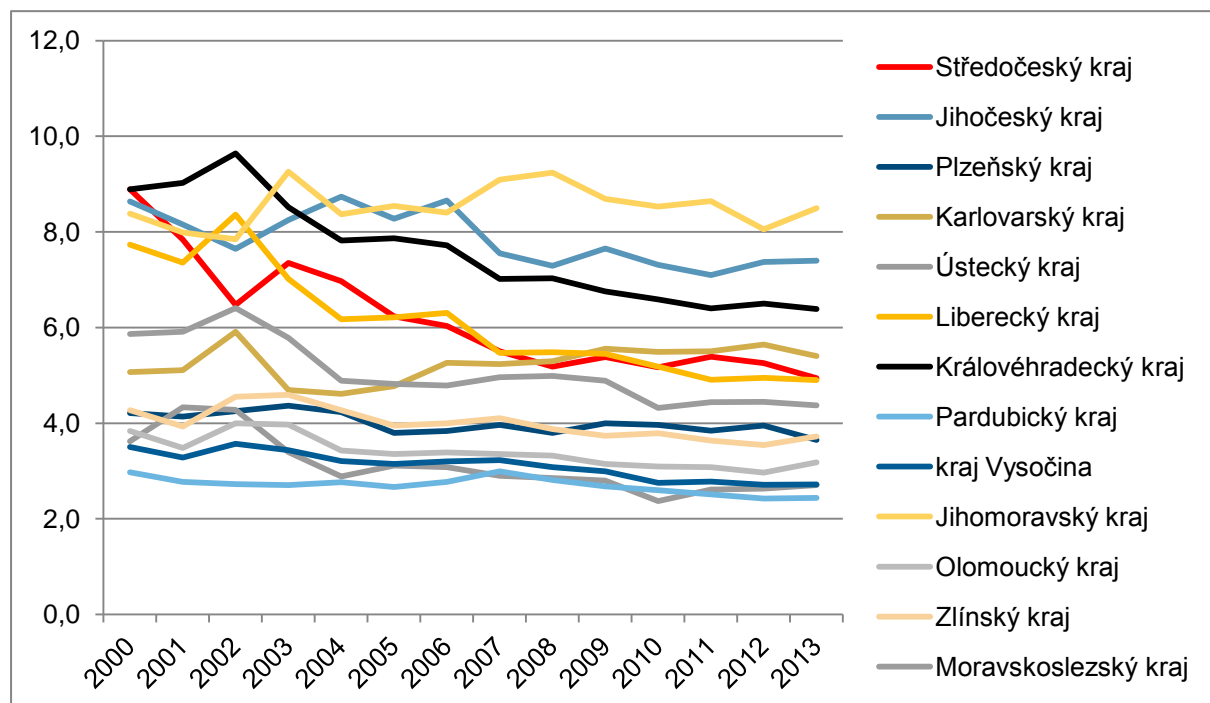
Rok	Středočeský kraj					
	počet hostů	nerezidenti	rezidenti	počet přenocování	nerezidenti	rezidenti
2012	853 204	203 515	649 689	2 114 840	487 202	1 627 638
2013	820 141	204 106	616 035	2 066 099	498 710	1 567 389
2014	799 530	183 809	615 721	1 966 171	442 322	1 523 849
I. čtvrtletí 2014	121 812	33 577	88 235	280 951	79 938	201 013
I. čtvrtletí 2015	130 824	34 694	96 130	290 487	79 982	210 505

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: Údaje nejsou srovnatelné s předchozími údaji o návštěvnosti vzhledem k revizi dat na základě projektu Ministerstva pro místní rozvoj "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu". Z tohoto důvodu dochází k přerušení publikování dat v souvislé časové řadě a nelze proto porovnat absolutní údaje týkající se návštěvnosti za období 2000 – 2013 s údaji za rok 2014 a novějšími.

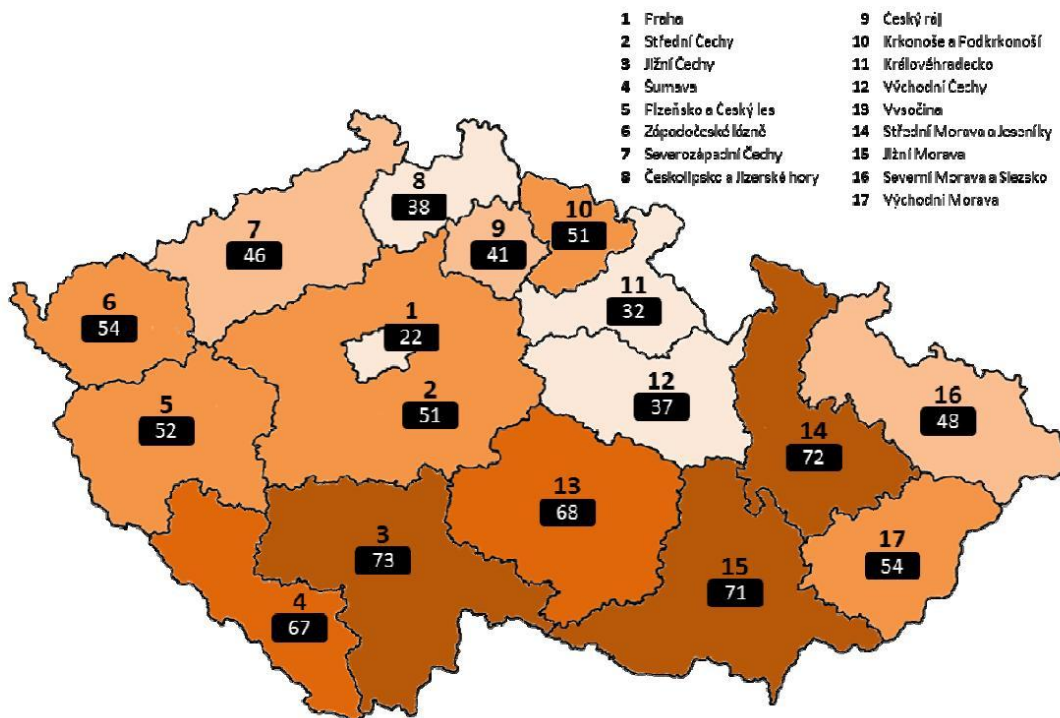
8.2 Příloha č. 2: Podíl návštěvnosti jednotlivých krajů na celkové návštěvnosti Česka

Zdroj: ČSÚ

8.3 Příloha č. 3: Ochota doporučit region svým blízkým a přátelům v krajích v létě 2014

A1. Do jaké míry byste svým přátelům a známým doporučil(a) místo Vašeho pobytu? Údaj v černém poli uvádí hodnotu NetPromoterScore

Zdroj: CzechTourism

8.4 Příloha č. 4: Atraktivnost aktivit pro turisty v regionu

Region: Střední Čechy, léto 2014	
Které aktivity v tomto regionu jsou pro Vás nejlákavější?	
Pěší turistika	34 %
Cykloturistika, horská cyklistika	19.4 %
Koupání, vodní sporty	14.3 %
Lyžování, zimní sporty	0 %
Jiný aktivní sport, který provozujete (golf, volejbal, horolezectví, létání apod.)	2.2 %
Péče o fyzickou a duševní kondici (fitness, posilování, sauna, rehabilitace apod.)	4.8 %
Poznávací turistika (návštěvy hradů, zámků, památek, muzeí, galerií apod.)	60.4 %
Venkovská turistika (agroturistika, pobyt na farmě, projížďky na koni apod.)	3.9 %

Region: Střední Čechy, léto 2014	
Které aktivity v tomto regionu jsou pro Vás nejlákavější?	
Církevní turistika (církevní památky, poutě, náboženské aktivity apod.)	5.9 %
Návštěvy kulturních akcí (festivally, slavnosti, koncerty apod.)	3.9 %
Návštěvy sportovních akcí (závody, utkání, přebory apod.)	1.1 %
Společenský život a zábava	4.4 %
Nevím, nedokážu říci	10.1 %

Zdroj: CzechTourism

8.5 Příloha č. 5: Počty hromadných ubytovacích zařízení ve Středočeském kraji podle SO ORP v letech 2006 – 2014

ORP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Benešov	48	49	46	47	50	56	86	85	65
Beroun	33	36	34	33	31	28	46	44	38
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	19	18	19	20	19	17	33	34	28
Čáslav	8	7	6	8	7	4	7	9	7
Černošice	42	46	46	43	46	39	77	71	56
Český Brod	2	2	1	1	1	1	2	4	5
Dobříš	20	23	21	17	16	15	22	19	13
Hořovice	9	8	8	8	6	7	15	13	9
Kladno	22	20	21	19	19	18	30	28	17
Kolín	15	16	16	17	15	16	27	28	19
Kralupy nad Vltavou	6	6	5	7	5	4	6	4	2
Kutná Hora	38	39	40	33	35	44	48	48	47
Lysá nad Labem	4	4	3	4	4	4	9	8	8
Mělník	21	23	23	22	23	33	33	36	33
Mladá Boleslav	35	38	36	34	34	40	48	46	40
Mnichovo Hradiště	26	27	25	26	26	31	36	37	34
Neratovice	.	.	.	.	.	3	2	3	.
Nymburk	8	8	8	9	10	12	18	17	13
Poděbrady	26	29	27	31	29	30	37	38	33
Příbram	33	33	32	35	34	45	48	48	40
Rakovník	46	44	45	41	41	44	58	56	51
Říčany	27	26	24	24	28	27	43	45	40
Sedlčany	40	43	39	31	30	43	49	50	43

ORP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slaný	3	5	5	4	4	4	6	6	5
Vlašim	13	12	11	12	12	10	20	19	16
Votice	4	4	3	3	4	4	8	9	5
Celkem	548	566	544	529	529	579	814	805	668

Zdroj: ČSÚ

8.6 Příloha č. 6: TOP 20 zdrojových zemí návštěvníků HUZ ve Středočeském kraji v roce 2014

Země	počet návštěvníků	podíl na celkovém počtu zahraničních návštěvníků %	průměrný počet nocí
Německo	46 866	25,50	2,20
Slovensko	24 311	13,23	2,14
Rakousko	12 309	6,70	2,02
Polsko	11 854	6,45	1,94
Jižní Korea	10 272	5,59	1,07
Rusko	9 047	4,92	5,39
Nizozemsko	7 288	3,96	2,88
Francie	5 870	3,19	2,36
Itálie	4 607	2,51	2,53
Maďarsko	4 523	2,46	2,11
Spojené království	3 978	2,16	2,32
Ukrajina	3 148	1,71	2,11
Spojené státy americké	3 108	1,69	2,38
Ostatní asijské země	3 013	1,64	2,52
Dánsko	2 935	1,60	3,80
Litva	2 894	1,57	1,41

Zdroj: ČSÚ

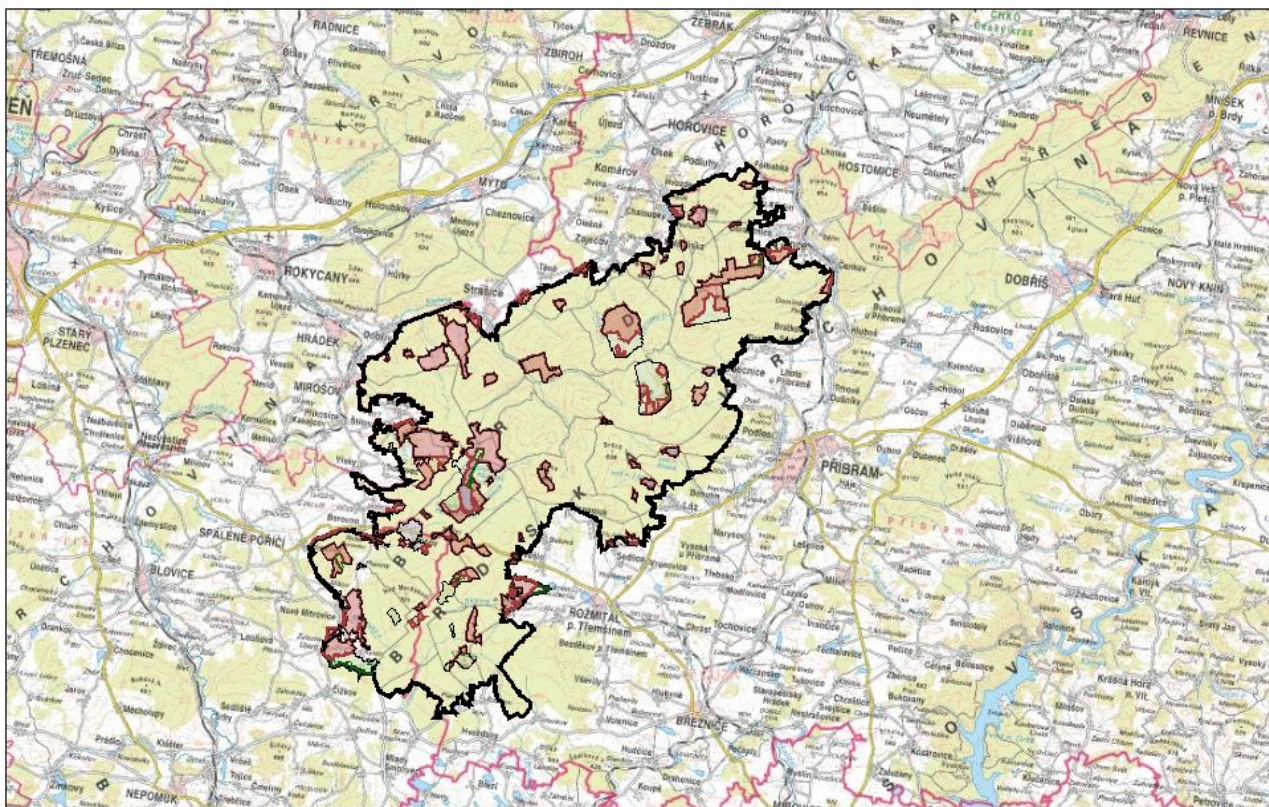
8.7 Příloha č. 7: Návštěvnost HUZ v SO ORP ve Středočeském kraji v roce 2014

ORP	počet příjezdů	z toho zahr. hosté	podíl zahr. turistů	počet přenocování	z toho zahr. hosté	průměrný počet přenocování
Benešov	93 549	9 832	10,5	245 848	23 745	2,6
Beroun	52 775	17 801	33,7	113 152	46 417	2,1
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	25 816	4 068	15,7	70 210	8 700	2,7
Čáslav	5 671	482	8,5	13 092	1 372	2,3
Černošice	64 515	29 037	45,0	130 025	54 595	2,0
Český Brod	4 527	376	8,3	10 320	907	2,2
Dobříš	15 948	723	4,5	44 755	1 378	2,8
Hořovice	4 629	952	20,5	8 870	1 827	1,9
Kladno	17 502	3 217	18,3	33 607	8 375	1,9
Kolín	19 209	5 382	28,0	33 693	13 087	1,7
Kralupy nad Vltavou	x	x	x	x	x	x
Kutná Hora	38 926	8 254	21,2	88 163	17 053	2,2
Lysá nad Labem	4 165	204	4,9	9 612	578	2,3
Mělník	41 458	11 537	27,8	91 164	25 179	2,2
Mladá Boleslav	37 718	16 635	44,1	82 378	37 202	2,1
Mnichovo Hradiště	17 746	1 419	8,0	55 310	3 326	3,1
Neratovice	x	x	x	x	x	x
Nymburk	36 095	7 321	20,2	81 372	20 120	2,2
Poděbrady	53 363	11 782	22,0	265 656	55 530	4,9
Příbram	43 467	6 087	14,0	105 537	15 341	2,4
Rakovník	42 383	2 671	6,3	104 972	5 662	2,4
Říčany	99 782	36 683	36,7	182 255	81 105	1,8
Sedlčany	34 881	1 660	4,7	107 340	3 920	3,0
Slaný	16 603	x	x	35 800	7 401	2,1
Vlašim	17 968	718	4,0	31 675	1 540	1,7
Votice	2 600	460	17,6	5 970	694	2,3

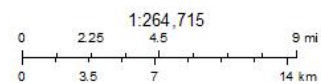
Zdroj: ČSÚ

8.8 Příloha č. 8: Mapové výstupy

8.8.1 Návrh zonace CHKO Brdy

April 15, 2015

8.8.2 Přírodní podmínky

8.9 Příloha č. 9: Koncentrace ubytovacích zařízení v krajích ČR

Kraj	Počet zařízení	Lůžka	Místa pro stany a karavany	Lůžková kapacita v % v rámci ČR	Počet HUZ na 100 km ²	Index změny počtu HUZ (2012/2005) v %
Česká republika	9 970	554 523	49 638	100,0	12,6	100,3
Hlavní město Praha	856	92 052	967	16,6	172,6	104,0
Středočeský kraj	805	40 144	5 881	7,2	7,3	99,8
Jihočeský kraj	1 302	61 761	13 566	11,1	12,9	99,2
Plzeňský kraj	573	29 589	3 675	5,3	7,6	113,9
Karlovarský kraj	488	32 412	1 159	5,9	14,7	96,2
Ústecký kraj	513	25 063	1 752	4,5	9,6	95,7
Liberecký kraj	989	45 863	3 249	8,3	31,3	85,0
Královéhradecký kraj	1 116	51 266	5 097	9,3	23,5	96,8
Pardubický kraj	361	21 842	1 627	3,9	8,0	126,3
kraj Vysočina	505	25 749	3 518	4,6	7,3	109,6
Jihomoravský kraj	872	46 074	4 845	8,3	12,3	107,7
Olomoucký kraj	509	25 804	908	4,7	9,9	107,6
Zlínský kraj	463	26 037	1 357	4,7	11,7	95,6
Moravskoslezský kraj	618	30 867	2 037	5,6	11,2	100,4

Zdroj: ČSÚ

8.10 Příloha č. 10: Počet hostů a počet přenocování v krajích ČR

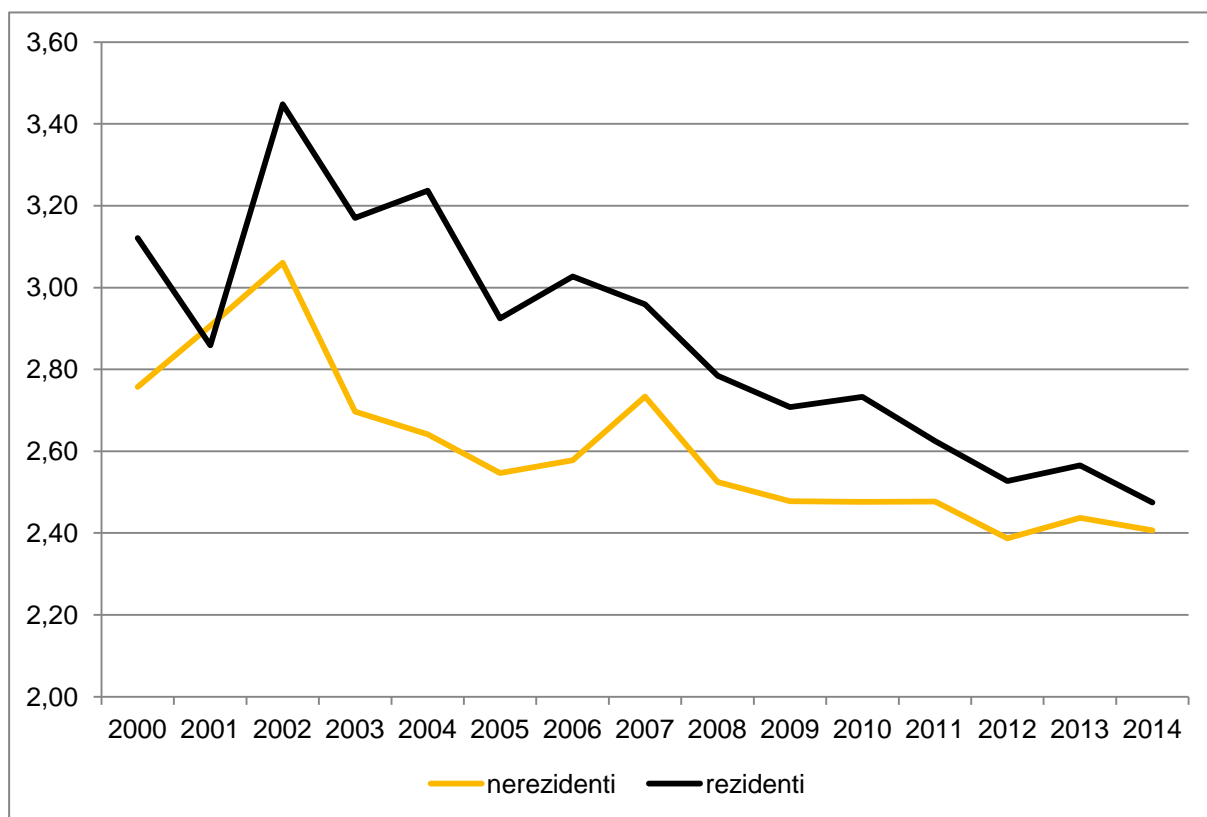
Kraj	počet hostů			podíl nerezidentů	průměrný počet přenocování		
	celkem	nerezidenti	rezidenti		celkem	nerezidenti	rezidenti
Česká republika	15 587 076	8 095 885	7 491 191	51,9	2,8	2,7	2,8
Hlavní město Praha	6 096 015	5 315 054	780 961	87,2	2,4	2,5	1,8
Středočeský kraj	799 530	183 809	615 721	23,0	2,5	2,4	2,5
Jihočeský kraj	1 176 046	364 891	811 155	31,0	2,7	2,1	3,0
Plzeňský kraj	568 746	202 596	366 150	35,6	2,6	2,1	2,8
Karlovarský kraj	776 671	517 323	259 348	66,6	5,8	6,5	4,5
Ústecký kraj	431 882	148 749	283 133	34,4	2,7	2,9	2,7
Liberecký kraj	700 144	143 370	556 774	20,5	3,2	3,4	3,1
Královéhradecký kraj	936 736	219 050	717 686	23,4	3,3	3,4	3,2
Pardubický kraj	359 665	53 195	306 470	14,8	2,8	2,7	2,9
kraj Vysočina	447 603	65 943	381 660	14,7	2,6	2,4	2,6

Kraj	počet hostů			podíl nerezidentů	průměrný počet přenocování		
	celkem	nerezidenti	rezidenti		celkem	nerezidenti	rezidenti
Jihomoravský kraj	1 499 974	514 793	985 181	34,3	2,0	1,8	2,1
Olomoucký kraj	487 641	108 317	379 324	22,2	3,3	2,1	3,6
Zlínský kraj	603 414	98 520	504 894	16,3	3,1	2,6	3,2
Moravskoslezský kraj	703 009	160 275	542 734	22,8	2,8	2,4	2,9

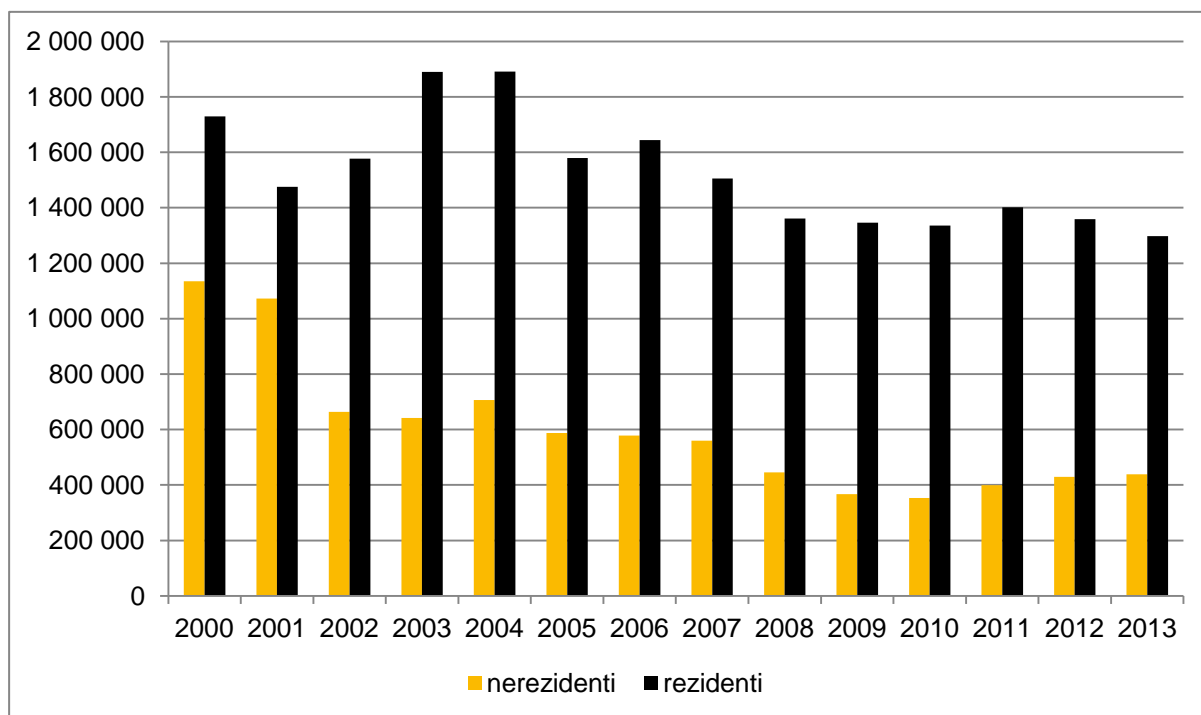
Zdroj: ČSÚ

8.11 Příloha č. 11: Průměrný počet přenocování v HUZ ve Středočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

8.12 Příloha č. 12: Počet přenocování v HUZ

Zdroj: ČSÚ

8.13 Příloha č. 13: Bodové hodnoty použité při výpočtu potenciálu

8.13.1 Atraktivita

Atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň		Bodová hodnota
	stupeň	popis	
Přírodní pozoruhodnost	A	celostátně a mezinárodně proslulé přírodní pozoruhodnosti (skalní útvary, jeskyně, propasti, nejhodnotnější rašeliniště s naučnými chodníky apod.) Do této kategorie zařazujeme (stanoveno vzhledem k počtu a významnosti): NPP - Národní přírodní památka NPR – Národní přírodní rezervace Popřípadě jiné přírodní pozoruhodnosti celostátního významu dle individuálního posouzení	60
	B	jiné významné přírodní výtvoř (krasové kaňony, skalní útvary, rašeliniště apod.) PP - Přírodní památka PR – Přírodní rezervace EVL - Evropsky významná lokalita Ptačí oblasti	20
Historický městský soubor	A	Městské památkové rezervace dle Národního památkového ústavu	60
	B	Městské památkové zóny dle Národního památkového ústavu	30
Historický vesnický soubor	A	Vesnické památkové rezervace dle Národního památkového ústavu	40
	B	Vesnické památkové zóny dle Národního památkového ústavu	20
Zámek	A	zámky se statutem národní kulturní památky	65
	B	zámky s průvodcovskými prohlídkami	45
	C	jiné významné zámky	15
Hrad, tvrz, zřícenina	A	hrady, zříceniny se statutem národní kulturní památky	60
	B	hrady, tvrze, zříceniny s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	40
	C	jiné významné hrady, tvrze, zříceniny	15
Křesťanská sakrální památka	A	kostely, kláštery, kaple se statutem národní kulturní památky	60
	B	kostely, kláštery, kaple s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	40
	C	jiné významné kostely, kláštery, kaple	5
Židovská památka	A	židovské památky se statutem národní kulturní památky	60
	B	židovské památky s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	40
	C	jiné významné židovské památky	15
Vojenská památka	A	vojenské památky se statutem národní kulturní památky	55
	B	jiné významné vojenské památky	25
Pietní památník	A	pietní památníky se statutem národní kulturní památky	50
	B	jiné významné pietní památníky a vojenské hřbitovy	20
Technická památka	A	technické památky se statutem národní kulturní	55

Atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň		Bodová hodnota
	stupeň	popis	
		památky	
	B	technické památky s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	25
	C	jiné významné technické památky	10
Archeologická památka	A	archeologické památky se statutem národní kulturní památky	40
	B	jiné významné archeologické památky	20
Historické podzemí	-	podzemní areály s průvodcovskými prohlídkami	40
Muzeum, galerie	A	muzea, galerie celostátního významu, popř. se statutem národní kulturní památky	50
	B	muzea, galerie oblastního významu, popř. s turisticky atraktivním zaměřením	25
	C	ostatní muzea, galerie	10
Muzeum v přírodě, skanzen	A	muzea v přírodě, skanzeny celostátního významu	60
	B	ostatní muzea v přírodě, skanzeny, expozice v původních objektech	30
Lázeňské místo	A	obce se statutem lázeňského místa s vyvinutou lázeňskou čtvrtí a s širším kulturním a společenským významem	75
	B	ostatní obce se statutem lázeňského místa	25
Zoologická zahrada, zoopark	A	nejvýznamnější zoologické zahrady a areály typu safari	60
	B	ostatní zoologické zahrady a zooparky	35
Botanická zahrada, arboretum	A	nejvýznamnější botanické zahrady a arboreta	60
	B	ostatní botanické zahrady a arboreta	25
Aquapark, plavecký bazén	A	aquaparky	50
	B	významné plavecké bazény, koupaliště	25
Golfové hřiště	-	venkovní i krytá golfová hřiště	35
Farma pro hipoturistiku	-	farmy umožňující jízdu na koni	35
Vinařský věhlas	-	sídla s obecně známými vinnými sklepy	25
Pivovarnický věhlas	-	sídla s obecně známými pivovarskými restauracemi, sídla s minipivovary	25
Jiná atraktivita cestovního ruchu	A	nejvýznamnější jinde neuvedené atraktivity cestovního ruchu	50
	B	jiné významné jinde neuvedené atraktivity cestovního ruchu	20
Turistické informační centrum	-	přítomnost centra v obci	15

Zdroj: úprava metodiky Ústavu územního rozvoje, vlastní výpočty a vlastní vyhledávací analýza
Pozn. bonusovými body byly oceněny památky zahrnuté do seznamu UNESCO

8.13.2 Plochy

Podíl vybraných ploch na celkové ploše obce	Popis	Hodnota
Vybrané plochy	<ul style="list-style-type: none"> • zahrady • sady • chmelnice • vinice • trvalé travní porosty • lesní půda 	–
Interval podílu vybraných ploch	0 % – 24,9 %	1
	25,0 % – 37,9 %	2
	38,0 % – 56,9 %	3
	57,0 % – 74,9 %	4
	75,0 % – 100,0 %	5
Koeficient		20
Výsledné hodnocení	<i>Hodnota dle intervalu * Koeficient</i>	

Přítomnost vodních toků	Významový stupeň		Bodová hodnota
	stupeň	popis	
Sjízdné řeky	I	Berounka, Sázava	100
	II	Jizera, Blanice	30
	III	Cidlina, Výrovka	10
Přehrada	–	Orlík, Slapy, Štěchovice, Kamýk	100
Zbylé řeky	–	Vltava, Labe	50

Chráněná krajinná oblast	Bodová hodnota
Přítomnost obce v CHKO	100